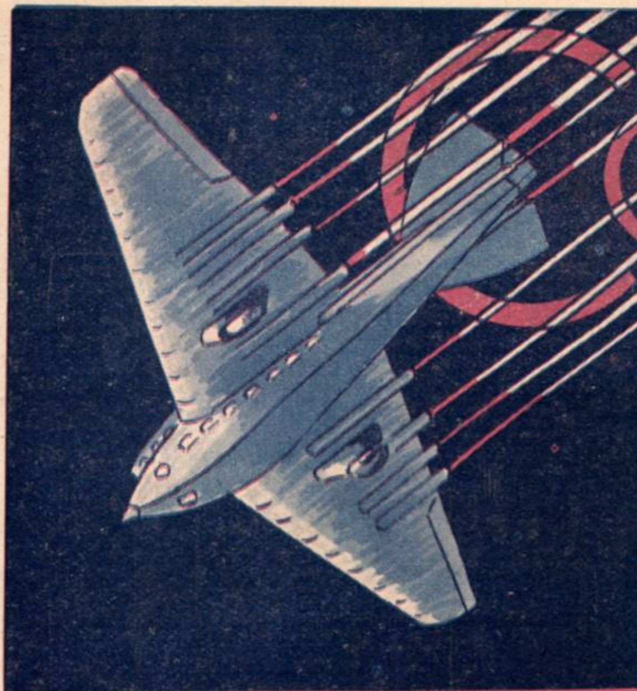
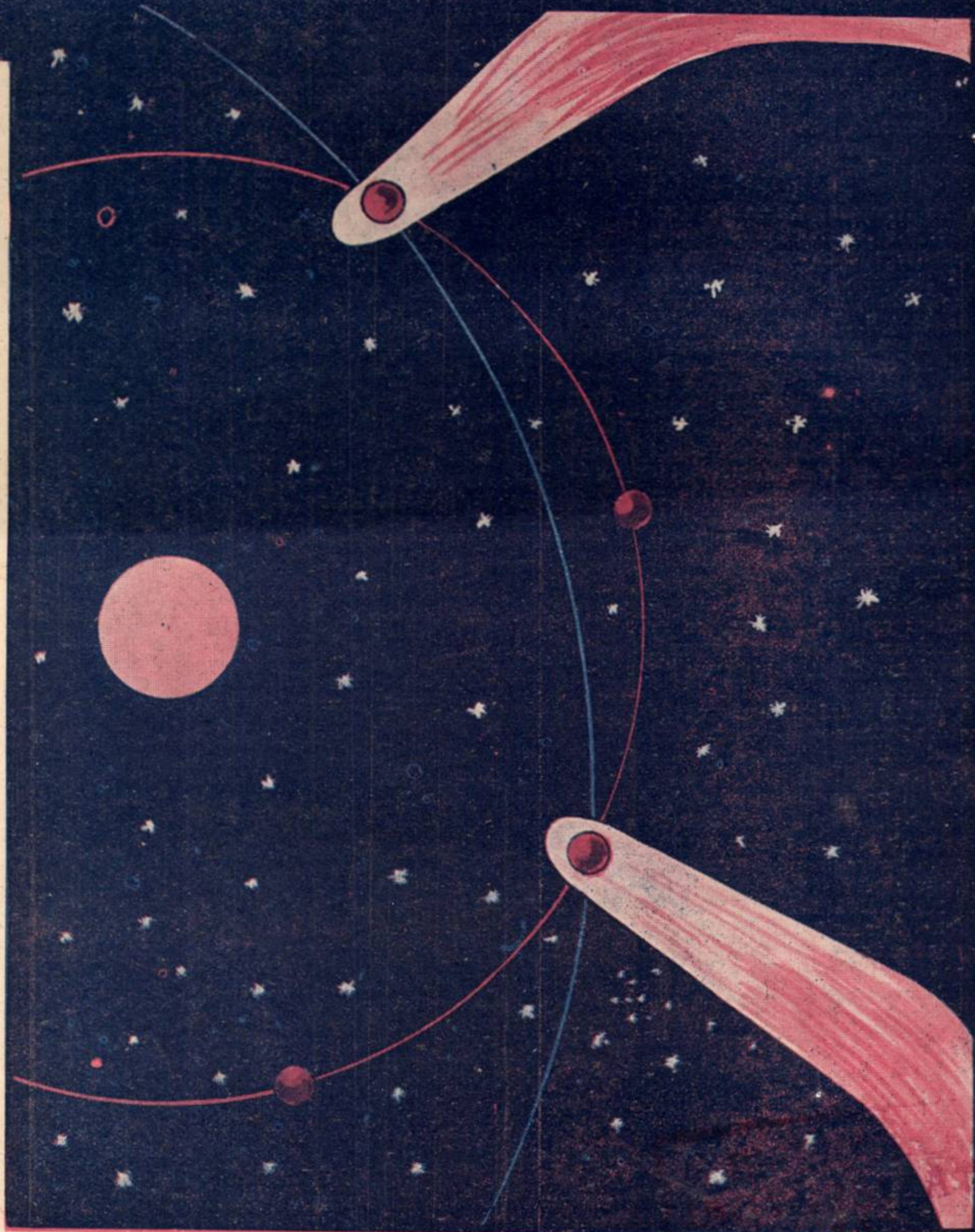
COMUNICAȚII INTERPLANETARE

Diagramă reprezentând întâlnirea dintre o cometă și pământ. Cei doi corpi urmează în spațiu căi situate în planuri diferite, dar care se întretaie în două puncte.

SUNT mulți cei cari presupun că știința, prin teoria evoluției, susține că viața a luat naștere spontan pe pământ începând cu primele creaturi de dimensiuni infime, spre a trece prin întreaga filieră, ajungând la formele de astăzi. Ei bine, știința n'a intenționat nicicând să pretindă așa ceva. Se prea poate ca viața să nu-și aibe originea pe acest pământ, ci în vreo altă lume, la milioane de ani lumină depărtare, astăzi rece, moartă, sau distrusă cu desăvârșire de vreun cataclism. Cu alte cuvinte, pământul e poate numai o colonie, care ca orice altă lume a universului, accesibilă vieții, a fost „infectată" de germenii celei dintâi.

Până acum, privind în viitorul omenirei, am presupus că pământul va pieri treptat, de bătrânețe, printr'o uzare sau răcire progresivă.

Dar așa cum oamenii nu ajung întotdeauna bătrânețea, murind uneori de o moarte violentă, globul nostru poate fi distrus într'o zi în cursul călătoriei sale prin spațiu, de vreo catastrofă. Evenimentul n'ar fi ceva nou în istoria universului.

Se știe că între Marte și Jupiter, un mare număr de planete, invizibile celor mai puternice dintre telescoapele noastre, gravitează în jurul soarelui; cea mai mare dintre acestea, Vesta, nu întrece în întindere Europa. Genialul Kepler a bănuit existența acestor corpi, fără să-i fi văzut sau spre a fi mai exacți, calculele pe care le făcuse asupra echilibrului sistemului nostru solar, l-au dus la concluzia că între Marte și Jupiter trebue să existe o planetă necunoscută încă. Și avea dreptate: savanții zilelor noastre afirmă în unanimitate că aceste mici planete, al căror număr se ridică poate la 50.000, nu sunt decât praful și sfărâmăturile unei mari planete de mult distruse în vre-un cataclism, rămășițe ce continuă să rătăcească în orbita planetei originare.

Care să fi fost acest accident? Putem presupune o gigantică explozie vulcanică, sau ciocnirea cu o altă planetă...

Orice s'ar fi întâmplat, un astfel de accident ar putea suferi și pământul. Ce ar deveni atunci locuitorii săi, sau mai bine zis, ce ar deveni viața în sine? Va lua sfârșit odată cu pământul astfel sfărâmat? Sau va avea șansa de a se reface în altă parte? Și dacă există o astfel de șansă, sub ce condițiuni va supraviețui?

Această chestiune e foarte importantă, întrucât nu numai că se referă la viitorul vieții pământene, dar mai cuprinde și o altă problemă: aceea a originei vieții în toate lumile. Răspunsul merită deci să fie examinat în amănunțime.

De când cu descoperirile lui Pasteur, se știe că nu există o generație spontană și că viața nu poate lua naștere decât dintr'un germen viu. Nu încape îndoială că în primele timpuri ale creeației, când lumile au apărut din neant, trebue să fi existat un început al vieții. Dar această enigmă nu intră în domeniul științei, și deci n'o putem discuta aci. Tot ce se poate spune e că viața s'a propagat de la o viață precedentă. Proverbul popular francez care spune că *„Trebue să fii fiul cuiva"* e o lege fundamentală, o lege care nu admite excepții.

Spre a explica apariția vieții pe o planetă, într'un moment când condițiunile i-ar fi favorabile, savanții au recurs la diverse teorii. Vom lăsa pe cele mai vechi, care sunt pur metafizice, spre a trece direct la explicațiile savanților contemporani. Una din cele mai cunoscute teorii, e cea a lordului Kelvin, publicată în 1871 și care poate fi rezumată în modul următor:

„E neîndoios că în cazul unei ciocniri între doi aștri, o mare parte din substanța ce-i compune, se topește. Pare însă tot atât de sigur că numeroase fragmente sunt împrăștiate în spațiu ca bolovanii de stâncă asvârliți în aier de explozia unei mine. Dacă pământul ar suferi un asemenea accident, nenumărate sfărâmături purtând seminţe de plante și germeni de animale, ar fi împrăștiate în spațiu pe această cale, devenind pietre meteorice și rătăcind în vid până când ar ajunge în zona de atracție a vre-unei planete, unde germenii purtați de meteorit s'ar desvolta, dacă condițiunile ar fi favorabile vieții.

Valoarea acestei ingenioase teorii a fost întărită de faptul, că pe unii dintre meteoriții căzuți pe pământ, s'a găsit cărbune — adică materie organică, iar cărbunele după cum se știe, se formează din corpi fosilizați, în cari a sălășluit viața.

Teoria aceasta are însă un defect, întrucât trecând prin atmosferă, aceste pietre devin luminoase prin fricțiune și nu știm cum ar putea rezista un organism viu, unei temperaturi egale cu cea a fierului incandescent".

Mult mai întemeiată și mai științifică e teoria ilustrului savant Arrhenius. Dar mai înainte de a o expune, se impune să definim ceeace se numește „presiunea radiației".

Această presiune demonstrată în 1873 de marele fizician Clerk Maxwell e exercitată de radiațiile soarelui sau ale altui astru, asupra corpilor ce le ies în cale.

Fără a mai intra în calcule abstracte și complicate, vom spune numai că un corp mai mic, situat în vecinătatea soarelui e îndepărtat de aceasta prin presiunea radiațiilor, care în acest caz e mai puternică decât atracția exercitată de astru. Intr'un cuvânt, repulsiunea luminei ar fi mai puternică decât atracția gravității.

Planete strălucitoare, sori și stele, aruncă deci în spațiu prin simplul efect al radiațiilor, părticele de materie nu tocmai densă, expulzate de erupțiile vulcanilor lor. Aceste părticele de praf cosmic rătăcesc în spațiu și formează cozile cometelor asupra cărora soarele pare că suflă cu putere, suflare care nu e altceva decât presiunea radiației.

Ințelegând aceasta, se poate prea bine admite, că presiunea de care am vorbit se exercită asupra infimilor germeni ce plutesc în atmosferă

şi prezintă o masă mult prea redusă spre a fi atraşi de gravitate. Asta se întâmplă cu majoritatea sporilor de bacterii terestre, asupra cărora presiunea radiaţiei se exercită cu o putere de 10 ori mai mare decât a gravităţii.

Luaţi de curenţi, sorii aceştia ajung în părţile superioare ale atmosferei unde întâlnesc forţe electrice cum sunt aurorele polare; se încarcă prin acest contact cu electricitate şi sunt împinşi de repulsiunea electro-statică, în spaţiul interstelar, unde încep călătoria spre alte lumi.

Cum vor aterisa în aceste lumi? Nu vor avea decât să se unească în drum cu alte fire de praf cosmic formând un agregat destul de mare pentruca atracţiunea gravităţii să se exercite asupra lui cu o putere superioară presiunei radiaţiilor. Presupunând că unul din aceşti germeni are o densitate egală cu a apei, îi vor trebui aproximativ 20 de zile spre a ajunge în Martie, 80, pentru a ajunge în Jupiter şi 15 luni spre a ateriza pe Neptun, cea mai îndepărtată planetă a sistemului nostru. Puterea sa de germinaţie va rămâne intactă în acest interval relativ scurt.

Impotriva acestor teorii atât de clare şi de logice, s'au ridicat argumente lipsite aproape cu desăvârşire de valoare. S'a spus că frigul ce domneşte în spaţiul interstelar va ucide germenele. Dar s'a dovedit că acesta trăeşte în hidrogen lichid adică la o temperatură de 450° F. sub zero.

Vidul iar, nu-i dăunează întru nimic: Schroeder a arătat că alga (plantă marină) ţinută timp de 3 luni în vid absolut, nu pierde nimic din vitalitate.

In laboratorul dela Leyden, savanţii au încercat toate condiţiunile ce se presupunea că pot omorî bacteriile: le-au izolat în vid la temperatura de 453° F. sub zero, ţinându-le câteva săptămâni într'o stare de completă uscăciune şi s'a observat că bacteriile şi sporii rezistau perfect acestor condiţiuni.

Cel mai serios dintre argumentele ridicate împotriva teoriei lui Arrhenius, se baza pe acţiunea razelor ultra-violete care, se ştie, distrug micro-organismele. Iată că d-rul Roux dela institutul Pasteur din Paris a demonstrat că această acţiune ucigătoare se datoreşte oxidării ce nu poate avea loc decât într'un mediu atmosferic.

A mai arătat apoi că în vid, sporii rezistă luni la rând unei radiaţii solare cât de puternice, radiaţii cari în aier, i-ar fi ucis cu siguranţă.

Astfel, această transmisiune a vieţii prin spaţiu nu numai că e posibilă, dar ne pare chiar sigură.

Asta, fără îndoială, nu ne dă o imediată certitudine cu privire la îndepărtatul viitor al omenirei, când pământul îi va refuza ospitalitatea.

Omul nu e un spor şi evident, nu va putea trece vre-odată de pe o planetă pe alta în acest mod.

Dar care e originea omului? Totul în istoria lui ne dovedeşte că e rezultanta unor forme ce devin tot mai mici cu cât pătrundem mai adânc în negurile trecutului. Şi dintre toate teoriile cari încearcă să ne explice această origine, cea mai clară şi mai probabilă, e teoria evoluţiei care ne arată că viaţa formează un lanţ neîntrerupt începând cu cele mai simple forme spre a sfârşi cu animalele superioare şi cu omul. Deci, dacă într'una din îndepărtatele zile ale trecutului, un germen a căzut pe pământ devenind strămoşul rasei noastre, nu vedem dece acelaş germen lansat în spaţiu, n'ar cădea mai târziu pe o planetă mai tânără, unde viaţa încă n'a apărut dar care e însă gata s'o primească.

Astfel ciclul ar începe din nou. Progres lent, mişcări aproape imperceptibile vor reface lanţul vieţii la capătul căruia omul, care va fi părăsit de mult pământul, îşi va relua domnia asupra unei noui lumi

Catastrofa care probabil ar avea loc dacă pământul ar trece printr'o cometă.

mai propice poate desvoltării, mai favorabile progresului său; un domeniu unde avem poate dreptul să sperăm că suferinţa nu va mai exista şi că moartea va fi învinsă.

Au medicii dreptul de a ucide?

Problema a fost des discutată şi de nenumărate ori reluată de-alungul anilor. Cunoscutul chirurg Eiselsberg a ţinut o prelegere asupra acestei teme veşnic actuale, răspunzând întrebării în mod negativ.

Chestiunea pare oarecum paradoxală la prima înfăţişare. Intr'adevăr, cum se poate vorbi despre un *„drept"* de a ucide un om? Atât legile societăţii, cât şi comandamentele etice ale religiilor împiedică foarte aspru o asemenea faptă. Dar aceasta numai în mod principial. Căci ele admit condamnările la moarte şi războiul. Iată dar împrejurări când uciderea se înalţă la puterea unui *„drept"*, cu tot imperativul moralei decalogului. Dar problema se complică mult, dacă trebue să cercetăm cu obiectivitate relaţiile abuzive ce se ascund sub cutele justiţiei sau interesele superioare ale patriei.

Să vedem cum şi-ar putea justifica medicii un asemenea drept?

Există, fără îndoială, cazuri de boală când moartea apare ca o adevărată mântuire, atât pentru bolnav, cât şi pentru familia lui. De pildă copiii degeneraţi, imbecilii incurabili, cari alcătuesc o durere veşnică şi o piedică grozavă în viaţa celor ce-i au în grijă, fără să mai ţinem seama de cheltuielile imense şi inutile, pe care societatea e silită să le facă în asemenea cazuri.

Cu privire la aceşti nenorociţi, opiniile se deosibesc foarte mult. O judecată rece, obiectivă şi care se sprijină pe realităţile crude ale selecţiunii, cere ca aceste fiinţe inutile să fie suprimate. Totuş organismul social le-a tolerat şi le-a ajutat să-şi târască existenţa animală, fără a îngădui cuiva să le ucidă. E un sentiment nativ de dragoste şi respect în faţa vieţii, chiar dacă ea se manifestă sumar, cum îl avem faţă de animalele ce trăiesc în apropierea noastră.

Aceste nenorocite fiinţe însă nu suferă nimic. Numai cei din jurul lor simt povara lor. Problema capătă cu totul alt aspect în cazurile de boli incurabile, când bolnavii suferă dureri îngrozitoare, iar cei din preajma lor privesc fără să reacţioneze, ştiind că totul e zadarnic.

In război, cu deosebire, dramatismul înfiorător al acestei situaţii, a apărut într'o lumină de absurditate revoltătoare. Pe când caii răniţi grav de gloanţe, erau imediat ucişi prin stricnină, soldaţii suferiau cele mai teribile chinuri erau târîţi pe tărgi, în căruţe, în trenuri, până muriau la primul post de ajutor sau spital de campanie...

Sunt pe de altă parte unele cazuri de neoformaţiuni de rea natură, cum li se zice, (tumori incurabile) cari duc spre un sfârşit fatal şi cele mai multe cu dureri înspăimântătoare.

In toate aceste împrejurări, ce trebue să facă medicul, care ştie că oridecâte ori a avut aceleaşi boli de îngrijit, evoluţia a fost indiscutabil aceeaş şi sfârşitul de neînlăturat?

Părerile medicilor sunt împărţite, dar sdrobitoarea lor majoritate tinde către aceeaş concluzie: uşurare, dar nu ucidere!

Cunoscuta scriitoare Karin Michaelis, care a discutat cu atâta curaj şi sinceritate problema menopauzei, în sgomotoasa ei carte „Vârsta primejdioasă", intervine şi ea în această discuţie, cu prilejul conferinţei marelui chirurg vienez. Ea afirmă că în cazul unor suferinţe grozave şi dacă pacientul nu se mai poate vindeca, este o *datorie* din partea medicului, ba chiar şi din partea familiei şi a prietenilor,

(Continuare în pag. 6)

A MURIT EDISON

EDISON marele inventator al timpurilor moderne, a murit, în vârstă de 82 ani. Bătrânul „vrăjitor" care a lucrat, până în ultima clipă în laboratorul său, a închis ochii senin, ca un luptător care şi-a făcut pe deplin datoria. Omenirea îi va păstra recunoştiinţa sufletească, ce se cuvine marilor binefăcători.

OPERA LUI EDISON

Ideia lui Henry Ford de a transforma Menlo-Park-ul — o suburbie a New-Jersey-ului — într'un muzeu „Edison" unde să se expună toate invenţiile marelui „vrăjitor" e un fel de reînviere a celei mai importante perioade din civilizaţia noastră. Edison a început să lucreze în Menlo-Park la 20 de ani. Maşinismul nu exista încă (era în 1876). Secole de civilizaţie se perindaseră şi omul încă nu-şi fixase calea.

O sută de ani după ce Franklin captase electricitatea, luminatul se făcea cu ulei sau cu petrol, iar munca era în întregime manuală. La baza transporturilor era exclusiv tracţiunea animală şi maşina cu vapori. In decurs de zece ani, Edison a realizat trei minuni: fonograful, lumina incandescentă şi tracţiunea electrică.

Dar vom ajunge să concepem vreodată formidabila muncă a acestor 10 ani de intense cercetări?

Tânărul care se instalează la Menlo Park în 1876, ajunge să ocupe în scurt timp un loc de frunte în lumea savanţilor. Croeşte în ştiinţă un drum cu totul nou şi atinge la 35 de ani culmea cunoştinţelor ştiinţifice.

Menlo Park n'avea decât 11 locuinţe, când Edison veni să închirieze una, în apropierea liniei ferate. Curând instală acolo două laboratoare, un atelier, o bibliotecă şi o tâmplărie. Acesta a fost leagănul electricităţii. Aci a germinat invenţia care avea să schimbe aspectul întregului secol.

Edison vorbia de epoca primelor sale lucrări, cu sentimentul pe care-l încerci pentru zilele marilor eforturi. Laboratorul de astăzi nu diferă mult de primul deşi o jumătate de secol le desparte.

Incă din copilărie savantul a încercat să lămurească ce anume e sunetul, vibraţiile şi efectele sale. Perfecţionă în scurt timp telegraful şi telefonul şi la 20 de ani se instală la Menlo Park cu ideia de a aduce noui îmbunătăţiri acestor două aparate.

— *„Am creeat fonograful lucrând la un automat, care înregistra mesagiile telegra-*

Dr. sus: *Edison în grădina laboratorului său.*
St. sus: *Edison, Ford şi Hoover, cei trei prieteni celebri.*
St. jos: *Edison îşi marca sosirea în uzine, ca oricare lucrător.*

fice. Mă serviam de un disc de hârtie ce se învârtia și pe care un braț al aparatului telegrafic bătea semnalele, care înțepau în filă. Or, acest disc pus pe un alt aparat în învârtire, reproducea semnalele telegrafice în sens invers.

Deși foarte mirați, colegii mei au fost nevoiți a recunoaște că obiectele păstrează urma sunetelor care le atinge. Mă hotării să fixez în acelaș mod vocea umană. Lucram cu

Ultima fotografie a lui Edison. Savantul conducând o locomotivă electrică.

un bătrân miner, John Kruesi. Intr'o zi recitai înaintea unui aparat perfecționat: „Mary avea un miel frumos" și când am pus discul pe celălalt aparat, îmi auzii vocea care repeta: „Mary avea un miel frumos". John, ajutorul meu, nu-și mai revenia".

Imensă a fost surpriza în lumea savanților, când Edison a prezentat primul său fonograf. Era în 1877. Dar pentru a ajunge la fonograf, cercetările sale îl conduseră la dynamo.

Lucra fără încetare, neacordându-și decât câteva ore de somn. Mânca în picioare în laboratorul său, spre a-și putea relua imediat aparatele și studiile. In Octombrie 1879 dădu primul bec, care arse timp de 40 de ore. In interiorul becului se aflau fire de bumbac. In anul următor înlocui bumbacul prin fibre de palmier și nouă milioane de becuri fură fabricate astfel.

Lumea auzind că se putea avea lumină întorcând doar de un buton, alerga curioasă la Menlo Park, unde o întâmpina o feerie de lumini.

Dar societățile care luminau orașele cu gaz, luptară din răsputeri contra luminei incandescente. Edison parveni totuș să lumineze cu noua-i invenție New-York-ul și de atunci....

Invențiunile lui Edison nu se opriră aci. Privirile sale se îndreptară asupra drumurilor de fier, unde se gândi să substitue cărbunelui energia electrică. Câteva luni mai

Edison în epoca primelor sale invențiuni.

târziu, primul său tren circula într'un spațiu restrâns de aproape un kilometru. Cursa se prelungi curând și vagoanele începură să transporte pasageri.

Nu există combinație de cuvinte, care să poată exprima intensitatea eforturilor pe care Edison le-a făcut la Menlo Park, între 1876 și 1886. Era tânăr, inspirat, entuziast. Lucra cu râvnă și realizările sale erau prodigioase. Puțini au ajuns să domine în decurs de numai de 10 ani, elementele naturii. A creeat atât cât îi e permis unui om să creeze.

* * *

In ultima vreme, savantul intenționa să-și dăruiască țara cu o nouă invenție.

— „Am putea" spunea el „să avem un cauciuc al nostru. Conduc în Florida niște experiențe, care vor sfârși — o sper — prin a ne produce cauciucul necesar, fără a mai recurge la străinătate."

Astfel a vorbit omul care a schimbat cursul industriei și care a dat semenilor săi idei noi asupra naturii...

Acum se odihnește la umbra gloriei pe care și-a câștigat-o.

Au medicii dreptul de a ucide?

(Urmare din pag. 4-a)

de a prilejui moartea ușurătoare. Ea mărturisește că dacă ar trece personal printr'o asemenea împrejurare, ar proceda la fel, înfruntând orice legiuiri împotrivitoare.

Problema se complică însă atunci când e vorba de o aplicare practică. Fiindcă știința prognosticului este foarte clătinătoare. Intr'adevăr, cine ar putea statornici ca intangibile argumentele pe temeiul cărora ar lua hotărîrea gravă de a suprima o sfântă viață omenească? Știința, în genere, este o picătură din imensa neștiință și poate că întunericul clipei de azi să fie lumina clipei următoare. Poate că odată cu hotărîrea noastră de a ușura prin moarte o suferință, undeva a scăpărat într'un creer efervescent, viziunea unui mijloc de a suprima acea suferință, păstrând viața mai departe.

E adevărat că în unele cazuri de acestea incurabile, bolnavii înșiși cer cu stăruință moartea din mâna medicului. In asemenea împrejurări trebue bine cercetat substratul realităților psihologice. Deobicei bolnavii cari doresc moartea, nu vor decât suprimarea chinurilor. Moartea ar fi pentru ei echivalentul unui medicament. Realitatea ei adevărată însă înspăimântă și desigur că ar trăi bucuroși, oricât le e hărăzit, dacă și-ar putea îndepărta chinurile pe altă cale. Faptele acestea se pot controla foarte ușor. Frica de moarte, optimismul de rădăcină al vieții, voința de a o prelungi cât mai mult, acestea sunt axa unică, pe care se sprijină psichologia bolnavului.

Foarte elocventă în această privință este o experiență a unui chirurg vienez. Un bolnav de cancer inoperabil îndura chinuri cumplite și doria să moară. Chirurgul îi prescrise o cantitate mai mare de morfină, în soluție tare, motivându-i că vrea să evite trimiterile repetate la farmacie. Ii recomandă să ia în caz de dureri mari, zece picături dar îi atrase atențiunea să fie cu băgare de seamă, căci dacă ar bea toată sticluța dintr'odată, ar putea adormi, fără să se mai trezească a doua zi.

In dimineața următoare, când îl vizită, doctorul află că pacientul măsurase cu mare grijă cele zece picături, ba refuzase chiar lingura îngrijitoarei, care picurase într'însa douăsprezece.

Viața e un dar atât de prețios, încât merită s'o trăiești în orice condițiuni.

E. D.

UNDE ŞI CUM A ÎNCEPUT EVOLUŢIA OMULUI

Nu există om inteligent care să mai conteste teoria evoluţiei... Niciuna din vietăţile pe care le vedem în jurul nostru, n'a fost creată în forma sub care se prezintă astăzi: fiecare arbore, tufiş, buruiană sau animal, a avut până acum o succesiune de aspecte, care au mers perfecţionându-se din ce în ce. Aceasta e legea universală a naturii, o lege ce guvernează chiar creeaţiile omului: aruncând o privire în istoricul automobilului, a cinematografului şi a radiofoniei, observăm că înaintând în trecut, aceste produse ale technicei moderne, prezintă expresii tot mai primitive.

Bazaţi pe această teorie a evoluţiei, savanţii au căutat originea vieţii, care — se ştie, — a luat naştere în ocean. Urmărind în sens retrospectiv scara evoluţiei umane, întâlnim forme semănând mult maimuţelor, la rechinii ce populau oceanele preistorice...

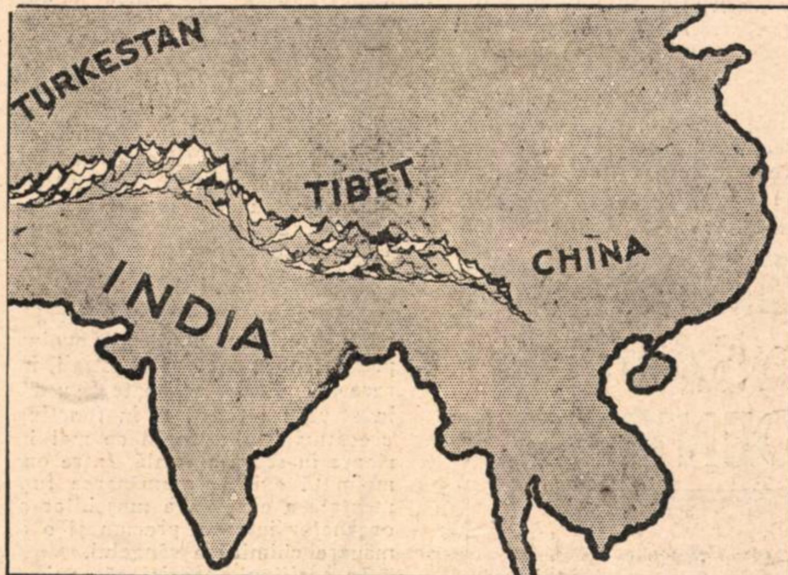
Sunt secole de când omul cunoaşte maimuţele; totuş n'a observat la niciuna din ele tendinţa de a evolua, luând forma fiinţei omeneşti. Dacă e adevărat ceeace ştiinţa afirmă, a nume că omul modern coboară din maimuţă, dece nu se mai prefac şi astăzi maimuţele în oameni ?

Rezultă de aci că undeva, într'o epocă de care ne despart milenii, anumite condiţiuni au determinat o grupă de maimuţe să coboare din arbori, să se ţină pe picioarele dinapoi şi să adopte obiceiuri care au dus treptat la formaţia raselor umane...

Acum vre-o treizeci de milioane de ani, acea parte a Asiei care poartă astăzi numele de China şi India forma o vastă pădure, ai cărei arbori erau populaţi de maimuţe. Climatul, vegetaţia şi în consecinţă hrana, erau aproape invariabile în întreaga pădure, ce se întindea pe mii de mile.

Iată însă că în perioada miocenă, scoarţa pământului se ridică într'un val ce străbate pădurea în diagonală. Natura operează însă lent, astfel că dela o generaţie la alta, fenomenul e aproape imperceptibil. După mii de ani apare giganticul lanţ al Himalaiei. Această schimbare de relief determină mari modificări de climă şi vegetaţie. In timp ce în pădurile dela sud, condiţiunile rămân aproape neschimbate iar maimuţele de aci îşi continuă viaţa ca şi mai înainte, rudele lor din partea de Nord se pomenesc într'o lume nouă.

Uriaşii arbori dispar treptat, spre a fi înlocuiţi de alţii mai mici şi mai piperniciţi. In cele din urmă brâul acesta muntos, atingând înălţimile de astăzi ale Himalaiei, îşi pierde cu desăvârşire arborii. Marea pădure dela început, fu împărţită în două: regiunea din Sudul munţilor, unde astăzi se află văile Indiei şi cea dela Nord, care formează Asia Centrală. Dar modificările nu se opresc aci: zidul muntos stăvileşte ca şi astăzi valul de căldură şi vânturile încărcate cu umezeală dinspre Oceanul Indian. Seceta se întinde asupra pădurilor dela Nord şi Himalaia reducând vegetaţia, întocmai cum frigul o făcuse pe crestele sale.

Harta ţinutului în care s'a născut omenirea.

Maimuţele sunt treptat silite să părăsească arborii şi să-şi caute noui mijloace de hrană. Noua viaţă aduce în conformaţia membrelor lor, modificările ce se observă astăzi la omul modern.

Aceeaş regiune desemnată în relief.

Fără îndoială numai o mică parte din aceste creaturi, întâmplător dotate de natură cu extraordinare aptitudini de adaptare, au reuşit să supravieţuiască, bravând asprimile nouei situaţii.

Trei sunt caracteristicile de bază ce deosebesc omul modern de maimuţă:

1) Postura perfect rectilinie a corpului; nu numai maimuţa care trăeşte doar în arbori, dar chiar gorila, care-şi petrece cea mai mare parte a timpului pe pământ, nu poate sta atât de dreaptă ca omul şi preferă adesea să umble în patru labe, aşa cum fac unii copii, mai înainte de a se deprinde să meargă.

2) O altă caracteristică e inteligenţa, care la om e extrem de bogată în resurse; vine apoi spiritul de adaptare. Maimuţele sunt dotate cu un intelect mult superior faţă de al celorlalte animale şi după unii psichologi, posedă chiar elemente de inventivitate şi morală. Le lipsesc însă aptitudinile ce dau omului posibilitatea de a învinge diversele obstacole, pe care viaţa i le ridică necontenit înainte şi mai cu seamă spiritul adaptării.

Putem presupune deci, că aceste două caracteristici speciale umane: postura rectilinie şi inteligenţa, au fost determinate de dispariţia pădurilor.

Cea de-a treia: graiul, e mai greu de explicat.

Anatomiştii sunt de părere că maimuţele, ba chiar multe din animalele inferioare, posedă întreaga maşinărie fizică necesară vorbirii; au gâtul prevăzut cu coarde vocale, limba şi celelalte părţi ale gurii dispun de mobilitatea necesară, au controlul aerului, etc.

Se crede însă că în creerul lor, centrul graiului n'are desvoltarea necesară, că le-ar lipsi celulele în stare a guverna mişcările gâtului, ale buzelor şi ale altor organe, în stare să înregistreze sistemul de ordine muschiulară, corespunzând pronunţării cuvintelor.

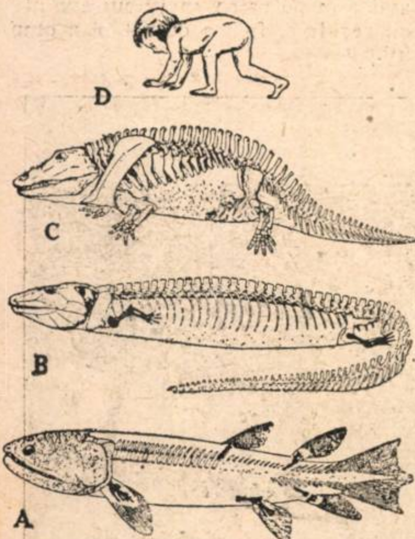
Savanţii cari au studiat originea vorbirii, cred că stimulentul acestei mari invenţii evoluţionare, a fost faptul că strămoşii omului au început să trăiască în grupe sau triburi. Gorilele de astăzi, spre exemplu, trăiesc împărţite pe mici familii, conduse fiecare de un mascul puternic. Imediat însă ce o specie de animale începe să trăiască în grupe mai mari, apar sisteme de comunicare...

Specimenele de maimuţe mai adaptabile, silite să părăsească arborii şi reuşind totuş, datorită inteligenţii lor să supravieţuiască, au recurs la viaţa cooperativă sau dacă vreţi de trib. Această formă de viaţă prezenta mari avantagii, când era vorba de căutarea hranei, acolo unde se găsia în cantităţi restrânse, când era vorba de păstrarea acestei hrane, de luptele cu alte grupe de maimuţe sau cu diferite alte animale, când se strângeau unele între altele, spre a se apăra de frig, când clădiau zăgazuri pentru apă şi în toate celelalte activităţi comune, care disting omul modern — chiar în cea mai primitivă stare — de maimuţele zilelor noastre, ca gorilele şi cimpanzeii.

Mâna omului şi cea a maimuţei.

E aproape neîndoios că marea dramă ce s'a desfăşurat cu milioane de ani înainte, în pădurile pe cale de dispariţie ale Asiei Centrale, trebue să fi lăsat urme.

O grupă de savanţi au organizat o

Un tablou plastic al evoluţiei.

Procesul evoluţiei umane, desemnat după indicaţiunile savanţilor.

Cărţi şi reviste

După cererea generală a apărut revista „Tehnica Fotografică" Nr. 5 numai în limba română. Un bogat conţinut în materie de specialitate stă la dispoziţia fotografilor amatori şi profesionişti. De vânzare la toate librăriile şi chioşcurilor principale. Informaţiuni şi abonamente la redacţia şi administraţia „Tehnica Fotografică", B-dul Academiei Nr. 2 (Foto-Luvru).

expediţie, în vederea explorării acestui teritoriu. Nouile fosile ce se vor descoperi cu această ocazie, nu vor putea aduce vre-o modificare teoriei enunţate mai sus, dar vor procura o viziune completă a procesului evoluţionar.

Părintele Teilhard şi d-rul Young au descoperit cu ocazia unor săpături făcute în China, o creeatură foarte asemănătoare omului, fără a fi totuşi un om complet evoluat. Pe de altă parte îşi aminteşte, cred, toată lumea de fosilele renumitului om-maimuţă, găsite în Insula Java acum câţiva ani de către d-rul Eugene Dubois — creeatură pe care savanţii au numit-o *„Pithecantropus Erectus"*. Aceste fosile prezintă două stadii foarte diferite ale evoluţiei umane. Omul modern e poate singura creeatură pe lume, dotată cu spiritul migraţiunei şi probabil că membrii raselor de oameni-maimuţe avea acelaş obiceiu.

Spre Vest de Asia Centrală, acolo unde astăzi se află Anglia, s'a găsit fosila aşa numitului „om dela Piltdown". Părerile cu privire la această fosilă sunt împărţite. Unii o cred relativ recentă. Alţii cred că îşi are originea în începuturile evoluţiei umane; pentru el aceste fosile, ca şi cele din Java şi China, au făcut parte din grupe rătăcitoare de oameni-maimuţe, cari au pornit din Asia în diverse direcţii.

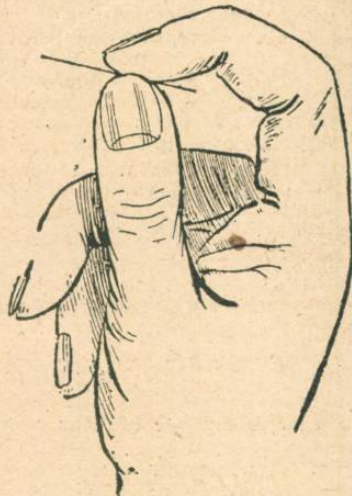
Trupul omului modern poartă unmele diferitelor stadii ale evoluţiei, prezentând numeroase vestigii, între care apendicele, ce poate fi urmărit în structura fizică şi în funcţiunile creeaturilor din ce în ce mai inferioare în scara animală. Intre om şi maimuţă există asemănarea fundamentală a oaselor, a muşchilor şi a organelor interne, precum şi o asemănare chimică a sângelui.

In sprijinul teoriei că animalul din care se trage omul a fost patruped, vin observaţiile făcute de prof. Ales. Hrdlicka, asupra copiilor, cari umblă în patru labe mai înainte de a învăţa să se ţină drept.

O altă caracteristică remarcabilă, o prezintă ochii, plasaţi nu de-o parte şi de alta a capului, cum îi vedem la ierbivore, ci îngemânându-se în partea superioară a feţei, astfel încât ambii pot privii direct un obiect ce li se află înainte. Această conformaţie se întâlneşte la animalul obicinuit a trăi în arbori şi-i serveşte la stabilirea exactă a locului şi a distanţei unde se află craca pe care vrea să sară. Dacă oamenii sau maimuţele s'ar hrăni cu iarbă, poziţia ochilor lor, ar constitui un formidabil handicap, întrucât siliţi a privi direct un punct al solului, ar pierde din vedere pericolele înconjurătoare.

Cu mult înainte de a se fi presupus că Asia Centrală ar fi regiunea unde a luat naştere specia umană, sevanţii erau de perfect acord asupra următoarelor principii de istorie evoluţionară: că omul descinde din grupa maimuţelor; că strămoşii săi trebue să fi trăit vreme îndelungată în arbori; că au mers într'o vreme în patru labe şi că mai pe urmă au învăţat să stea pe picioarele dinapoi şi să se ţină drept.

De reţinut e că ridicarea munţilor Himalaia, a pus un popor de maimuţe pe calea unei noui evoluţii, cu rezultat: forma de astăzi a omului.

Cum apucă omul şi maimuţa

Ziarele au relatat săptămâna trecută un caz, petrecut aproape de coastele americane, când milionarul Benjamin P. Collings *a fost atacat pe yachtul său de necunoscuţi, cari l-au aruncat apoi în mare. Soţia sa a fost găsită legată într'o barcă, plutind la voia întâmplării.*

Din echipagiu nu s'a mai găsit nici un om la bord.

Fotografia noastră reprezintă ridicarea cosciugului în care se afla cadavrul nefericitului bogătaş, pentru a fi dus în crematoriul din Fresh-Bud, unde a fost incinerat.

O invenţie românească extraordinară

D. contra-amiral I. Spiropol din rezerva marinei militare, a inventat un sistem de explozibile şi aparate de luptă, — în vederea măsurilor coercitive, prin care armatele beligerante pot fi împiedicate de a lupta. Aceasta pentru menţinerea tratatelor de pace.

Invenţia d-lui contra-amiral I. Spiropol continuă să se experimenteze în Franţa, unde a fost recomandată de mareşalul Foch, după cum se poate vedea din documentul de mai jos.

In fotografia alăturată, d. contra-amiral I. Spiropol.

LE MARÉCHAL FOCH a l'honneur d'adresser au Président du Comité de l'Artillerie l'Amiral Spiropol qui presente une invention digne d'interêt, et d'examen.

F. Foch

11.1.28.

Din lumea aviaţiei

Fotografia pe care o publicăm mai sus — trimisă de un amic, — reprezintă puternicul avion italian „Dritto al segno", la bordul căruia colonelul italian Pinna, a concurat la cupa Bibescu pe traseul Roma—Bucureşti. La bordul aceluiaş avion, domnul col. Pinna a executat un elegant sbor deasupra Capitalei, având ca pasageră pe tânăra aviatoare d-na Erika Szalasny C. M. In medalion, d-na Erika Szalasny.

Copiii noştri

BĂEŢI SAU FETE ?

Unde e avionul românesc care să treacă Atlanticul?

Se știe câtă vâlvă a stârnit în cercurile de specialitate și în rândurile marelui public, ancheta lansată de „REALITATEA ILUSTRATA", sub titlul de mai sus. Inițiativa noastră a fost îmbrățișată călduros de toți acei cari poartă interes unei asemenea temerare încercări, îndrăzneață mai ales prin faptul că România nu posedă încă uzinele care să-i asigure construcția unui avion de mare raid, înzestrat cu toate elementele de sigu-

D. GHEORGHE SPIRESCU
unul din colaboratorii principali ai d-lui inginer Radu Stoika

ranță pentru un sbor de lungă durată, cu sau fără escale.

In coloanele noastre și-au găsit loc răspunsurile obiective ale specialiștilor, cari s'au pronunțat pentru sau contra inițiativei noastre, precum și scrisorile entuziaste ale acelora cari cred în viitorul aviației românești. S'au produs argumente de ambele părți, care au învederat că posibilități de executare există destul de multe, mai ales când avem un corp ofițeresc aviatic, care poate rivaliza cu al tuturor celorlalte state, care și-au putut reliefa aviatorii grație materialelor excelente pe care li le-au pus la dispoziție pentru sbor.

Iată însă că ideea prinde rădăcini tot mai adânci. Unul dintre cei mai importanți corespondenți ai noștri în această chestiune, d. inginer **Radu A Stoika, —** constructorul primelor hydroavioane românești „Getta", — ne comunică un fapt îmbucurător, pe care la rândul nostru îl aducem la cunoștința cititorilor noștri.

Domnul inginer Stoika a fost din primul moment printre entuziaștii ideii noastre și d-sa a preconizat în linii generale traseul raidului, precum și posibilitățile de executare. D-sa ne comunică acum, că a început punerea în aplicare a inițiativei noastre, pornind tratativele necesare în vederea fabricațiunei hydroavionului transoceanic în unul din marile șantiere aeronavele din străinătate.

In ceeace privește motoarele, se vor fi montate la bordul acestui hidroavion nu este încă definitiv hotărît dacă ele vor fi în tandem „Fiat tip 22/R" de 1100 h. p. adică de tipul acelora cari au fost montate pe hidroavioanele escadrei italiene, care a traversat Atlanticul de Sud în escale spre Brazilia, sub comanda ministrului aviației italiene, generalul Italo Balbo, sau două motoare în tandem „Hispano-Suiza" de 1300 h. p., de tipul celor montate la avionul lui Coste și Bellonte, pentru raidul Paris-New-York.

Ambele tipuri de motor au calități optime, fiind încercate cu deplin succes deasupra Atlanticului.

Alegerea lor depinde numai de șantierul în care va fi construit hidroavionul.

Astfel, în cazul când aparatul va fi construit în Italia, cele două motoare Fiat de tipul specificat mai sus, urmează a fi puse la dispoziție de către marea fabrică constructoare din Torino.

In calitatea sa de membru titular al aerocluburilor francez și italian, d. ing. Stoika va pleca în Decembrie sau Ianuarie în străinătate, pentru a duce la bun sfârșit tratativele începute.

Dacă dificultățile de ordin financiar în care se sbate societatea actualmente vor fi înlăturate, noi vom putea organiza raidul la care d. ing. Stoika trebuie să aibe o parte activă.

Noi dorim ca tânărului inginer român să întindă aripile hidroavionului său purtând falnic tricolorul național, dincolo de apele Atlanticului.

In acelaș timp însă ancheta rămâne deschisă și vom face loc cu plăcere tuturor propunerilor care se vor ivi, pentru completa punere la punct a acestui senzațional raid.

Artistele noastre

Vera Tacco, *tânăra primadonă a Companiei Pitpalacul care va lansa un nou tango în noua revistă a Teatrului Majestic.*

Sfaturi pentru îngrijirea frumuseței

Miorița. — Ca să scăpați de silueta de lăcustă, trecând la aceea de ființă omenească nimic mai simplu: veți face contrariu celor ce vor să slăbească. Adică veți mânca: dulciuri, făinoase, grăsimi, veți bea lapte mult, și mișcare nu veți face aproape de loc. Gălbenușul de ou bătuț cu lapte și zahăr e minunat pentru cură.

Oane. — Mai întâi că preparatul „Odorono" nu este și nu va fi nici odată „Depilator". Sunteți în eroare. „Odorono" este contra transpirației, așa că nu mă miră de loc că rezultatul a fost cu totul nul. Utilizează „Taky" și vei vedea imediat rezultatul contrar.

Fănel Loco. — Nu dispera că este leac. Mătreața se vindecă; nu este cum crezi „inamovibilă".

O rețetă sărată și la gust și la preț este: Chinină sulfurică 5 gr. Sare de masă o linguriță, Rachiu de drojdie 500 gr. Sau: Foi de Jaborandi 100 gr., Semen Sabadi la 10 gr. Rom bun 50 gr. Se lasă 5 zile împreună. Cu aceasta soluție strecurată, se freacă bine părul la rădăcină.

Urâta pământului. — Cu toate că mă numești „maică" și mi te adresezi ca la o mamă. totuș nu pot înghiți 7 întrebări. Revino cu 2 urgente si lasă 5 laoparte. Las la aprecierea d-tale ce vrei să cunoști mai întâi.

Tuti. — Pentru cazul d-tale greu și complicat. un doctor, ți-ar fi de folos. Nu pricep cum începe să ți se închidă ochiul stâng. E miraculos.

Frumosul gigollo, Edmée, Maria dela Olt, Cas'opeea, Mitzi, Mattescu, Gigica D. — Coșuri? și pentru o nimica toată atâta dezolare? Atâtea scrisori udate cu lacrămi și înecate în durere. Fiți serioși, că viața merită să fie trăită și cu cosuri pe obraz. Scăparea ar fi într'o soluție minunată ca: Sulfpp. 25 gr., alcool camforat 60 gr., Apă de rosae 200 gr., Apă distilată 200 gr. Cu această apă veți spăla obrazul seara la culcare. Aceasta extern; intern, o cură cu 3 flacoane Depurativ Richellet. Dimineata veți spăla crema de pe obraz cu săpun de borax și apă caldă.

Juliette N. P. — In tratatul de gimnastică al doctorului Müller găsiți gimnastică specială de care aveți nevoe.

Arabela C. D. — Vei unge nasul seara cu un emolient, iar dimineața îl vei spăla cu apă caldă și săpun de Borax. Si fii sigură că după vreo câteva zile de tratament, nu va rămâne nepăsător și rece.

Aura. — Pentru pestruii. au apărut nenumărate retete în revistă, dar probabil că nu ați dat de nici una. Să te servesc cu una imediat: Sublimat 1 gr. alcool de Lavandula 150 gr. apă de rosae 250 gr. Vei tampona cu puțină vată numai pestruii.

Lyla Matei. — Părul îl vei face de aceiaș culoare cu puțin hénè la un coafor. Pentru nas roș, au apărut până acum nu mai putin de 1001 rețete.

Amantul de Carton. — Pentru peri pe obraz si frunte există în comerț o mulțime de depilatoare și eu personal cunosc câteva retete. Toate însă dau acelaș rezultat. Părul crește la loc, după putină vreme de la utilzarea depilatorului. Complet eficace nu e decât electroliza. Doresti un depilator? ca să rămână părul moale vei utiliza după fiecare spălare a capului cu un gălbenus de ou bătut bine. pe care-l vei întinde pe păr frecând rădăcina. In urmă o bună limpezire cu apă caldă si puțin borax.

Dida. — Soluția ce utilizezi e bună. Pentru pete si pestruii, vei utiliza crema: Lanolină anhidră 40 gr. Tigenol 1 gr. Apă de portocal 20 gr. Extrhamamelis sicc. 1 gr.

Optimistul întristat. — Nimic mai simplu. Să recapitulăm: Doresti o culoare a fetei: roz si cam portocalie, iar nasul să devie din sgârcios, fraged, elastic si putin bulbucat. Nu ești de loc pretențios. Dar eu cum n'am auzit încă până acum de obraz portocaliu si nas fraged. te rog revino cu 2 întrebări scurte si precise.

Disperatul. — Dacă vrei ca până la Crăciun să urmezi rețeta, iar de anul nou să-mi zici mersi. de ce te grăbesti asa? Rețeta o vei avea de Sf. Dumitru că atunci va fi și timpul să se mute pestruii de pe fața d-tale. Revino dar peste o lună cu dorința și vei fi satisfăcut.

Sticluța rotundă. — Pentru cutele de la gură care îți nenorocesc viața la 21 de ani vei utiliza aburi ferbinți de lapte, masagii cu Butir cacao 30 gr. Ulei de migdale dulci 70 gr. Sulfat de aluminiu 1 gr. Alumen crud 0.50 ctgr.

Liliacul alb. — Pentru picioare bandajele de cauciuc sunt recomandabile la orice magazin de instrumente chirurgicale și ortopedice. Vrei să te logodești degrabă, și nu te ia cu picioare și pori dilatați? Mare comedie și foarte năzuros logodnicul d-tale. Urmează sfatul și vei vedea că te vei logodi imediat.

Guido Reni. — Mai întâi de toate o simplă întrebare: Ce înțelegi mata prin ten gras? Pentru coșuri poți utiliza fără teamă crema de care mă întrebi, prezintă suficiente garanții. O utilizezi după o spălare cu apă caldă și puțin săpun medicinal: gudron, sulf sau borax. Dimineața vei curăți crema cu apă caldă și acelaș săpun. Și mai ales ascunde câtva timp toate oglinzile din casă, dacă te predispun la viciul de care-mi amintești.

Lăcrămioara. — Utilizează fără teamă produsele cu cari ai început și nu le schimba un timp îndelungat; vei vedea efectele. Crema este grasă o vei utiliza numai seara, ziua sub pudră nu vei mai avea nevoie de nici un fel de cremă.

Amaryllis. — Rețeta este pentru fricționat și ajută la întărirea sânilor. Rețeta pentru păr o vei utiliza în fiecare seară tot ca fricțiune.

Tratamentul picioarelor e eficace. Il poți urma câtva timp.

Sufletul Anutei. — Vei scoate petele cu puțin clor. Nu ești ridicolă și nu m'am supărat.

Puia din Bușteni. — Mă întrebi de un an de zile și nu capeți răspuns. Eu însă îți cer mii de scuze Cazul d-tale e unic. Constati însă că răbdarea ți-a servit în cazul de față la ceva. Soluția Sabouraud Acet aromat etc.? Iată ultima rețetă eficace: Ac. acetic concentrat glacial 5 gr. T-ra benzol 5 gr. Alcool camforat 10 gr Amoniac pur 5 gr. Alcool 100 gr. glicerină 30 gr. Aether 50 gr. apă de rosae 200 gr. apă de hamamelis 100 gr.

Natasa. — Rețeta ce utilizezi e foarte bună. De apă rece nu ai de loc nevoie. Soluția Sabouraud: Aether 10 gr. Mentol 1 gr. Alcool pur 100 gr. apă de rosae 50 gr.

Fantoma din Canterville. — Pentru puncte negre: Resorcin 0.50 alcool 50 gr. apă de rosae 100 gr. sulf. 5 gr. Crema: Talc 10 gr. Apă hamamelis 10 gr. Lanolină Vaselină a 20 gr. Ihtiol 1 gr. Pentru ten Crema Laura 1.

O nenorocită. — Dacă n'ai nici un dinte stricat, mirosul vine din stomac și numai un doctor v'ar fi de folos.

Dunăreanca 62. — Soluția Sabouraud nu se găsește gata la nici o farmacie. Rețeta se prepară la comandă atunci când aveți nevoie: Mentol 1 gr. Aether 10 gr. Alcool 100 gr. apă de rosae 50. Pentru mâini, Ung. emoliens și glicerolat de amidon părți egale.

Monica Harabagiu. — Rețeta este următoarea: Natr boracic 1 gr. Alcool pur 80 gr. apă lauro cerasi 20 gr. Extr. hamamelis flud 5 gr. Apă de rosae 20 gr. Ulei mirbain 10 picături. Pentru puncte negre: Turbith mineral 1 gr. Vaselină 50 gr.

Elvira Turnu Severin. — Pentru suferinta dv. veți lua glando—mamina Racovita, veți mânca dulcuri și făinoase multe și veți face frictiuni cu alcool și dușuri reci. Soutienul jenează drept; dar e necesar.

Floare de grâu. — Crema e bună. modul de întrebuințare e foarte simplu după o prealabilă spălare a obrazului cu o apă de toiletă oarecare. ungere cu această cremă în fiecare seară.

Un cititor bănățean. — Eu nu cred că mătreața și căderea părului să fie în legătură cu tuberculoza. Pentru mătreață vei spăla părul la 5 zile odată cu lemn de panama cam 100 gr. la 5 litri apă fiartă. Pentru a opri chelia începută o bună frictiune a capului cu: Resorcină 5 gr. Alcool pur 150 gr. Ulei ricin 20 gr. Pilocarpină 1 gr. T-ra cantaride și capsici a 15 gr. **LAURA**

firimituri

AM încercat de câteva ori să căutăm mici momente caracteristice în viaţa de toate zilele, a fiecăruia dintre noi. Cu neputinţă!... Şi ne-am zis: nu cumva e şi aci o idee?... Este! Căci nu veţi găsi cetăţean care — uitând că nu şi-a plătit datoriile vechi şi având nevoe de împrumuturi noui — să nu se ocupe toată ziua şi să nu discute decât de datoriile interaliate şi de împrumuturile Angliei!...

Şi pentrucă trăim toţi pe acest plan internaţional, daţi-mi voe să vă istorisesc o mică întâmplare..., particulară :

Doi prieteni din New-York plecaseră în căutarea unui croitor bun. Jim cunoştea croitorul şi Bill vroia să-şi comande un costum elegant. Dar Jim voia cu orice chip ca acel croitor să nu fie găsit, întrucât Bill era platnic rău şi când n'avea bani, nu era platnic deloc. Disperând să mai dea peste croitorul lui Jim, Bill îşi trage amicul în cea dintâi croitorie care le iese înainte, propune patronului poliţe în loc de bani şi după alegerea stofei începe tocmeala. Croitorul ceruse 150 de dolari, Bill nu voia să dea decât 70, pretextând criza. Şi s'au tocmit astfel aproape o oră, până când Jim exasperat, a intervenit şi i-a împăcat: croitorul va face costumul cu 90 dolari. Costumul va fi gata în trei zile iar plata poliţelor se va face din trei în trei luni.

Eşind din magazinul de croitorie, Jim întrebă :

— Bill, ce rost a avut tocmeala ta încăpăţânată? Ştii bine că tot n'ai să-i plăteşti niciun ban....

— M'am tocmit spre binele lui. De ce să-şi închipue că a pierdut 150 de dolari, când am posibilitatea să-l fac să creadă că a pierdut numai 90?...

....Anecdota de mai sus are totuş o valoare internaţională. Ea a fost povestită de d. Snowden d-lui MacDonald, care se mira dece Germania se tocmeşte atât de mult la fixarea datoriilor de răsboi!.. .

ERI, la Capşca, un ziarist guvernamental făcea, teoretic, procesul oamenilor politici în opoziţie. Era un proces de moralitate publică:

— De unde şi-a făcut d. Ion perechea de case de pe Bulevard?... Că locuia la odaie mobilată când a venit în Bucureşti. Dar conu Vasile?... Acum nu se mai dă jos din automobil şi înainte de a fi Ministru de Industrie, umbla cu ghetele nepingelite!... Nu, domnilor, se fură!... Furăm toţi: eu, el, dumneata — când putem, ca să avem când nu mai putem. N'avem nici o metodă, care să apere avutul public.

Am răspuns :

— Ar fi o metodă...

— Care ?....

— Una foarte simplă.

— S'auzim !

— Şi a fost şi experimentată...

— Da ? Unde ?

— In Guatemala. Acum de curând. Generalul George Ubico, ales preşedinte al Republicii, a cerut parlamentului să numească o comisie, care să facă inventarul averii lui şi a soţiei, înainte de a-şi lua postul în primire. Generalul, la orice acuzare de îmbogăţire prin politică, va putea face astfel dovada, că nu e mai bogat decât în ceasul în care a fost ales Preşedinte.

— Şi ce avere are?...

— Două sute nouăzeci şi opt de milioane dolari.

Ziaristul guvernamental râse :

— Preşedintele dumitale din Guatemala e un dobitoc!...

— Dece ?

— Când are douăsute nouăzeci şi opt de milioane dolari, ce-i mai trebue să facă politică??

VĂ mai aduceţi aminte de contele Berchtold?... Mulţi din d-voastră desigur că n'aţi auzit de acest nume, mai cu seamă cei tineri. Totuş contele Berchtold e un personagiu şi un nume istoric: E autorul răsboiului mondial. Documentele publicate în ultimul timp, dovedesc că atacul împotriva Serbiei în 1914 s'a făcut în urma unui fals: contele Berchtold a prezentat împăratului Franz Ioseph o telegramă ticluită anume, după care sârbii ar fi atacat fără declarare de răsboi hotarele Austro-Ungariei şi ar fi ucis în prima zi de luptă peste 400 de soldaţi ai monarhiei.

Totuş încă se caută adevăraţii autori ai răsboiului!... Documentele sunt atât de numeroase şi firele atât de încâlcite, încât nu se mai ştie cu precizie cine a provocat sau a fost provocat — precum nu se ştie dacă oul a fost făcut de găină sau găina a fost întâi făcută de ou.

Acest proces al originii răsboiului a fost din nou pus în lumină zilele trecute, când a isbucnit un incendiu la castelul Bachtau din Austria, proprietatea contelui Berchtold. Fostul ministru de externe al Austro-Ungariei a scăpat din incendiu cu viaţă (precum a scăpat şi din marele incendiu al lumii) — dar cu o teribilă spaimă de foc. Era pentru întâia oară când vedea focul atât de-aproape....

Din cercetări personale, contele a ajuns la încheerea că focul a fost pus. A telefonat numaidecât autorităţilor celor mai apropiate de castel şi s'a făcut o anchetă oficială.

Rezultatul anchetei fiind nesigur — în orice caz nu pe placul contelui care se crede urmărit de vrăjmaşi ascunşi — el a telegrafiat la Viena, cerând o nouă anchetă, grabnică, până nu se şterg urmele incendiului şi ale incendiatorilor. Autorităţile din Viena au rânduit numaidecât o anchetă nouă şi pentru liniştirea contelui, înştiinţat telegrafic, au adăogat :

— ... Şi asigurăm pe Excelenţa Voastră că vom da de urmele incendiatorilor castelului (dacă există) mult mai repede decât se va da de autorii incendiului mondial (care totuş există!). — *W.*

CREDEȚI?

Numele original al lui Jack Dempsey era Kelly.

Șoareci cari rabdă mai mult de sete decât cămilele.

Intr'un ou a fost găsită o broască.

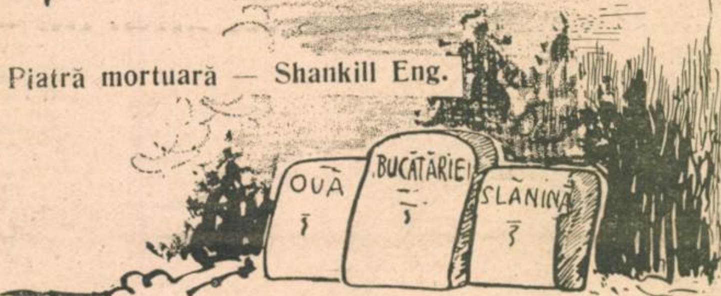

Francis Seldon, multimilionar, a fost inchis in Bastilia timp de 69 ani fiindcă a ridiculizat chelia lui Ludovic al XIV-lea.

Robert Kane joacă biliard cu bila pe două mese

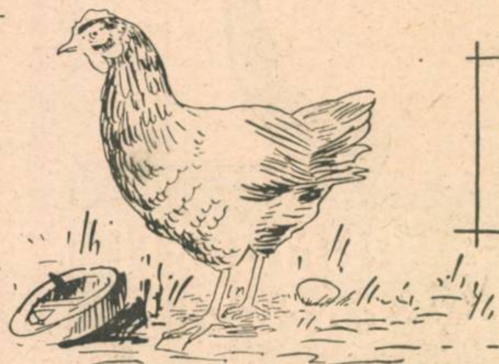
Piatră mortuară — Shankill Eng.

Piatră mortuară din cimitirul Westminster din Philadelphia.

Găina care face ouă seci.

Ducele de Artos a purtat o pălărie de mătase inaltă de șase picioare.

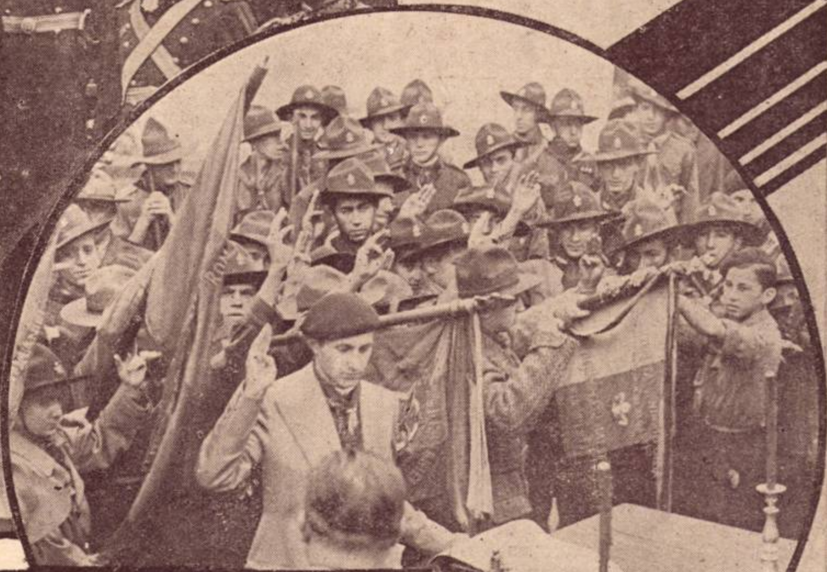
Păsări de crâng din Australia. Există păsări ce-și clădesc colibe și intrețin grădini.

Leo Kushner cântă la pian de la vârsta de 27 luni.

din Țară

Săptămâna trecută a avut loc, cu deosebită solemnitate, un tedeum la mânăstirea Sf. Ana din Sinaia, cu ocazia aniversării zilei de naştere a Regelui. Fotografia noastră de sus st. reprezintă asistenţa. Notăm in rândul întâiu dela stânga la dreapta: Principii Frederic şi Franz Josef de Hohenzollern, Principele Nicolae şi d. Prof. Nicolae Iorga, preşedintele consiliului de miniştri.

* * *

De curând a avut loc in Bucureşti, campionatul de foot-ball între echipele de Nord şi de Sud ale ţării. Invingătoare a eşit echipa de Nord. In fotografia din mijlocul paginii, vedem echipele înainte de începerea match-ului.

Tot săptămâna trecută a avut loc în Capitală depunerea legământului cercetaşilor, în cadrul unei solemnităţi fastuoase. Ceremonia a fost prezidată de d-nii G-ral Condeescu, care a primit jurmântul, General Jitianu şi Prof. Dr. Mina Minovici. In fotografia rotundă din dreapta, vedem depunerea legământului unei echipe, iar în cea din dreapta jos, asistenţa; domnii: Alexandru Daia, comandant de legiune; Ionel Neamţu, Gen. N. Condeescu, Gen. Jitianu şi Prof. Dr. Mina Minovici.

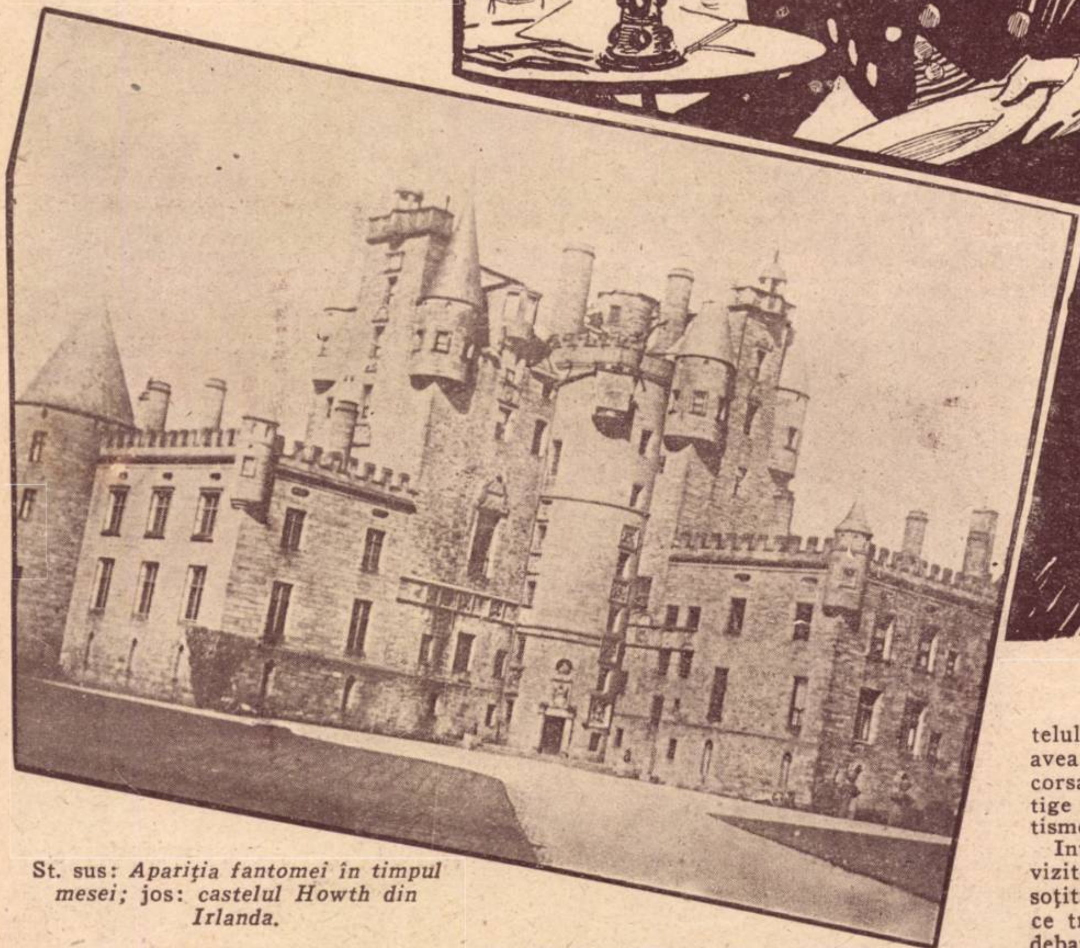

PE colinele ce domină golful Dublinului, în Irlanda, se ridică străvechile şi masivele ziduri ale castelului Howth. Timp de trei secole, generaţie după generaţie, puternicii baroni ai acestei nobile familii au oferit ospitalitate unui spectru. Castelul e oricând deschis acestui musafir: portarul, valeţii, argaţii şi cameristele, într'un cuvânt întregul personal de serviciu, îi stă la dispoziţie. Dar asta nu e tot: atât stăpânul castelului cât şi soţia sa, au grija să-i rezerve regulat locul de onoare, tacâmul de argint şi cupa de cristal, întocmai ca unui oaspe viu, la masă.

Numărul total al dejunurilor luate de spectru în sânul acestei familii, se didică la 91.000. Ani dearândul, valeţii au ocolit în vârful picioarelor scaunul gol, schimbând poziţia unui pahar, atingând cu un gest automat tacâmul şi uitându-se peste umăr în direcţia uşii, aşteptând din clipă în clipă să vadă oaspele apărând. Unul din ei a acceptat într'atât această situaţie, încât s'a înclinat într'o zi înaintea scaunului gol murmurând un

— „Thank you mylady".

Actualul proprietar al castelului Howth este d. J. G. Gainsford St. Lawrence, descendent din baronul Howath, membru al pairatului britanic şi irlandez, ocupând un loc de frunte în viaţa politică şi militară a Angliei.

St. sus: *Apariţia fantomei în timpul mesei;* jos: *castelul Howth din Irlanda.*

Se spune că spectrul care a luat în superstiţia şi fantezia acestei familii proporţii atât de formidabile, e spiritul lui Grace O'Mallay intreprida fiică a unui nobil irlandez, care a trăit cu mult înainte de epoca în care englezii şi-au consolidat puterea.

Conform legendei, aşa cum a mers din gură în gură cu mici variaţii, din timpurile primilor baroni de Howth până la actualii proprietari ai castelului, ce şi-a păstrat liniile de fortăreaţă, Grace O'Mallay avea pe uscat apucături de amazoană, iar pe mare, spirit de corsar. Englezii, pentru cari era o calamitate, căutau să-i câştige prietenia, invitând-o la Londra, unde i se oferiau divertismente cu adevărat regale.

Intorcându-se spre casă în urma uneia din aceste periodice vizite, pe care le făcea reginei Elisabeta, Grace O'Mallay însoţită ca de obiceiu de o numeroasă suită, fu surprinsă în timp ce traversa Canalul, de o violentă furtună, care o sili să debarce la Howth, un sat de pescari pe coasta Dublinului. Obosită de călătorie şi intenţionând să facă un popas, înainte de a lua drumul Connemarei, unde se aflau domeniile ei, Grace se îndreptă spre Castelul Howth şi bătu în poartă, cerând ospitalitate. Portarul dispăru ducând stăpânilor săi mesagiul şi se întoarse după câteva minute, comunicându-i că aceştia refuzau, s'o primească; baronii de Howth erau aprigi adversari ai acestor piraţi irlandezi.

Furia lui Grace O'Mallay la primirea acestui răspuns nu mai cunoscu margini. Zadarnic îşi frământa creeri spre a găsi un mijloc de a pe-

depsi trufia baronului. Iată însă că la un moment dat, fiul mai mic al acestuia îi ieşi înainte. Unul din membrii suitei înhăţă copilaşul şi ceata porni iar la drum spre Connemara.

Vă închipuiţi, credem, groaza şi disperarea deslănuţite în castel de această răpire; baronul îşi frângia mâinile neputincios, întrucât spre a urmări banda pe domeniile ei din Connemara ar fi avut nevoie de o numeroasă trupă de oameni. Câteva zile mai târziu baronul primi dela răpitoare un mesagiu, al cărui cuprins actualii proprietari ai castelului îl mai repetă încă, — după mai bine de trei secole, — cuvânt cu cuvânt. Era un avertisment şi o ameninţare totodată:

... *„ca o lecţie de bună cuviinţă pentru toţi cei ce trăiesc în Castelul Howth, mi se va rezerva zilnic un loc şi un tacâm la masă. Cu toate că materialmente nu voiu fi cu voi, acest loc va fi ocupat de spiritul meu, nu numai acum, dar chiar după ce voiu fi murit. Asta pentruca să ţineţi minte că nu se refuză niciodată unui prieten ospitalitatea. De nu vă veţi supune, un blestem teribil va coborî asupra voastră".*

Aceste rânduri erau urmate de avertismentul, că în cazul când nu i s'ar fi trimis un înscris, prin care castelanii îşi asumau această obligaţie, micul moştenitor, pe care-l ţinea ostatec, avea să fie ucis. Baronul se grăbi să redacteze documentul, pe care-l trimise la Connemara. Câteva zile mai târziu, băieţaşul reintra pe poarta castelului, îngrozit dar absolut nevătămat.

Mare fu în acea seară bucuria castelanilor Howth. Iată însă că în timp ce-şi mângâia fiul, baronul chemă valetul şi-i şopti ceva... La cină masa avu un tacâm în plus şi astfel luă naştere tradiţia, care dăinueşte de mai bine de trei secole, până în zilele noastre.

Nu de mult, cu ocazia unui banchet la castelul Howth, unul din oaspeţi observă cu groază că erau treisprezece.

Privirile se îndreptară îngrijorate spre St. Lawrence, ultimul vlăstar al acestei familii:

— „Vedeţi, dragii mei," zise acesta zâmbind, arătând spre scaunul gol: „cu spiritul suntem 14".

Se spune că un valet de curând angajat, a scăpat farfuriile şi tacâmurile în timp ce punea masa, fugind apoi înspăimântat; ajuns în aripa castelului destinată servitorilor, povesti că o apariţie bizară, purtând vestmântul de brocat şi coleretа epocei în care a trăit regina Elisabeta, i s'a ridicat înainte cu un gest de ameninţare, pentrucă îndrăsnise să ironizeze obiceiul casei, de a se rezerva un loc la masă spectrului.

Oaspeţii s'au amuzat în diferite rânduri pe socoteala mosafirului fantomă al castelului Howth. Au fost însă împrejurări în care această situaţie a adus castelanilor serioase încurcături şi nu arareori s'a discutat strămutarea spectrului la pod şi desfiderea mult temutului blestem. Nimeni n'a îndrăznit însă până acum să facă hotărîtorul pas.

„Uneori" spune d-na St. Lawrence „câte o slugă nouă dă semne de acută plictiseală, faţă de acest obiceiu, dar curând sfârşeşte prin a se obicinui. Deşi mulţi s'au oferit până acum să ocupe acest loc vacant, n'am permis încă nimănui s'o facă. Credem că e mai înţelept să continuăm tradiţia".

PE STRADA...

Duminică seara, în faţa „Cercului Militar". La mesele răspândite pe trotuar, lumea stă şi consumă, privind puhoiul care se duce, vine, în sus, în jos.

Se opreşte un om slab, cu faţa trasă, îmbrăcat prost.

— Domnilor, doamnelor! O să-mi daţi voe să vă arăt aci, în faţa dv., un număr senzaţional, cum nici la circ nu veţi putea vedea!

Şi, fără să mai aştepte aprobarea publicului, scoate din buzunarele hainei două făclii, le unge cu benzină şi le dă foc.

Făcliile aprinse cari îi luminează faţa, conturându-i şi mai mult sbârciturile, sunt introduse rând pe rând în gură, în admiraţia publicului dela mese.

Lumea care se plimbă pe bulevard, s'a oprit, atrasă de noutatea spectacolului. Nu mai e loc de mers; trotuarul e plin. Unii s'au suit pe bănci, pe scările „Cercului Militar" şi au năpădit şi în drum. Clacsoanele maşinilor urlă, clopotul tramvaielor sună. Circulaţia s'a întrerupt...

— Săracul! îl compătimeşte unul, pentru câţiva lei îşi pune viaţa în pericol.

— Vai de capul lui! Cine ştie ce nenorocit o fi!

— Fleacuri! Astea-s mofturi! Să fi fost d-ta la Paris, la Expoziţia Colonială, să fi văzut d-ta acolo numere de senzaţie.

— Par'că d-ta ai fost?

— Cum, adică nu mă crezi!... Păi eu sunt...

Acum, omul a stins făclile, şi întorcându-se către publicul care-l aplaudă:

— Cred că o să binevoiţi să-mi daţi fiecare câte ceva... Am fost înainte artist de circ... Acum n'am unde lucra... Criză mare... Am trei copii... Trebue să le dau de mâncare... Imi risc viaţa, ce să fac! Să dea cine vrea!

Şi trece pela mese, cu mâna întinsă. Dar, lumea a devenit deodată preocupată şi discută cu aprindere.

Pălăria rămâne întinsă, fără să fi căzut nimic în ea.

Omul devine mai insistent.

— Adineauri aţi privit şi acum nu vreţi să-mi daţi nimic... nu-i frumos!

— Pleacă de-aci, îl repede unul, care cu câteva minute înainte îl aplaudase de foc! La muncă! Şomeri pe toate drumurile! Nu ţi-e ruşine să cerşeşti, la vârsta dumitale ?...

— Uite domnule, cum se pierde vremea, spune indignat unul din grupul celor cari căscau gura de vreun ceas. Cum să mai meargă ceva bine în ţara asta?...

Pretutindeni!!

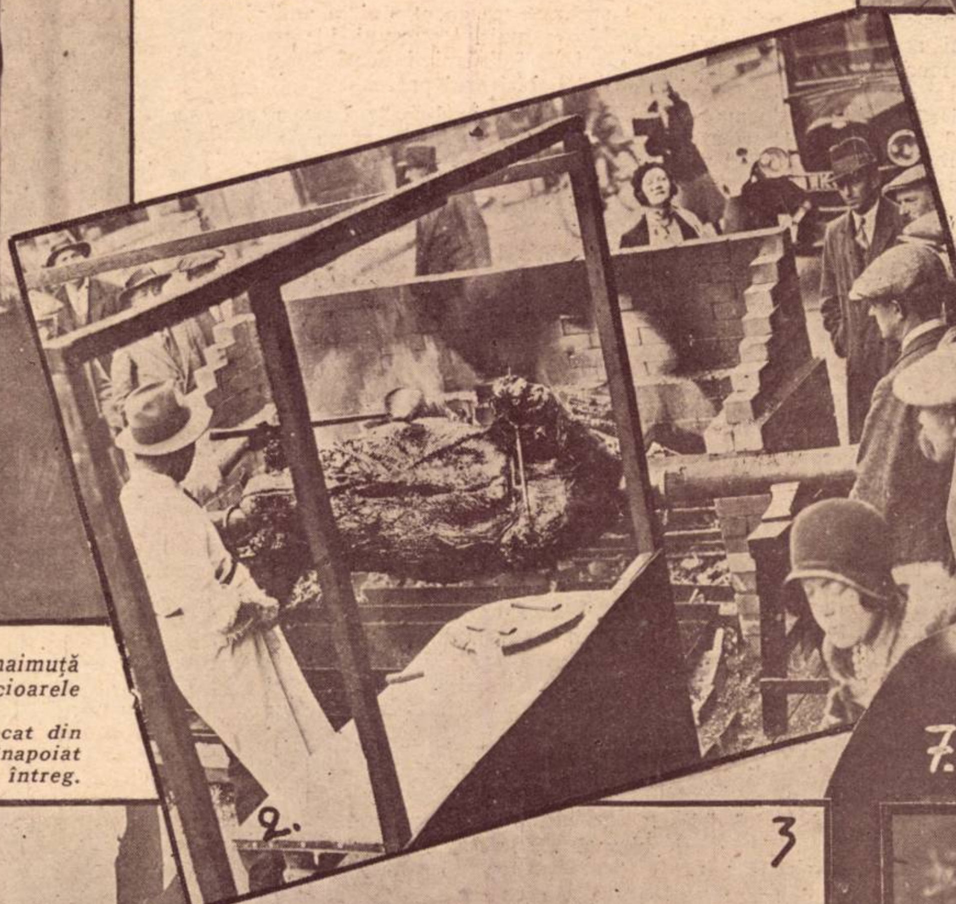
Şi bunica citeşte „Realitatea Ilustrată".

DIN STRAINATATE

2. In Anglia, la Stratford-on-Avon, orăşelul în care s'a născut Shakespeare, conform unei tradiţiuni vechi, odată pe an, în plină stradă, se frig doi boi şi doi porci, care se împart apoi drept hrană populaţiei sărace.
4. Prof. Piccard, exploratorul stratosferei, după ce a fost prin Viena, a sosit la noi în ţară. Fotografia noastră îl înfăţişează într'o audienţă specială la preşedintele guvernului Austriac, Wilhelm Miklas. (Prof. Piccard în stânga).
5. Studenţii din Harrow (Anglia) chiar pe vreme de ploaie şi de frig, poartă pălărie de paie.
7. Lucy Doraine, artistă de cinema germană, care a fost mulţi ani angajată la Hollywood, s'a înapoiat acum în America. După relatările ziarelor vieneze, aceasta posedă faimoasa diademă a arhiducesei Isabella de Habsburg pe care soţul său Michael Curtiz i-o cumpărase la Karlsbad, curând după încetarea războiului.
8. Profesorul Thomas Masaryk, preşedintele republicei cehoslovace, îşi petrece câteva din puţinele-i ore libere, cu nepoţeii săi.

1.

2.

1. Moda decretează: garnituri de blană de maimuţă la mantourile de seară, sandale romane în picioarele goale, aşa încât să se vadă unghiile pictate.
3. Doi tineri: Sztavjanick şi Davar, au plecat din Viena acum şapte ani, pe bicicletă. Ei s'au înapoiat astăzi, bărbaţi, după ce-au străbătut pământul întreg.

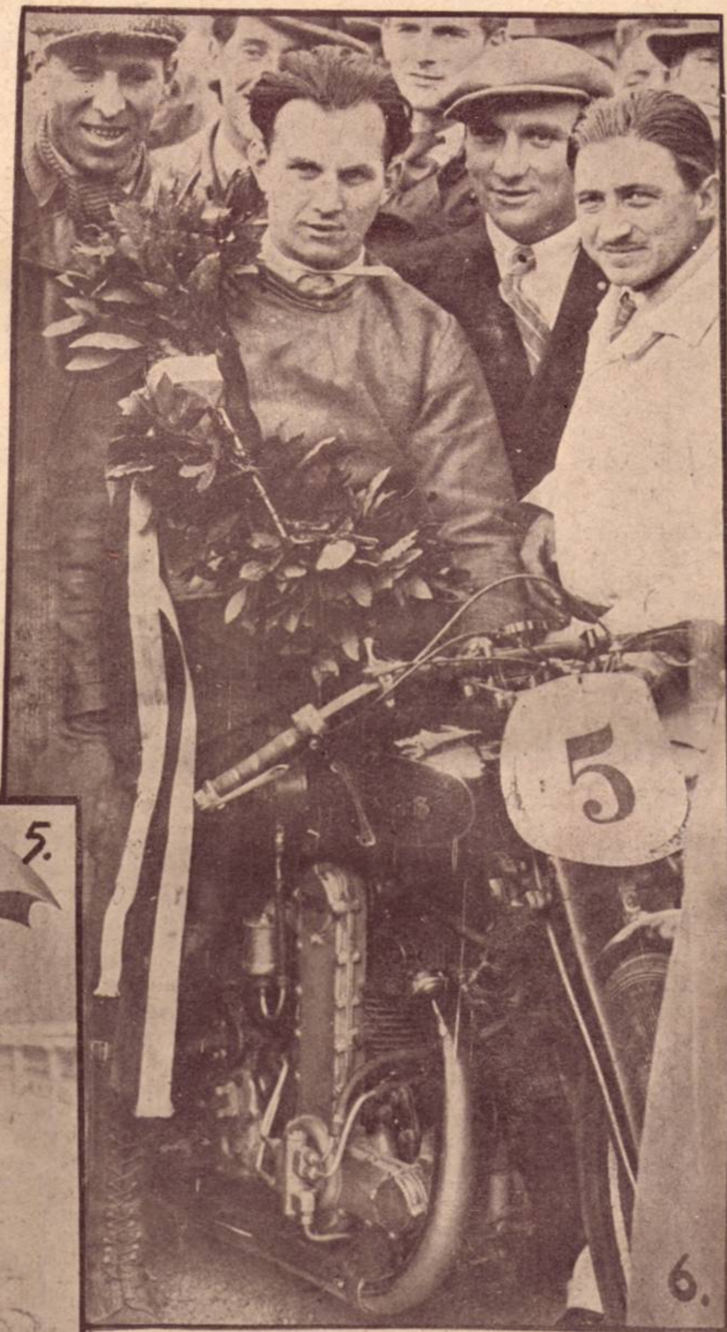
3

7.

8.

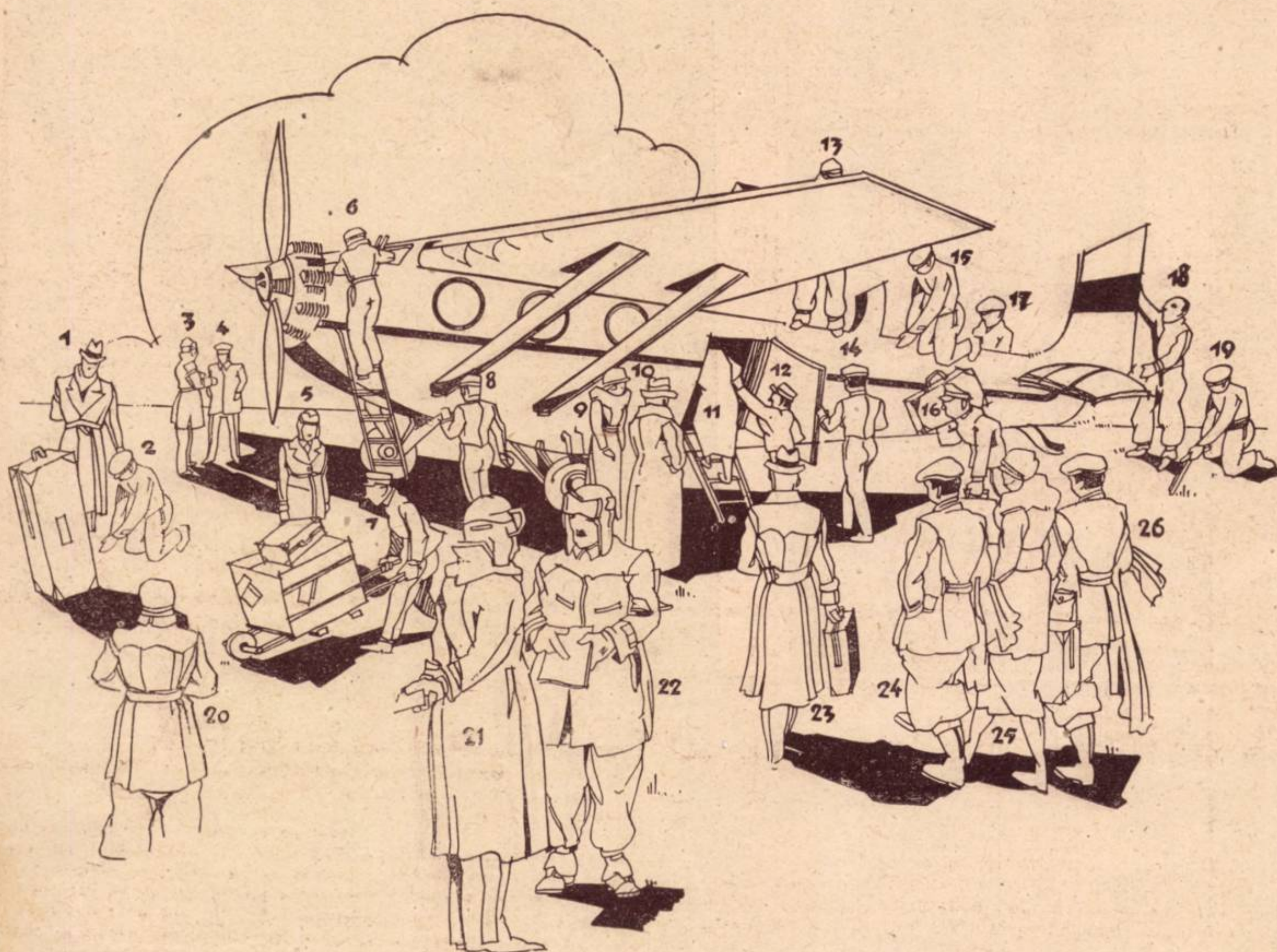

6. Friederich Cerny, câştigătorul marei curse internaţionale de motociclete, la care au luat parte următoarele ţări : Anglia, Austria, Germania, Danemarka, Cehoslovacia şi Ungaria.
9. Friedrich Cerny în plină cursă.

Concursul nostru de perspicacitate Nr. 6

Problemele pe care le punem cititorilor noştri, sunt alese în aşa fel, în cât să fie nu numai atrăgătoare, dar cât mai variate cu putinţă.

In numărul de faţă, cerem cititorilor să cerceteze cu atenţiune desenul pe care-l prezentăm şi să ne spună care sunt cele două personagii cari se prezintă perfect identice, atât din punct de vedere al îmbrăcămintei, al trăsăturilor, cât şi al atitudinei.

Răspunsurile trebue să fie foarte scurte şi să cuprindă numai indicaţiunea celor două personagii gemene, prin numerile indicate în dreptul fiecăruia.

Acest concurs este al 6-lea din seria de zece, pe care am început-o, cu numărul 243, al revistei noastre.

Cititorii sunt rugaţi să strângă bonurile şi să-şi însemne soluţiile, trimiţându-le toate odată, după cel de-al zecelea concurs, care va fi în numărul 253, pe adresa revistei „Realitatea Ilustrată", str. C. Mille 7, Buc. I, în plic închis, cu menţiunea „Pentru concursul de perspicacitate".

Lipsa unuia dintre bonuri, nu atrage după sine eliminarea, fiecare cititor participând cu atâtea şanse, câte concursuri a deslegat.

Oferim premii de 40 000 de lei distribuite în felul următor:

Premiul I . . . . . . 5.000.— lei
Premiul II . . . . 2.000.— „
Premiul III . . . . 1.000.— „
Premiul IV—V câte un abonament pe un an la revista „Realitatea Ilustrată".

Premiul VI—VII un abonament pe şase luni la revista „Realitatea Ilustrată".

Premiul VIII—IX—X un abonament pe trei luni la revista „Realitatea Ilustrată".

Vor fi premiate soluţiile cele mai exacte, în ordine. Intre soluţii egal de bune, hotărâsc sorţii.

Un premiu virtuţii: CORNELIA ROMANIEI

In epoca în care sunt încurajate cele mai curioase şi adesea absurde recorduri, revista noastră voeşte să dea o pildă de bun simţ şi ia iniţiativa răsplătirii celei mai frumoase fapte săvârşite de o femee în anul acesta. Voim să premiem recordul virtuţii.

Am socotit că mai mult decât oricare se cuvine să răsplătim virtuţile femenine. Femeea e mai puţin înarmată pentru lupta vieţii decât bărbatul şi sacrificiile pe care trebue să şi-le impună ca să-şi întreţină o mamă bolnavă, ca să-şi salveze copilul, ca să ajute un frate mai mic, sau pentru altă faptă frumoasă, înseamnă adesea o adevărată dramă.

Ştim că virtutea e o floare sfioasă, pe care o descoperi greu, în mijlocul bălăriilor care-au năpădit lumea.

Deaceea apelăm la toţi acei cari au aflat virtutea în jurul lor să ne-o comunice pentruca noi s'o putem răsplăti. Răsplata nu e mare, am fixat — după puteri şi timp — premiul de 25.000 lei, pentru cea mai frumoasă faptă săvârşită de-o femee, în cursul anului curent.

1) Poate participa la acest premiu orice doamnă sau domnişoară din România, indiferent situaţia socială, naţionalitatea sau religia.

2) Premiul se acordă numai pentru cea mai frumoasă faptă care-a fost săvârşită în 1931.

3) Relatarea faptelor virtuoase, care să concureze la premiul de 25.000 lei, poate fi făcută de oricine, prin scrisoare adresată revistei noastre: str. C. Mille 7 Buc. I.

Nu se iau în considerare scrisorile anonime. Toate relatările trebuie să poată fi dovedite cu martori.

4) Un juriu format din persoane de cea mai înaltă autoritate morală — şi al căror nume îl vom publica la vreme — va cerceta toate relatările şi va hotărî fapta care merită să fie premiată.

Concursul începe de azi şi rămâne deschis până la 15 Decembrie 1931.

„REALITATEA ILUSTRATĂ"

Duminică 1 Noembrie a. c. la orele 10 a. m. „REALITATEA ILUSTRATA" organizează prima sa şezătoare, la Teatrul Alhambra din strada Constantin Mille 14.

Aceste şezători vor fi alcătuite întotdeauna din două părţi:

1) O discuţie contradictorie între doi fruntaşi ai vieţii noastre culturale, discuţie la care va participa şi publicul, şi

2) O parte artistică.

Suntem încredinţaţi că toţi prietenii revistei noastre, îşi vor da întâlnire la aceste şezători, menite să cultive mintea şi să înalţe sufletele, să distreze şi să lumineze.

Preţurile vor fi modice şi toţi cititorii „Realităţii Ilustrate", care-şi vor dovedi calitatea lor, prin bonul pe care-l publicăm în această pagină, vor beneficia de o reducere de 10 lei, costul revistei, chiar din aceste preţuri.

Miss România 1932

„Realitatea Ilustrată", iniţiatoarea concursului de frumuseţe în România, organizează şi pentru anul 1932, elecţiunea celei mai frumoase domnişoare.

Se vor găsi desigur unii cari să creadă că — faţă de situaţia economică atât de critică, în lumea întreagă, — s'ar cuveni să îmbrăcăm doliu şi să nu ne ocupăm de un concurs care nu e destul de grav.

Am arătat întotdeauna că profesia noastră de credinţă este alta, că noi credem că numai printr'un optimism neînfrânt se poate ajunge deasupra necazurilor.

Iată pentru ce, tocmai cu intenţia de a mai uita grijile, vom organiza şi în anul acesta concursul de frumuseţe pentru alegerea „Miss României".

Este însă probabil că, datorită crizei tot mai acute, americanii să nu mai poată ţinea în anul acesta, concursul lor internaţional, din lipsă de mijloace materiale. In consecinţă, noi vom proclama pe „Miss România 1932" şi îi vom acorda un premiu de 25.000 lei, rămânând ca în cazul când, situaţia schimbându-se, cei din Statele Unite, vor ţinea totuş concursul internaţional, această „Miss România" a noastră, să plece în America.

In numărul viitor al revistei noastre, vom publica condiţiunile şi modul cum va decurge concursul.

Concursul de perspicacitate
Cupon No. 6

O reducere de 10 lei
Bon pentru şezătoarea „Realităţi Ilustrate"
Duminică 1 Noembrie 1931

MUNCA ȘI CAPITALUL

DANIEL Webster, marele economist american, a făcut acum 107 ani într'unul din discursurile sale, următoarea afirmație :

„Munca e independentă și mândră. N'are nevoe de capital; din contra, capitalul e acel care solicită ajutorul muncii".

Ei bine, această idee era atunci inexactă, tot astfel e acum și nu va corespunde niciodată adevărului.

Munca nu e independentă, întrucât se sprijina pe inteligența concretizată în capitalul care-i deschide fabrici și mine, unde să se desfășoare. Capitalul la rândul lui, nu se poate dispensa de muncă, întrucât e copilul, e produsul acesteia: prezintă fuziunea a două forme de activitate: intelectuală și mușchiulară. Și acestea, stimulate de ambiție, au produs tot ce e mai de preț pe pământ.

* * *

Munca și capitalul, au mers întotdeauna mână în mână. Depresiunile trebuesc întâmpinate cu curaj; valului de criză îi va urma ca și în trecut, o epocă prosperă.

* * *

Tabloul lui Millet „Omul cu târnăcopul", reprezintă munca vechilor timpuri, pe când desemnul nostru simbolizează munca de astăzi, puternică, de sine stătătoare, organizată, împărțind binele și răul cu capitalul, pe care în acest moment e chemată să-l ridice, să-i dea posibilitatea de a merge mai departe.

* * *

Remarcăm, că depresiunea actuală se datorește numai și numai nesocotitelor speculații ale industriei și finanțelor. Suferința se trage numai de pe urma unei producțiuni nelimitate și dezordonate. Ne aflăm înaintea unei ierni, în care o mare parte din muncitori vor trebui hrăniți din fonduri publice.

Dacă aruncăm o privire înapoi, găsim în Franța o lege care în vremurile de foamete ale Evului Mediu, prevedea pedepse foarte severe pentru țăranii flămânzi, cari mâncau din leșurile celor ce sucombau sub loviturile flagelului. Sub acest raport, timpurile noastre prezintă cel puțin un progres; vedem oameni în căutare de posturi dar nu desculți, nici cu fețele trase de foame, ca în epocile trecute.

Nu e mult de când cel ce specula cu banii, fabrica mărfuri, le transporta sau le vindea, era privit cu dispreț. Reprezenta CLASA DE JOS, clasa BANULUI. Și, ceeace-i mai nostim, era jefuit de nobilii pe domeniile cărora trebuia să treacă în călătoriile sale, însă veni o vreme când nobilimea sărăcită de trândăvie și răsboaie, simți nevoia să-și repoleiască blazoanele și atunci avură loc căsătorii între fiicele acestei urgisite clase și tinerii nobili. Aceste căsătorii au fost privite la început ca o degradare, dar cu vremea, au devenit tot mai frecvente.

Jacques Coeur, omul cel mai bogat al Franței, își pune averea și corăbiile la dispoziția regelui, spre a fi răsplătit cu cea mai josnică ingratitudine, căci în ochii monarchului și în ai celor din jurul său, nu e decât „un om al banului".

Mari schimbări au intervenit însă între timp.

Astăzi guvernele lumii îngenunchie înaintea marilor financiari, implorându-le ajutorul.

Muncitorul nemulțumit de situația pe care o ocupă astăzi în societate, să privească înapoi.

In Anglia, pe timpul lui Henric al II-lea, lucrătorii cari în căutarea unei ocupații îndrăsneau să părăsească fără permisiune o cetate pentru alta, erau stigmatizați pe unul din obraji cu fierul roșu.

Financiarul știe acum că el depinde nu de buna stare a CELOR CAȚIVA cari au reușit să acumuleze mari sume de bani, ci de mulțimile BINE SALARIATE.

Munca dispune de cele mai mari posibilități de consumație și investiție. In timpuri normale, face să circule 40 la sută moneda în curs pentru subsistență și investește 20 la sută în articole de lux, clădiri și diverse mijloace de locomoție.

* * *

Imense sume de bani stau neîntrebuințate, mii de lucrători se sbat în ghiarele șomajului, industriașii și financiarii privesc nedumeriți.

Ne aflăm înaintea unei mari probleme.

Se impune o regulare a producției, care să corespundă în primul rând cerințelor interne și mai apoi exportului. Desechilibrul actual se datorește faptului, că marii industriași nu s'au consultat între ei și mai cu seamă n'au căutat să cunoască necesitățile publicului consumator. Criza prin care trecem e o criză de supraproducție, căreia numai o strânsă colaborare între muncă și capital, îi poate pune capăt.

Din fericire, castelele au dispărut, cel puțin în centrele civilizate. Capitaliștii de astăzi, sunt în marea majoritate lucrătorii de ieri.

Edison, ilustrul decedat, ale cărui invenții dau astăzi de lucru unui număr incalculabil de indivizi, se prenumăra în tinerețe printre cei mai modești lucrători.

Ford lucra într'un garaj de automobile, pentru doi dolari pe săptămână și-și petrecea o mare parte din noapte în atelierul unui bijutier, pentru alt dolar pe săptămână. Astăzi plătește salarii ce se ridică la milioane de dolari.

Magnatul viitorului lucrează acum cine știe în ce colț de uzină.

* * *

Numeroase sunt defectele sistemelor financiare și industriale ale lumii.

Problema momentului reclamă găsirea unei modalități de a înlătura depresiunea, și asta nu se va realiza decât muncind cu râvnă, serios și cinstit, făcând toate concesiile pe care le reclamă situația.

DE VORBA CU CITITORII

Cititoarea răcorită. — Constat cu regret că ți-am acordat prea mult credit... intelectual. N'ai înțeles nimic. Caracterul dumitale și morala sunt două lucruri complet separate. De unde concluziile acelea atât de subtile?

Mimosa sensitivă. — Ce trebue să facă o fată care e respinsă? Să arate configurația spatelui: spirit cicălitor, sensualitate necontrolată, depresiune sufletească, sinceritate. Vă preocupă prea mult dragostea. In general însă un caracter armonios. Defectele nu sunt supărătoare.

Tică, Tose, Tice. — Dacă mai păstrați o urmă de demnitate și dacă nu vreți să vă nenorociți pentru toată viața — deoarece faptul are consecințe funeste — raportați cazul diligintelui sau directorului, eventual medicului școlii. Sinceritatea și spiritul loial în această chestiune e unica atitudine justă. Nu aveți nici o frică de colegi. Țineți-mă la curent cu demersul dv. dacă nu veți obține satisfacție sau dacă veți avea dezagramente; vom interveni direct la cei în drept.

Erico. — Adresa lui Ramon Novarro, Metro Goldwyn Studios, Culver City, California. In ce privește grafologia, mai bine să ne abținem.

A. Door. — Din scrisul dumitale se citește o mare desorganizare a funcțiunilor intelectuale. Depresiune sufletească. Un spirit care se luptă cu întunericul și are toată bunăvoința ca să se emancipeze, dar nu poate. E o lipsă de sistemă în tot ceeace faci și gândești. Erotismul joacă un rol preponderant. Ar trebui să-ți faci o educație sistematică, începând dela noțiunile cele mai simple, căutând să le precizezi, și în special să judeci asupra lor.

Viitoarea Regină a Ecranului. — Ivan Petrovici, vorbește și limba germană. Trimete-i prin Filmfuehrer 217. Friedrichstrasse S. W. 68 Berlin. Pentru grafologie prea puțin text.

Maria Benche. — Regretăm enorm cazul. Dar Domnul Marck Abrams nu mai lucrează la revista noastră. Când voi afla adresa dumitale, vă voi comunica.

Nandra. — Cel mai simplu lucru ar fi să scriți revistei Radio și Radiofonia. Vă poate furniza un aparat cu galenă excepțional de bun.

O visătoare. — Sunt numai visuri, atât. D-l J. de S. nu cred să se simtă flatat să-l confunzi cu Jean Mihail și poate și vice versa. Scrisul dumitale! Dacă ai putea să vezi ce impresie îmi face mie! Barele acelea dela t, parcă sunt niște lassouri, asvârlite spre cer de un cow-boy gigant. cu intenția să lege pe Dumnezeu de picioare. (Ce denotă aceasta? Poate aplicații pentru pedicură). Apoi litere izolate, prea multe chiar, trădând ceva din ființa dumitale iubitoare de singurătate, de utopie, ghidată de intuiția emotivă, în detrimentul logicei. Și ce plăcere să săcăi oamenii, să te impui, prin verva și expansiunea dumitale. Cât preț pui dumneata pe tot ceeace gândești, (când e cazul) și pe tot ceeace faci! Există însă o compensație: ești bună în fond și sinceră. Simți o mare plăcere, când ești contrazisă! Nu?

Le comte de la... — Ești căzut din cer? Te pomenești că ți-ai scrântit capul. E rău, stimabile. Mai ales când țeasta e încă moale. Vrei să-mi verifici analiza față de aceea pe care ți-ai făcut-o dumneata singur? N'o să ne potrivim. Ai păreri prea bune despre dumneata, pe când eu... ceva mai obiective. „Caractelul" dumitale e cam acesta: Foarte încrezut, nu ai ambiția să te ții pe propriile-ți picioare, ci îți place să te sprijini și să împrumuți dela alții... (nu numai idei ci și...) Ești artăgos, predispus spre o critică severă pentru alții (tot alții) și nu pentru dumneata. Ești de un sentimentalism lacrimogen, dar fără profunzime. Nu mai continui dragă domnule conte, fiindcă mi-e frică de o provocare la duel și... n'am timp!

Spioana dragostei. — Olga Tscheochowa s'a născut în Alexandrianopol (Caucaz). A fost la început sculptoriță, apoi a devenit artistă, la Stanislawski, Moscova. A debutat la Berlin-Film. In 1924 ca început să joace teatru în limba germană. Locuește la Berlin-Moabit, Klopstockstrasse 20. Natural că poți să-i scrii în rusește. De unde ai scos dumneata chestia aceea cu Clara Bow și Lya Mara? Deocamdată atât.

Un vechiu cititor. — Adresa lui Charlie Chaplin este.. vezi ultimele două numere din „Realitatea".

Bihoreanca. — Alcool la ochi? Cred și eu că ustură. Vrei să spui poate că după ce-ți ciugulești sprâncenele, dai cu alcool și ricină? N'are nimic duduie, aceasta dovedește... senzibilitate. Recensământul grafologic? Biroul și-a închis lucrările. (Prea puțin text.

Muza îndrăgostită. — Mai înainte de toate află că sunt entuziasmat. Ce număr de pantof poartă Greta? Un număr mic. Acelaș pe care-l porți matale la cap. 2) Brună. Eu cred să te decizi pentru „Iancu „Muzicantul", căci Petrovitch ți-ar face prea multe mofturi. Iancu e băiat cumsecade. Și acum duduie, te rog să scobori iar în fundul Mării și să te gândești la... analiza grafologică, care va fi un vis... nerealizat. (Nu vreau să te pierd de mușteriu).

Indiana B. — Nu duduie, părerea dumitale e greșită. Analiza grafologică: Fire lăcătuită. Inclinare spre sentimentalism. Voința oscilează. Determinările dumitale sunt în funcție de impresie. Destul de multă imaginație. E o chestiune care mă neliniștește: Arătați simptome de... logică. O predispoziție pentru critică (cicăleală e prea aspru!) Finețe sufletească. Abilitate care poate deveni uneori șiretenie. (Calitate apreciabilă pentru timpurile noastre), în general o delicioasă... indiană. (Mie îmi plac foarte mult).

Charmeuse. — Cazul dumitale nu e unicul și nici primul din viața dumitale. Un sfat? Bucuros. Uită dumneata întâi, ca să nu te uite el: E cinic? Poate. Dar acesta e adevărul. Nu-ți face iluzii. Firea dumitale se caracterizează, prin o gingășie de simțire, puțin comună (un motiv ca sfatul meu să nu-ți folosească). Bănuitoare. Fire pasionată și rezolută. Imaginație asociativă. Sinceritate. Mândrie, oarecare depresiune sufletească (explicabil). Iți reții elanul sufletesc. Plăcere în a proteja. Cred că la dumneata se poate vorbi de un instinct matern, precoce. Să te cred nebună? Ce idee duduie. Nu ești decât îndrăgostită!

Notna 110 Focșani. — Pentru grafologie nu aveți nimic de plătit. Scriți ceva mai mult text. Cu ocazia aceasta scrieți-mi ce răspuns vă mai datorez, relativ la „cuiul" dv.

Lady Lothar. — Nu știam că sunt însurat. N'aș putea să am o fotografie a necunoscutei mele soții? Te pomenești că am și copii!... Amândouă sunt arhimăritate și divorțate.

Ochi albaștri de azur. — Situația dumitale e foarte dificilă. Cred că singura posibilitate de a scăpa de încurcătură, e să uzați de o stratagemă, poate nu tocmai morală, dar cu posibilități de eficacitate. Să substituiți persoana d-voastră, cu a unei prietene, căreia să-i încredințați secretul, astfel că tânărul în chestie să-și schimbe idolul. Poate o să vi se pară imposibil la început. Eu cred însă că veți reuși. Dacă d-voastră ați fi îndrăgostită de el, atunci desigur că nu s'ar mai pune chestiunea astfel.

Dumitrescu-Brăila. — Adresați-vă la „Adevărul Literar", rubrica filatelică. D. Aldo, vă poate da toate lămuririle fiind un vechiu specialist colecționar.

D-ra Liliacul. — Tom Mix s'a născut la 1888 în El Paaso, Texas. A fost descoperit în 1912, într'o trupă din Los Angeles. Lucrează pentru Fox-Film. Ken Maynard, turnează actualmente la Universal-Studios, Universal City Calif. Scriți în englezește.

Crăciunescu. — Despre chestiunea cu monedele de cinci lei n'am auzit nimic, în genul celor relatate de dumneata. Interesează-te la Banca Națională, la sucursala din Brăila.

Drăcușorul alb. — Ești atât de complexă, încât aș fi înclinat să-ți desvolt portretul grafologic, nu în 4 linii, ci în patru volume. Să încep: Fire sensitivă (o mimoză înlăcrimată de rouă). Finețe în simțire (sentimentele dumitale sunt delicate și plăpânde ca picioarele de paianjen). Sinceră (ca lumina zilei). Ordonată (ca tabla lui Pitagora). Preocupare estetică (în orele de plictiseală, scuturi ...amintirile). Logică (ca a regelui Midas). Voință (ca... ah! da, Ionel Brătianu). Așadar vezi, se adeverește proverbul că nu-i dracul tocmai așa... alb de cum se zugrăvește el singur.

C. Rottenberg. — Dacă ați citi cu mai multă băgare de seamă revista, scrisoarea ar fi fost inutilă. Economie și de timp și de mărci și de... indignare.

Log 15.000—lg 456. — Dumneata ești un defetist, deși vrei să pari plin de elan și încredere în dumneata. Scrupulos, cu o simțire bolnăvicioasă aproape, pentru un bărbat. (Se explică în parte: nu ești bărbat, ești încă inberb). Ai un nucleu de calități bune, încă nedesvoltate. Simț critic, oarecare logică și predispoziții de a asimila. Inclini spre o atitudine practică în viață (în contrazicere cu ceeace ești astăzi). Inteligența suficient de clară. Fire ambițioasă, de o spontaneitate reținută (numai față de intimi). Inclinațiuni spre atitudine zeflemisitoare. (Pentru acest lucru, n'ar fi rău să te mai pregătești).

Oly + Ionică. — Deocamdată nu există nici o dispoziție în acest senz. Viitorul nu-l putem sconta. Analiza grafologică? Dece să ne certăm când de abia ne-am cunoscut?

Nicușor-Câmpina. — Dragă Nicușor, de când la „consult", tu te-ai înrolat sunt neconsolat, fiindcă mă rog ție, pentru „consult" de grafologie trebue să scrii mai mult.

Violonista. — Paul Richter s'a născut la 1 Aprilie 1895, în Viena (deci cunoaște limba germană). Adresa: Berlin W. Tanentzienster 10).

LOTHAR

ANUL I. — Nr. 30 29 OCTOMBRIE 1931

REVISTA FAPTELOR SENZATIONALE

reportaj

1200 lei

— „Cine-i acolo?"

O locatară a casei din Bd. Schitu Măgureanu 55, auzind un sgomot neobicinuit pentru ora 4 dimineaţa, deschisese curagioasă fereastra şi striga în curte.

Se auzi îndată un sunet înfundat de cădere a unui corp, urmat de un tropot de paşi grăbiţi.

Apoi, linişte.

Dimineaţa, soldatul Jurcu din serviciul d-lui maior Bădulescu, a găsit un cadavru aruncat în curte, lângă perete. A dat imediat alarma şi au venit autorităţile, care au constatat că leşul intrase în putrefacţie, crima datând de mai multe zile.

Urmele de sânge închegat duceau sus, spre podul imobilului. Inspectorul de poliţie condus de ele, descoperi în mansardă, o ladă mare şi un pachet de ziare însângerate.

Aci fusese ascuns cadavrul, timp de câteva zile.

— „Dumneata cine eşti?"

— „Chiriaş la primul".

— „Şti ceva, ai auzit ceva?"

— „Nu, nimic".

— „Ai cunoscut victima?"

— „Nu!"

— „Liber! Altul!"

— „Să trăiţi dom'comisar, nu ştiu nimic".

— „Ce cauţi aci?"

— „Aduc poşta în cursa de dimineaţă".

— „Uită-te bine la cadavru. Il cunoşti?"

— „Nu, să trăiţi".

St. sus: *Cum a fost comisă crima.*

Mijloc: *Jurcu, purtând cadavrul imaginar al lui Bădicică la reconstituire.*

Jos: *Cadavrul victimei intrat în putrefacţie, aşa cum a fost găsit.*

— „Ai pe cineva pe aici?"
— „Nu... adică da, pe fata mea".
— „Aşa? Să vie!"

Factorul şi servitoarea respectivă au fost reţinuţi. Apoi a venit la rând soldatul Jurcu. Spăla tocmai nişte căni.

— „Ce-i cu tine aici?"
— „Imi fac serviciul. Sunt ordonanţă".
— „Dece eşti sgâriat pe obraz?"
— „M'am ras şi m'am tăiat".
— „Suspect. Trece-l la dubă".

După câteva ore, toate ziarele din Capitală, publicau un comunicat dramatic al Prefecturii Poliţiei, în care victima era un paznic de vie, motivul gelozia, „vamp" servitoarea respectivă, iar ucigaşii dubleta factor-ordonanţă, în complicitate.

Prin urmare crimă pasională, juraţi, etc.

Dar judele de instrucţie a risipit în 24 ore această legendă poliţistă, stabilind completa vinovăţie a lui Jurcu, precum şi identitatea victimei, era soldatul Bădicică Alexandru, liberat de curând.

Mobilul crimei a fost furtul.

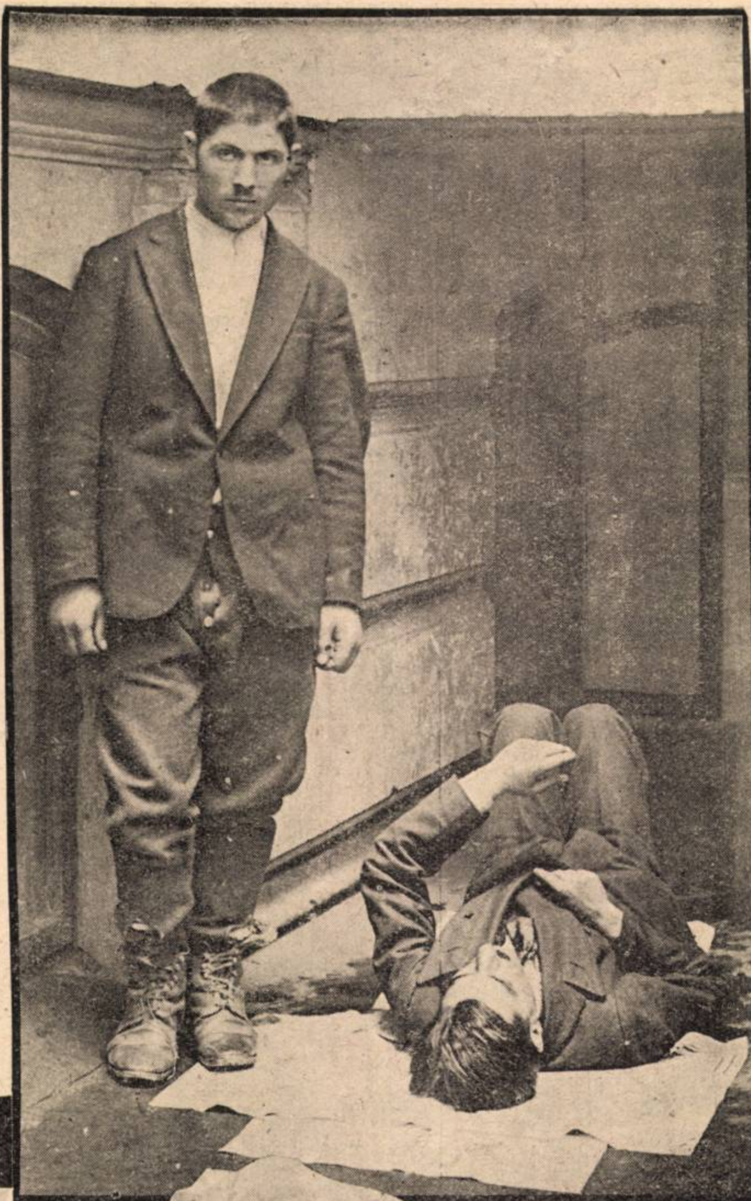
* * *

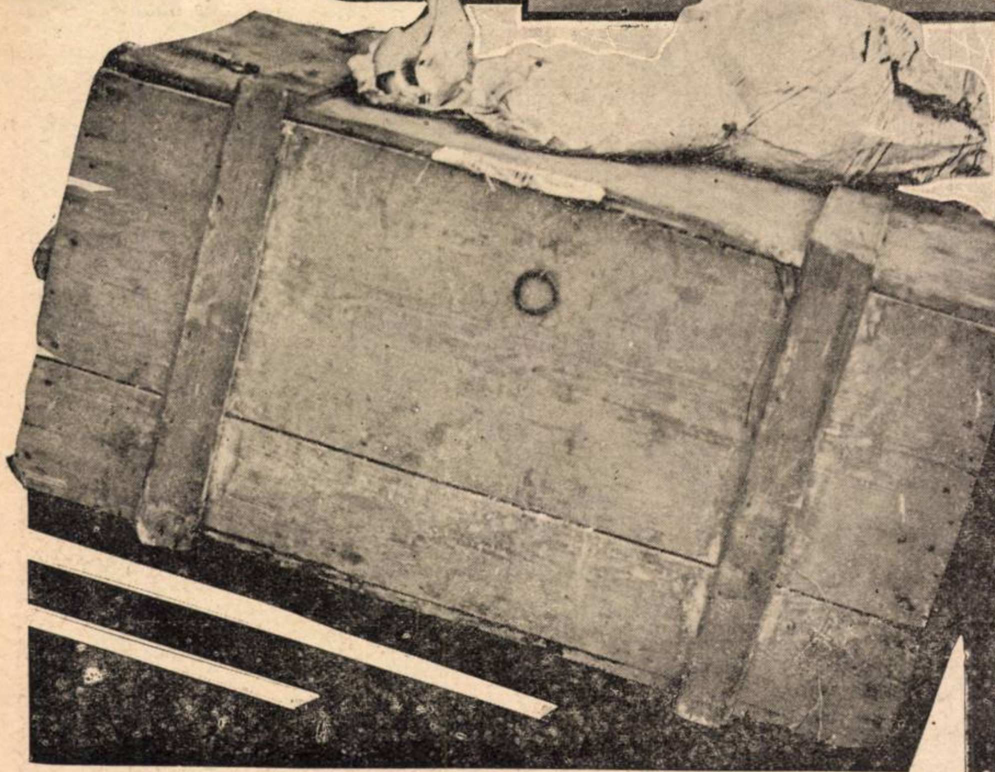
Duminica trecută s'a făcut reconstituirea asasinatului, în Bd. Schitu-Măgureanu 55. Ploua. Şi cu toate acestea, lumea, obicinuită în ultima vreme cu astfel de spectacole, aştepta sub burniţă, ca să poată asvârli din fugă făptaşului o serie de invective obligatorii şi ocazionale, sau tradiţionala doză de salivă dispreţuitoare.

Reconstituirea merge greu. Criminalul nu-şi mai aminteşte multe fapte şi agentul-manechin, care îndeplineşte pentru circumstanţă rolul victimei, are mult de lucru cu repeţirile cerute de magistraţi.

Se poate constata cu preciziune, numai că victima a fost strangulată pe la spate, cu o cureluşă care i-a fost sucită de două ori în jurul gâtului.

Dar se pune marea întrebare: de unde provin sgârieturile adânci de pe faţa criminalului. Căci după cum declară acesta, Bădicică a murit uşor *„ca un pui de găină"*, şi atunci cum se poate oare admite, că între victimă şi criminal a avut loc o luptă? Modul cum i-a fost aruncat laţul în jurul gâtului, exclude această posibilitate.

Sus: *Criminalul;* mijloc: *lada în care a stat ascuns cadavrul;* jos: *casa crimei.*

Ziarele au relatat cu un extraordinar lux de amănunte, modul cum a decurs reconstituirea. Din reportagiile publicate s'a putut deduce că cei doi prieteni erau sadici şi că cei 1200 lei pe cari îi avea Bădicică asupra lui, i-a dat de bunăvoe lui Jurcu, pentruca acesta să se preteze la satisfacerea poftelor lui bestiale.

Autopsia a constatat într'adevăr, că Bădicică era suferind de această anomalie, dar nimic nu pledează pentru afirmaţia ca Jurcu s'ar fi pretat într'adevăr la fanteziile bolnave ale prietenului său. Admiţând că regimul de cazarmă a pervertit simţurile victimei, nu este însă acelaş caz cu Jurcu, care a fost încazarmat doar puţin timp şi a trecut în serviciul de ordonanţă.

Ceva mai mult, Jurcu îşi lăsase favoriţi, „gen Valentino" ceeace denotă preocuparea lui de a place *femeilor*. Pervertitul activ nu dă niciodată atenţiune exteriorului lui şi înclinaţiuni duble nu există în aceste cazuri.

Ţăranul voinic basarabean nu prezintă stigmatele bolnavilor de acest soi şi o observaţiune atentă în timpul prevenţiei, va confirma afirmaţiunea noastră.

Vine apoi o altă lature întunecată a afacerii: ce-a făcut asasinul cu banii de cari şi-a jefuit victima? A declarat într'adevăr că i-a băut, dar n'a putut preciza unde şi când.

Şi punând în raport aceste două elemente: dispariţia banilor şi sgârieturile *pe care victima nu i le putea face în nici un caz,* dată fiind sistema asasinatului, se pune întrebarea dacă în camera crimei n'a existat, în momentul comiterei, o terţă persoană şi anume o *femee,* care-ar fi dat criminalului ajutor întru desăvârşirea operei funeste, deoarece victima era destul de voinică.

După enumerarea elementelor de mai sus, nu e oare plauzibil că Jurcu ar fi asasinat pentru a fura banii lui Bădicică, bani pe care trebuia să-i dea amantei sale? Şi dacă aceasta a asistat la comiterea crimei, nu poate avea logică o ceartă între cei doi complici pe aceeaş temă, ceartă care ar fi degenerat în bătae, în cursul căreia Jurcu ar fi fost sgâriat?

Sunt într'adevăr supoziţii, dar credem că ancheta judiciară va putea stabili provenienţa sgârieturilor.

Jurcu este un simplu ţăran. Dar nu se poate şti dacă în el nu sălăşlueşte un cavalerism destul de pronunţat, prin care ar căuta să nu-şi antreneze iubita, în complicatul angrenaj al crimei.

E Jurcu singurul vinovat? Iată marea întrebare.

RADU FULGER

ARIERGARDA MORȚII

TRECI într'o zi frumoasă de toamnă pe un crâmpei de stradă, care ți-a isbit neplăcut pivirile. Litere negre pe fond deschis, anunță răspicat meseria patronului: „dricar”.

Nu e însă numai o firmă, sunt patru, cinci, șase la fel. Prin preajmă, frunze îngălbenite dănțuesc domol, strecurând în suflet presentimentul unei împovărătoare amenințări. Dela o zi la alta cerul poate îmbrăca mantia încenușată a norilor și puhoaiele de apă care au să se coboare în șiruri nesfârșite din înălțimi, aduc senzația umezelii care te pătrunde până la oase. Strângi din umeri, gândind că poți muri pe o așa vreme.

* * *

Un dric înveșmântat în flamuri albe, a poposit la marginea trotuarului. Trebue să ducă la capelă o fetiță. Un bărbat cu părul roșcat și cu fața atinsă de urmele unor vechi cicatrice, a țâșnit din prăvălie și a întrebat ceva pe vizitiul în haine luminoase, în cap cu bicornul împănoșat. Apoi mica trăsură a morții a pornit în trap grabnic, în sus, spre centrul orașului.

* * *

Un mic grup de zdrențăroși s'a strâns pe pragul unei intrări vecine. Le ghicești dintr'o mie, trista meserie „ciocli”. E isbitor cum chipurile lor s'au impregnat de acea străvezime mortuară, aidoma acelora peste cari se aruncă bulgării grei ai pământului.

Imbrăcămintea lor, e numai zoi și petice. Intru în vorbă cu un băiat de vre-o 20 de ani. Tocmai venise dela un soldat care se spânzurase și-l dusese după plastica lui expresie, la mașina morgii”.

— „Câștigi bine cu meseria?”

— „Câte optzeci, o sută de lei pe zi. Câteodată și mai mult, după numărul morților. Eu dau lovitura bună la spitale. Le fac baie, îi îmbrac și iese câte doi poli de bucată”.

Un automobil a stopat în fața magazinului de alături. Cioclul începe să-mi dea explicații:

— „Cucoanelor ăstora le-a murit eri un băiat de 22 de ani la „Filantropia”. Cea din dreapta care ține buchetul de flori în brațe, e sora”.

El isbucni într'un șiroi de râs, desvelindu-și neplăcut dinții stricați.

— „Dece râzi ?”

— „Dacă e frumoasă...”, fu răspunsul îngânat prostește.

Cei rămași pe prag, se apropiară de noi. Unul din ei cu porecla de „Chibrit” a fost trimis cu mare zor să plătească o taxă. El ține hârtia de o mie de lei neglijent prinsă între degete, obișnuit se vede, cu astfel de comisioane.

Imi mai îmbogătesc cunoștințele cu o femee cu părul alb ca zăpada, un chip de ruscă, îmbrăcată cu fustă și bluză albastră de cit și picioarele lungi de cocostârc, vârîte în pantofi bărbătești. Mă'nvăluie cercetător, cu privirile ochilor ei mărunți și sclipitori.

E femeea reprezentantului magazinului. Ascultă discuția dintre noi și are credința că sunt o rămășiță a străzii, venită să dea o lovitură la pungile bieților ciocli.

— „Du-te”, îmi spunea ea dojenitor, „ei au fetele lor... Nu mai au nevoe și de altele”...

Fotografia din stânga reprezintă un grup de ciocli în „civil”, discutând în fața unui magazin de specialitate, chestiunile în legătură cu meseria lor.

Dr. : *Instantaneu prins la o înmormântare.*

Un hohot general de haz se naște și unul din ei încearcă în zadar să-și strângă fălcile, lărgite de potopul veseliei.

— „Dumnezeule, m'am luat cu râsul și pe mine mă dor dinții de-mi pocnește țeasta capului”.

E cioclu din tată în fiu și după propria-i mărturisire, nici n'ar fi putut face altă meserie mai cu plăcere și ușurință. Eri, de pildă, au înmormântat o fată. Prietenele moartei s'au îmbrăcat în alb, cu părul împodobit cu coronițe, întruchipând cortegiul domnișoarelor de onoare, la trista cununie a miresei din raclă. Cioclii n'au rămas nepăsători în fața fragedului buchet și în timp ce cu lumânările aprinse înconjurau dricul, sau duceau coliva de pământ presărată cu griș și împodobită cu cofeturi multicolore, ochii sau gândurile lor se pironiau în urmă la însoțitoare. Unul din ei a avut chiar curajul înainte de a porni convoiul, să trimeată pe un altul, ca să mărturisească unei dudui simțământul lui. Celălalt s'a achitat de misie, hlizind cu mâna dusă prostește la gură.

— „Domnișoară, uite băiatul ăsta te place”...

La proaspăta amintire a evenimentului, toți râd din nou cu atâta poftă, încât strada duduie.

— „Ei, ce zici nebunule”... se adresează cel a cărui familie a păstrat tradiția aceleiaș meserii, către un băiat în zdrențe, cu o flanelă femeească în loc de surtuc și o șapcă veche de seminarist, cocoțată pe vârful capului. „Tu dacă nu te-ai fi dus la înmormântarea lui Atana-

sie Mironescu, ai fi avut pe ce pune ochii...".

— „Ăsta e călugăr și nebun..." îmi vorbește unul dintre ei.

— „Când îl apucă, se duce la mânăstirea lui și drumul îl face la dus și întors pe jos, cântând tot timpul. Ia zi-ne, Dumitre, niște psalmi".

— „Ce, suntem la biserică"?... fu răspunsul naiv al băiatului.

— „De ce-ai plecat dela mânăstire, nebune? Aveai acolo rasă și potcap și dădeai cu cădelnița, tămâind sfinții".

Intre timp cel care vorbește își face o țigare.

— „Dă-mi un chibrit, nebune".

Dumitru scoate fără ezitare, cutia cu chibrituri și i-o întinde.

— „Vezi că eu sunt bun și nu pun mâna pe chiatră, când te aud vorbind așa fără căpătâiu... Ce aveți voi cu mine? Puteam să rămân toată viața acolo la Cernica? Trebuia să mă mai primblu și eu prin lume... E bine că cei de-acolo mă primesc, de câte ori vin. Chiar de-aș cădea și în miez de noapte".

Dumitru, moldovean de baștină, a venit din Iași acum un deceniu, cu părinții lui, cari căutau de lucru. N'au prea găsit ceva care să-de aducă un rost mai bun și pe copil l-au dat la un seminar monahal, ca să rămână în călugărie. Dar băiatul hoinar din fire, n'a stat mult pe acolo și acum iată-l trecut de 20 de ani, făcând meseria de cioclu, când i se ivește ocazia, dar Sâmbăta și Dumineca mătură lespezile și covoarele unei biserici din preajma șoselei Kiseleff. Că face curățenie în casa Domnului, e pentru el o mare onoare. Visul lui e să ajungă paracliser. Deaceea, când ceilalți încep din nou să-l necăjească, el le spune răspicat în față:

— „Mi-e rușine că sunteți oameni... Un lucru știu, că voi aveți să rămâneți toată viața unde sunteți acum, pe când eu am să mă restabilesc la vreo biserică și am să-mi duc traiul în liniște până la capăt...".

Dar ora prânzului gonește pe fiecare spre locuința lui. După amiază vor desbrăca zdrențele cu toții, îmbrăcând hainele de paradă. Vor merge cu pași gravi, scrâșnind printre dinți, batjocuri și sudălmi. Maistrul de ceremonie — deobiceiu reprezentantul magazinului de pompe funebre — va trage un iureș printre ei, stăvilindu-le pornirea de veselie sau de ură.

Amara ceremonie a înfrățirii trupului cu pământul, conține cu aceşti ciudați saltimbanci o parte de desgustătoare proză.

MARGARETA NICOLAU

Osânda la sărut

JUDECATORUL american Colyn e un magistrat original.

Un bărbat trăia în perpetuă neînțelegere cu soția lui, femeia suferind ultragiile soțului. Făcând plângere împotriva lui, judecătorul declară următoarele acuzatului:

— „Conform legii, aș trebui să-ți dau câteva luni închisoare pentru maltratarea soției, dar aceasta n'ar folosi la nimic. De aceia te condam pe timp de un an să-ți săruți în fiecare dimineață și în fiecare seară soția, de trei ori, în mod foarte tandru".

— „Oare nu s'ar putea să fiu osândit mai bine la pușcărie?", întrebă soțul sfios. Dar judecătorul rămase neînduplecat.

Un artist al tonului

IONEL FERNIC

Compozitor, autor al multor tangouri en vogue, prepară o nouă compoziție, un tango, al cărui început îl redăm aci pentru cititorii noștri.

Ilustrația de mai sus reprezintă noul Bd. al Patriarhiei, fotografiat noaptea.

Tatăl lui Sherlok Holmes

Ştim cu toţii: Sherlock Holmes are ca părinte recunoscut de lege — de codul lui Napoleon — pe scriitorul Arthur Conan Doyle. Dar nu toată lumea cunoaşte un secret de familie. Ne vine cam greu să-l divulgăm, căci se va spune, poate, că voim, prin amănunte picante, să coborîm memoria marilor dispăruţi. Noi, însă, nu căutăm altceva decât să dăm la lumină adevărul curat, ştiind că va interesa, cu atât mai mult, cu cât figura detectivului englez a intrat definitiv în istoria literaturii.

Aşa dar, a fost odată un francez pe care-l chema C. Auguste Dupin. Şi Dupin este adevăratul tată al lui Sherlock Holmes (Mereu galanteria fracezilor!)

Cum am ajuns la această descoperire. Foarte simplu. Există un secret al naturii, care încă n'a putut fi explicat definitiv de niciun savant, dar e totuş foarte real: asemănarea din părinţi şi copii.

Dacă am avea vreun portret al lui Dupin, demonstraţia ar fi extrem de uşoară. Căci chipul lui Sherlock Holmes îl cunoaştem. O pipă expiratoare de fum şi inspiratoare de idei, o frunte înaltă semi-pleşuvă ţâşnind dintr'un profil autoritar, un ochi inchizitorial, totul chenărit în negru şi roşu, pecetluesc acţiunile autentice sau inventate de conţopişti, ale detectivului englez.

Dela Dupin — care şi el era detectiv amator — nu ne-au rămas, însă, decât unele fapte, pe cari după ce le vom compara cu cele ale lui Sherlock Holmes vom putea spune: quod erat demonstrandum. Adică: Sherlock Holmes e fiul lui Dupin.

Dintre isprăvile acestuia, vom alege spre istorisire şi rezumare pe cea mai nostimă: povestea unei scrisori furate.

Era la Paris în anul 18... Dupin împreună cu un amic intim primesc vizita prefectului G... Acesta le povesteşte că, din apartamentele regale, s'a furat un document care aparţinea unei foarte ilustre persoane.

— Felul de a proceda în furt, zise G..., a fost pe cât de iscusit pe atât de îndrăsneţ. Documentul de care e vorba — o scrisoare, ca să fiu sincer — a fost primit de persoana jefuită pe când era singură în buduarul regal. Pe când o citea, deodată fu întreruptă de intrarea celuilalt ilustru personagiu căruia nu ţinea cu niciun preţ să-i arate scrisoarea. Dupăce încercă în zadar s'o arunce repede într'o cutie, fu nevoită s'o pue deschisă pe masă. Totuş, scrisoarea era întoarsă cu iscălitura în sus şi, cuprinsul fiind ascuns, nu atrase atenţia. In vremea aceasta, sosi ministrul D... Ochiul său ager văzu numaidecât hârtia, recunoscu scrisul iscăliturii, observă încurcătura persoanei, scoase din buzunar o scrisoare asemănătoare celei despre care e vorba, o deschise prefăcându-se că o citeşte, şi o puse tocmai alături de cealaltă. Incepu să vorbească iar timp de aproape un sfert de oră, despre afacerile publice. In cele din urmă îşi luă râmas bun şi puse mâna pe scrisoarea care nu-i aparţinea. Persoana jefuită îl văzu; dar, fireşte, nu îndrăzni să atragă atenţia asupra acestui fapt, de faţă cu al treilea personagiu care era alături. Şi, câteva luni, s'a servit din plin, în scopuri politice, de puterea cucerită prin această stratagemă. Persoana jefuită e din zi în zi mai convinsă de nevoia de a pune din nou mâna pe scrisoare. In sfârşit, împinsă la disperare, m'a însărcinat pe mine cu treaba".

Mai departe, povesti prefectul cum de trei luni căuta într'una scrisoarea. Ministru D... n'o purta la el, căci de două ori fusese atacat de falşi hoţi şi scotocit din pălărie până în pingele. Iar casa îi fusese cercetată cu deamănuntul. Fiecare mobilă în parte fusese examinată cu microscopul şi cea mai mică ascunzătoare ar fi fost descoperită. Căutaseră în tablouri, în ziduri, în legătura cărţilor, în cele două case de alături. Nicăeri nimic.

Şi G... plecă dezolat.

După vreo lună.

— Iţi aduci aminte, îi spuse Dupin, ce se povesteşte despre doctorul Abernethy ?

— Nu! să-l ia dracu !

— Dacă îţi face plăcere, poate să-l ia dracu.— Aşa dar, odată un oarecare bogătaş, foarte sgârcit, îşi făcu planul să fure dela Abernethy o consultaţie medicală. In acest scop, începu cu el, în mijlocul unei societăţi, o convorbire obişnuită, prin care strecură medicului chiar cazul său, drept cazul unui individ închipuit.

— Să presupunem, — zise sgârcitul — că simptomele sunt cutare şi cutare; acum, domnule doctor, ce l-ai sfătui să ia?

— Ce să ia, zise Abernethy, să ia o consultaţie desigur.

— Dar, spuse prefectul cam scos din sărite, sunt foarte dispus să iau o consultaţie şi să plătesc pentru asta. Aş da în adevăr 50.000 de franci cui m'ar scăpa din încurcătură.

— In acest caz, răspunse Dupin, poţi chiar să-mi faci un bon pentru suma zisă. După ce îl vei semna, îţi voi da scrisoarea.

Tablou. Prefectul semnă bonul, înhăţă scrisoarea şi o zbughi nebun de bucurie.

Dupin explică apoi amicului său cum reuşise să ajungă la capăt. Işi dăduse seama că prefectul şi oamenii lui căutaseră bine. Dar nu în sensul în care ar fi trebuit. Căci ei nu-şi puteau închipui că există şi altfel de ascunzători decât cele obişnuite. Ministrul D... era un om excepţional: matematician şi poet. Şi astfel imaginase o ascunzătoare extrem de simplă şi totuş — sau mai bine zis — tocmai deaceea de nedescoperit. A întors scrisoarea pe dos, a scris pe peasupra ceva adresat lui însuşi, apoi a aruncat-o neglijent într'o despărţitură a portcartoanelor. Nimănui nu-i trăznise prin cap că scrisoarea cea atât de căutată stătea deasupra, la îndemâna tuturor. Nimănui în afară de Dupin.

E o straşnică asemănare între metoda de lucru a lui Dupin şi cea a lui Sherlock Holmes. Amândoi reflectează în biroul lor cu pipa în gură. Coordonează faptele şi trag concluzii juste din ele. Posedă facultăţi analitice de nebănuit. Când au reuşit, le place să arate rezultatele printr'o lovitură de teatru şi abia în urmă să explice tot ce s'a petrecut şi cum au izbutit. Iar aventurile lor nu sunt povestite de ei înşişi, ci de un prieten intim al lor, care a fost martor sau a luat parte la cele petrecute. (In cazul lui Sherlock Holmes povestitorul e doctorul Watson).

Singura deosebire dintre ei este că Sherlock Holmes s'a specializat atât de bine, încât a devenit un detectiv de neîntrecut. In schimb Dupin posedă mult mai mult geniu: este un creator şi un filozof.

nic. constantin

desghețarea polului nord

o dramă între poli și equator

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

In urma unui accident de automobil, puternicul financiar Forb, se îndrăgostește de soția inginerului Smith. Pentru a putea fi în apropierea ei, se interesează de planurile inginerului Smith și cu ajutorul finanței, începe realizarea proectului fantastic, desghețarea Polului Nord.

Doamna Smithson moare în urma unui accident ciudat.

O catastrofă misterioasă distruge temerara realizare și inginerul Smithson. Dimpreună cu miile de lucrători, piere în fantasticul îngheț al Nordului iar banca Forb realizează beneficii fantastice din acțiunile miniere cumpărate.

După trecerea multor ani, fiul inginerului, John, caută să deslege misterul morții părinților lui.

II

CAPITOLUL II

— „Sunt absolut sigur de ceeace spun. Orice comunicare telefonică sau telegrafică, trebue să treacă pe la mine. Nici în ziua precedentă, nici în noaptea catastrofei, nu ni s'a anunțat trista întâmplare. Prin scrisoare era exclus să fi aflat, căci dela orele 12 n'au mai sosit trenuri și domnul inginer a vorbit cu mine foarte liniștit. M'a întrebat chiar dacă n'am știri din New-York și se mira că nu fusese chemat — toată ziua — la radio, de către doamna, mama dv".

— „Dar poate a fost chemat în timpul nopții?" ripostă Smithson.

— „Comunicația radiotelefonică, la fel cu telegrafia fără fir, rămâneau exclusiv în seama noastră, a mea și a ajutorului meu, și în noaptea aceea fatală, am fost de serviciu", răspunse Ted Bill, fostul oficiant al soc. S. I. T. E. R., pe care-l interoga fiul inginerului.

Trecuseră doisprezece ani dela imensa catastrofă care nimicise cea mai mare invențiune a veacului. Bill îmbătrânise, dar toate amănuntele din ziua de groază pe care o trăise, i se întipăriseră în minte, ca pe o bandă de film. Vedea aevea toate întâmplările, minut de minut.

Prin urmare nu inginerul Smithson — după cum bănuiau toți — din disperare, nimicise întreprinderea și odată cu ea atâta mulțime de oameni; nu putea fi vorba nici de un accident nenorocit.

— „Foarte curios!" șopti John, „cum au trecut cu atâta ușurință autoritățile asupra cauzelor care au produs catastrofa, cum de s'au mulțumit cu explicații puerile?!

Și apoi curioasa coincidență a cumpărării de acțiuni miniere de către Forb, chiar în preziua și ziua catastrofei, înainte ca cineva să poată bănui cele întâmplate!".

John Smithson era un tânăr energic și inteligent.

Cu răbdare și perseverență, în câteva zile a izbutit să afle numele celor optsprezece călători cari au plecat cu ultimul tren și au luat bilete până'n stație.

Doi dintre ei trăiau.

Dar aceștia n'au putut să-i dea nici un fel de lămurire. Nici un călător n'a coborît: ei au ajuns după explozie și la înapoiere trenul lor s'a prăbușit în prăpastie. Printr'o minune ei singuri au scăpat, din gloata care se îmbulzise în tren. Walter Steek însă — cel mai în vârstă dintre cei doi — avea ură pe Samuel Steek, portar la banca Forb. Samuel a și intervenit pe lângă directorul personalului, ca el, Walter, să fie angajat în ținuturile arctice. Samuel poate c'ar ști să dea și el vre-o lămurire.

Samuel Steek era bătrân și scos la pensie. Trăia departe în Dawn Town, într'un cartier sărac și era mai mult beat decât treaz. Pălăvrăgia mult, cu lux de detalii inutile și John Smithson disperase să poate da de vre-o urmă în cercetările sale, iscodindu-l.

Dar când fostul portar pomeni numele lui Ralph Owen, Smithson avu buna inspirație să-l întrebe cine era acest Ralph.

— „Oh, n'ați cunoscut pe Ralph? Ah da, desigur, mister Smithson, sunteți prea tânăr ca să fi cunoscut pe Ralph. Bietul om sigur că s'a prăpădit și el pe acolo. Și a plecat săracul îndărăt numai cu două zile înainte de nenorocire. Numai două zile să fi întârziat!.. Mă ertați, mister John, dar tatăl dumneavoastră a fost prea aspru cu Ralph. Era un om foarte cumsecade și foarte voinic. El era cel mai bun paznic. Dacă nu-l dădea afară domnul inginer, poate că nu se întâmpla asta. Dar domnul Forb a văzut că are dreptate...".

Și bătrânul ținu un discurs asupra mărinimiei și spiritului de dreptate al lui Forb, lăudând într'una pe Ralph Owen. In cele din urmă, cu un interes tot crescând, John Smithson află că Ralph Owen, paznicul, fusese concediat de Smithson, cu două luni mai înainte, pentru că participase la o ceartă într'un loc din Silver Beach și înapoiat la New-York, ceruse să fie primit la bancă de Forb, ca să se plângă împotriva lui Smithson. Inaintase și o petiție în sensul acesta. Mult timp bătuse drumul de geaba. Era greu de obținut o audiență la Forb. Dar cu două zile înainte, Forb l-a primit și imediat i-a făcut dreptate, pentru că Owen a spus portarului, la plecare, că acum pleacă înapoi la Nord, și devine bogat.

* * *

John Smithson — care era hotărît să urmeze cu cercetările, orice pistă care bănuia că-l poate duce la clarificarea misterului din jurul afacerii misterioase, consideră aceste amănunte atât de prețioase, în cât hotărî să meargă pe drumul urmat de Ralph Owen, cu 12 ani înainte. Hotărîre destul de greu de realizat. Ralph Owen plecase cu automobilul; cine mai putea să știe pe unde trecuse? Și unde să-l găsească în ținuturile înghețate?

Dar dacă n'a murit şi s'a refugiat în vreun oraş al Canadei?

Câteva săptămâni la rând, Smitshon publică anunţuri în diferite ziare, cerând relaţiuni asupra lui Ralph Owen.

Toate indiciile pe care le obţinuse, arătau că Ralph Owen, fusese văzut la plecare, dar nimeni nu l'a văzut înapoindu-se. Desigur că pierise şi el în catastrofa dela Nord. Cu toate acestea, John Smithson — mânat de un îndemn pe care singur nu şi-l explica, a hotărît să plece şi el la Nord, spre a găsi acolo urmele lui Ralph Owen.

Am mai avut prilejul să arătăm că în acest roman nu voim decât să relatăm fapte petrecute şi trecem peste orice descrieri de peisagii sau considerente filozofice. Prin urmare şi de data aceasta nu vom insista asupra detaliilor, care au precedat adevărata expediţie, pe care John Smithson a pregătit-o, ca să ajungă la Pol, nici asupra dificultăţilor de tot felul, pe care le-a întâmpinat în călătoria lui.

Urmând cu atenţie calea pe care odinioară fusese şoseaua şi orientându-se după indicaţiunile unui geograf, John Smithson ajunse după cinci zile de mers, până în apropiere de Lucky Beginnig. Drumul fusese anevoios şi John Smithson umbla cu mare băgare de seamă, cercetând toate locurile.

La o cotitură de drum, într'un pin înalt, zăriră deodată o legătură de sdrenţe curioase. Legătura era tocmai în vârf. Caravana poposi acolo şi oamenii pe cari tânărul îi conducea, începură să sape, spre a cerceta locul.

Pentru că nu puteau îndoi copacul îngheţat, şi nici nu se încumeta nimeni să se caţere până în vârful lui, hotărîră să-l taie. Aprinseră foc la rădăcina lui şi după două ore pinul se prăbuşi.

In zăpadă, găsiră curând oseminte. Asemenea descoperiri făcuseră destul de des în cursul călătoriei, pentru că numeroase cadavre rămăseseră pradă fiarelor, în ţinuturile arctice.

Ceeace găsiră în copac era însă de o importanţă mult mai mare. Era un document edificator, care a dus la lumină deplină, în drama misterioasă de la Pol.

Invelit în cârpe, sus în vârful pinului, legat între două scânduri, de o cracă puternică, au găsit o sticlă, din care spărgând-o, au scos o bucată de hârtie, scrisă cu un roşu spălăcit.

John Smithson a citit următoarele:

„Ca să se facă dreptate!"

Mi-a îngheţat cerneala în condei şi atunci m'am tăiat la mână cu briceagul, ca să scriu cu sânge cele ce urmează. Sângele care se scurge din mine, îmi grăbeşte însă sfârşitul. Reverse-se asupra lui William Forb, cel vinovat de moartea mea, vinovat de moartea atâtor nenorociţi.

Nu ştiu dacă va găsi cineva aceste rânduri, în sticla în care le voi închide; dacă da, ele vor fi răzbunarea împotriva tâlharului, care s'a crezut prea şiret.

Acum de-abia înţeleg scopurile pe care le-a urmărit. Nu-i ajungea bogăţia şi voia să fie şi mai bogat. Şi poate că va fi fost amestecat în moartea soţiei lui Smithson.

După cum prevăzusem prea bine, la New Orange Blossom a fost atâta învălmăşeală după explozie, la tren, încât nu s'a pututu împiedica nenorocirea.

La Lucky Beginning, acum câteva ceasuri, cei cari n'au găsit loc au devenit adevărate fiare şi au făcut să deraieze trenul cu ceilalţi. Au alergat cu automobilele până la Glacier Hoald, la canal şi acolo au pus lemne şi bolovani în cale. Trenul s'a rupt, vagoanele s'au răsturnat unul peste altul şi cei cari erau în tren, au pierit de o moarte îngrozitoare. Eu am plecat, după cum plănuisem—cu maşina până la Ice Barrier. Dar Forb m'a minţit şi n'a dat nici un ordin. N'a aşteptat nici un tren, n'am mai găsit pe nimeni. Desigur că ultimul tren care a venit, s'a înapoiat de îndată ce a început viscolul.

Acum totul e acoperit de zăpadă; trebue să fie peste 30 grade frig.

Banditul m'a trimis cu bună ştiinţă la moarte! Să scape de un complice, care ar fi putut deveni periculos. Dar dacă această scrisoare va fi găsită, poate că voi putea să mă răzbun".

John Smithson citia cu încordare din ce în ce mai mare. Scrisoarea era ştearsă şi în multe locuri de-abia se puteau citi literele. Douăsprezece ani stătuse această hârtie în sticla în care fusese pusă. Trăsăturile trădau agitaţia aceluia care făcea destăinuiri.

Smithson citi mai departe:

„Vreau să ştie toată lumea că Forb este acela care m'a trimis să arunc toată instalaţia în aer, că el e vinovat de tot ce s'a întâmplat.

Eu m'am dus, orbit de răsplata făgăduită, m'am dus pentru că voiam să mă răfuesc cu Smithson. Mărturisesc acum, înaintea morţii, că nu mi-am dat seama de grozăvia care se va întâmpla.

Mi-a iscălit un cec de 100.000 dolari, fiindcă ştia bine că nu-l voi încasa nici odată. Poate de aceea a şi insistat să-l iau cu mine. Il alăturez ca o dovadă a spuselor mele.

Am plecat la 12 Decembrie şi am ajuns a doua zi, Marţi, la New Orange Blossom. Duceam cu mine 3 kgr. de dinamită. Cunoşteam bine instalaţiile telefonice şi aproape toată dinamita am aşezat-o în camera de distribuţie a curentului electric, în dosul tabloului. Restul l-am pus la staţia de radio şi în birou, legându-le cu firul telefonic. Am procedat după cum plănuisem, căci voiam să mă ţin de angajamentul luat. Dimineaţa când Smithson a cerut legătura telefonică, ca de obicei, s'a produs explozia care a aruncat în aer toată instalaţia. Cred c'au murit peste 300 de oameni atunci, fiindcă s'au dărâmat şi case din colonii. Am fugit cu automobilul până aci.

Cum au încetat maşinile a şi început viscolul.

Imi înghiaţă mereu sângele ce se scurge din mână şi ca să scriu trebue să rod coaja ce se face deasupra.

Am ajuns cu maşina aici, dar zăpada e mare şi viscolul puternic şi nu mai pot înainta. A îngheţat şi apa în radiator şi desigur că astă noapte voi muri. Inţeleg acum dece a vrut Forb să arunce în aer instalaţia de căldură, sorii noştri; a voit să urce acţiunile miniere pe care le-a cumpărat.

Mii de oameni au murit desigur în pustiul de ghiaţă. Dacă eu sunt părtaş la această crimă, declar aci, în faţa morţii că nu mi-am dat seama că supravieţuitorii exploziei, vor rămânea îngropaţi de vii, în zăpezi.

Mi se cuvine să ispăşesc fapta ce-am făcut-o, dar el să fie pedepsit".

Ultimele cuvinte nu se mai citeau şi scriitorul uitase să-şi pună numele, dar desigur că acela era Ralph Owen.

— SFARŞIT —

Humor

TOT AUTORITATE.

Ionel către un camarad de școală:

— Tatăl meu e funcționar la poliție. Dar tatăl tău ce face?

— El face ce-i spune mama.

LA FOTOGRAF

— Doriți o fotografie mare sau mică, doamnă?

— Cât se poate mai mică.

— Atunci vă rog să închideți gura.

Sus: RELATIV.

— Cum ți-ai găsit soția când ai venit din voiaj?

— Printr'o întâmplare....

●●●

LA MASĂ

— Ce fel de gospodărie e asta? Uite cartofii, spre exemplu, sunt numai pe jumătate fierți.

— Ei, n'ai decât să mănânci numai jumătatea fiartă, pe cea nefiartă s'o lași în farfurie.

●●●

AMICI.

Popescu a întârziat peste orele zece. Alarmată, soția lui trimise cinci telegrame cu următorul conținut, celor mai buni cinci prieteni ai lui.

„Gică n'a venit. Telegrafiază dacă doarme la dumneata".

La zece jumătate apare și Popescu, puțin cam afumat și-și liniștește nevasta, explicându-i cauza întârzierei.

La orele douăsprezece jumătate îi trezește un factor din somn, predându-le cinci telegrame cu acelaș cuprins:

„Gică doarme la mine".

Sus: DECE?

— Dece nu te duci acasă?

— Pentrucă nevastă-mea e supărată.

— Și dece e supărată nevastă-ta?

— Pentrucă nu mă duc acasă...

Stânga: OBICINUINȚA.

— Poți să-mi dai o țigară?

— Credeam că te-ai lăsat de tutun, că te-ai desobicinuit de fumat.

— Exact! Deocamdată am început operația, prin a nu-mi mai cumpăra țigări.

Sus: ORIGINALĂ.

— Soția mea e absolut originală. Nu e ca celelalte.

— Cum adică?

— Ea a fost singura care s'a decis să se căsătorească cu mine.

Sus: OBEZITATE.

— Ia spune-mi, Marie, ce pantofi am încălțat: negri sau galbeni?

Sus: DIVERTISMENT.

— Ia vezi Nicule, cât e ceasul la tine?

Dr.: PREFERINȚE

— Iți plac copiii?

— Mai ales bine prăjiți.

CONFUZIE

Doi amici, ambii căsătoriți de câte un an, se întâlnesc pentru prima dată după acest răstimp.

— Cum o duci cu căsnicia?" întrebă unul din ei.

— „Minunat, dragă! Soția mea e un înger".

— „Ei, tu ai avut totdeauna noroc!" suspină primul; apoi adaose: „Nevastă-mea trăește încă!..."

O figură jovială

Celebrul compozitor internațional ELLY ROMAN, a lansat de curând un tango, care constitue un vis muzical: NUȘA. E un monument de inspirație și cei ce l-au ascultat, au rămas fermecați.

D. *Elly Roman*, care a lansat la noi genul jazzului la două piane, va fi una din atracțiile viitoarelor festivaluri ale „Realității Ilustrate" secondat fiind de d-nii *Sclearov* la al doilea pian și de *Sid Barton* dela „Savoy"-Londra la baterii și canto. Deasemenea d-sa își va da prețiosul concurs la programele ziarului „Radio și Radiofonia", care vor avea loc săptămânal la postul București.

Toalete de seară

PRONUNŢATE reminiscenţe din 1870 ne-au adus anul acesta o infinită varietate de aspecte, deschizând largi perspective de originalitate.

Rochiile de zi, de o cupă studiat simplă, prezintă efecte de vestă, mâneci bufante şi garnituri albe, ce aduc o notă de tineresc.

La toaletele de după amiazi, respectiv cele ce se poartă între orele 5 şi 7, remarcăm corsagii capricios drapate, mâneci ample de o croială inedită, reapar broderii... jupele sunt foarte largi şi lasă să se vadă glesnele.

Clou-ul acestui sezon, sunt rochiile de seară, a căror somptuozitate readuce par'că în scenă grandoarea de mult apusă a curţilor regeşti. Semnalăm decolteuri ample, corsagii ce mulează bustul, jupe bogate şi trenante. Flori în ghirlande apar în talie sau la decolteu...

In concluzie se simte în noua atitudine a modei, o accentuată tendinţă, spre feminizare, atitiudine ce reclamă femeii o intensificare a preocupării de sine, care punând-o la adăpost de ridicul, s'o reliefeze.

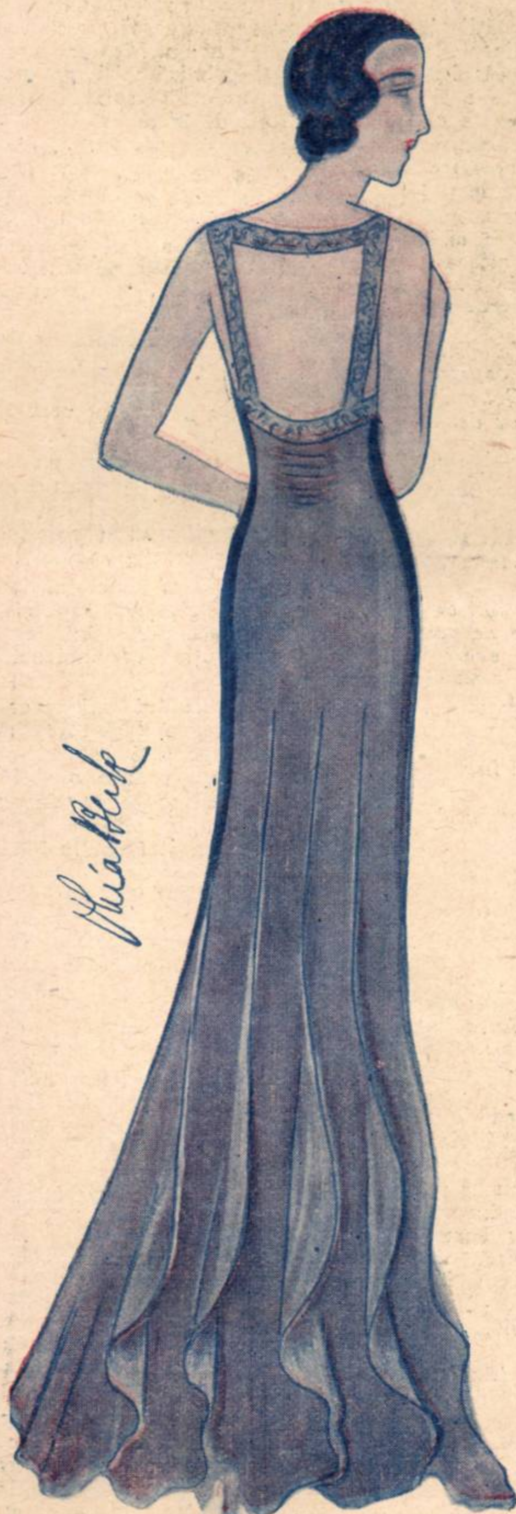
„Le style c'est l'home" spune un vechiu proverb francez. Tot astfel pentru cel ce ştie să vadă, îmbrăcămintea e un reflex al caracteristicilor predominante în personalitatea cuiva.

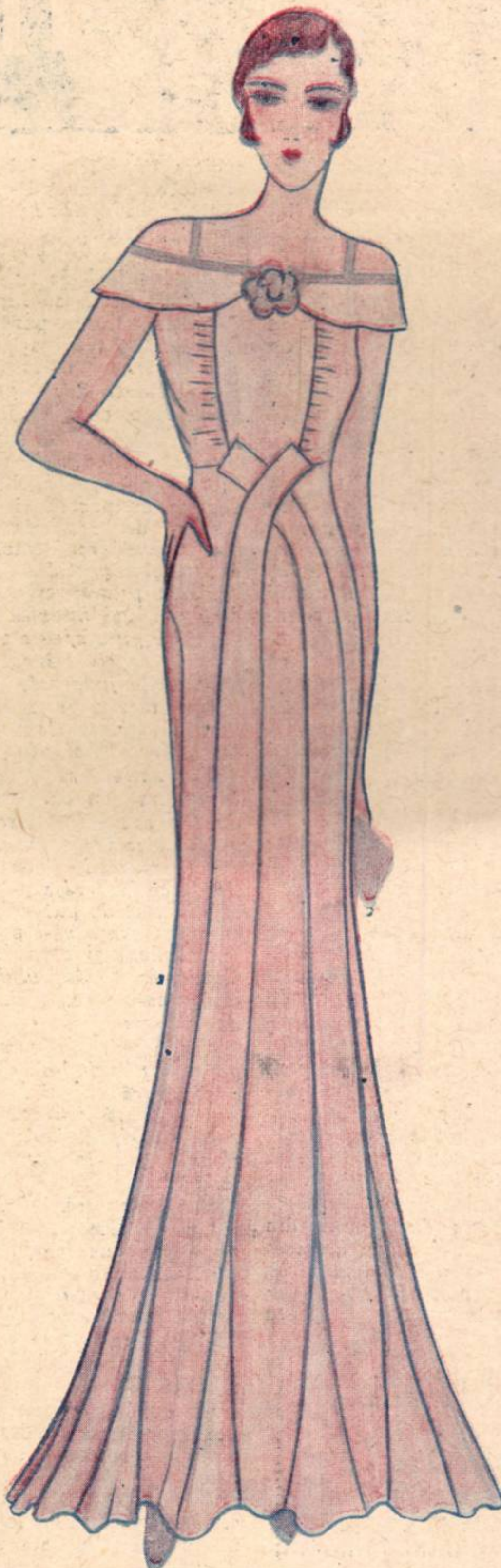
Adevărata eleganţă se ţine în linii generale la curent cu decretele „Majestăţii sale Moda" dar vecinica sa preocupare e ineditul. Pentru ea „le deja vu" ia proporţii de coşmar.

Profităm de această ocazie spre a semnala apariţia unui tânăr şi avântat talent, d-ra Thea Berck, în care rari calităţi de inedit şi gust se îmbină cu aceea nepreţuită vedere de ansamblu, ce determină o ajustare fără ezitări a genului convenind fiecărui tip de femee în parte.

Reîntoarsă de curând dela Paris, domnişoara Thea Berck, e poate unică în genul ei: modelistă de o delicată inspiraţie, are creaţii de o savuroasă originalitate şi mai cu seamă o prodigioasă preciziune de cupă.

Colecţia sa din care reproducem aci câteva delicioase croqui-uri, va fi o amplă confirmare a celor de mai sus.

Cleopatra

FASCINANTA personalitate a Cleopatrei, puternic conturată de faima frumuseţii şi a desfrâului ei, de răsunetul unei uriaşe ambiţii şi mai cu seamă a unei intense vieţi afective, — căci această ultimă regină a Egiptului trece drept una din marile „îndrăgostite" ale istoriei, — apare în ochii contemporanilor noştri sub o lumină cu totul nouă.

„Singura sa pasiune era setea de putere" spun istoricii de astăzi. „Restul, înscenare".

Captivează întâiu pe energicul Iuliu Cezar, căruia îi naşte un fiu şi l-ar fi determinat cu siguranţă s'o ia de soţie, dacă marele dictator n'ar fi fost asasinat tocmai pentru ca această căsătorie să nu se realizeze. Or, dacă l-ar fi iubit cu adevărat, intuiţia ei de femee ar fi făcut-o să vadă că nu era încă timpul a se impune poporului roman, detestata idee a unei regine egiptene.

Ceeace militează în al doilea rând împotriva ei, e faptul că, văzându-şi planurile zădărnicite de pumnalele lui Brutus, Cassius, etc., se îndreaptă imperturbabilă spre Marc Antoniu, succesorul lui Caesar, asupra căruia îşi exercită farmecele cu un egal succes.

Cu Antoniu lumea îi scapă pentru a doua oară printre degete, tot datorită acestei totale lipse de afecţiune, ce o caracterizează şi mai cu seamă datorită marelui ei egoism.

Lumea e împărţită între Antoniu şi Octavian. Situaţia atinge un punct de acuitate, în care suprimarea unuia din cei doi giganţi devine imperioasă. Cleopatra salută cu bucurie inevitabilul duel, nutrind bineînţeles speranţa, că iubitul ei va câştiga. S'ar putea totuş ca Antoniu să piardă sau să moară în această bătălie... şi cum ţine să se pună la adăpost pentru orice eventualitate, Cleopatra rămâne neutră, iar când vede că Antoniu e înfrânt, se retrage. Antoniu, orbit de dragoste, fuge după ea.

Trădându-şi prietenul regina îşi închipuie că va obţinea încrederea lui Octavian şi că va reuşi să-l prindă în mreaja farmecelor ei, ca pe toţi ceilalţi.

Dar Octavian, care mai târziu ia titlul de August, — era cu totul de altă structură şi apoi văzuse doi din cei mai puternici bărbaţi, împinşi la pieire de această primejdioasă femee.

Inaintea perspectivei de a urma în lanţuri un car triumfal, înaintea unei morţi înjositoare, reginei nu-i mai rămâne decât să-şi ia viaţa.

Octavian acordă o întrevedere învinsei, dar toate tentativele ei de seducţie rămân zadarnice. In primul rând pentrucă tânărul bărbat cunoaşte prea bine strategia reginei şi apoi, interesant de notat e faptul că mijloacele ei sunt acum mult reduse: captivase pe Cezar la vârsta de 22 de ani, când frumuseţea unei femei atinge culmea, iar la 28 de ani, când îl subjugă pe Antoniu, e mai mult decât probabil că farmecele ei începuseră să se faneze, întrucât frumuseţea orientală nu durează mult; nu e deci de mirare că atunci când avea 40 de ani, Octavian o privia fără să-şi piardă capul.

In „Cleopatra, ultima Regină a Egiptului", George Stadelmann, distinsul istoric european, face descrieri interesante asupra mijloacelor de care Cleopatra uza, pentru o intoxica simţurile celor pe cari vroia să-i fascineze. Splendoarea corăbiilor ei parfumate, cu pânze de purpură regală, având un echipaj de femei excepţional de frumoase nu e nimic pe lângă fastul ospeţelor ei, fără seamăn în istorie.

La venirea lui Cezar, Cleopatra n'a putut face uz de vreuna din grandioasele sale înscenări, întrucât acesta fusese prevenit de fratele ei, tânărul faraon Ptolomeu.

Cezar venise la Alexandria spre a arbitra un diferend între Cleopatra şi Ptolomeu; aceşti doi prin voinţa părintelui lor, urmau să împartă tronul Egiptului.

Ptolomeu ceruse ca sora sa să fie ţinută în afară de zidurile cetăţii şi ca judecata să se facă în lipsa ei. Condiţia aceasta pare injustă, dar considerând fascinaţia pe care o exercita asupra bărbaţilor, fratele ei n'avea poate decât această singură modalitate, de a obţinea o hotărîre justă. Iată însă că înfăşurată într'o rogojină, Cleopatra reuşeşte să se introducă în palatul lui Cezar şi să-l câştige de partea ei, prin marea-i putere de seducţie. După această întrevedere, Ptolomeu pierde cu desăvârşire partida.

„Dela prima vedere", scrie Stadelmann, *„şi imediat ce Cleopatra deschise gura spre a vorbi, Cezar fu atât de captivat încât uită cu desăvârşire de judecată.*

Mai târziu, în urma unei rapide victorii asupra Galilor, Cezar scrie la Roma: „Veni, vidi, vici".

Tot astfel ar fi putut exclama Cleopatra cu ani înainte, imediat după această întâlnire.

„La acea vreme, regina era în floarea frumuseţii. Avea o voce nespus de dulce iar vraja pe care o exercita era atât de puternică, încât nu exista om care să-i poată rezista.

„Văzându-şi sora în palatul lui Cezar, furia tânărului Ptolomeu nu mai cunoştea margini. Năvăli în stradă urlând:

„Trădare", şi-şi smulse coroana de pe cap, trântind-o la pământ.

„Declară războiu lui Cezar dar fu ucis în luptă şi Cleopatra deveni suverana Egiptului. Ambiţioasa femee râvnia însă la dominarea întregii lumi..."

După moartea lui Cezar, Antoniu invită pe Cleopatra la Tarsus, dar ea nu răspunse chemării şi Antoniu, eziţă să trimită soldaţi spre a aresta pe femeea care fusese prietena şi tovarăşa predecesorului său. Dădu astfel unui emisar însărcinarea de a convinge pe rebela regină, să vină nesilită.

Cleopatra veni astfel la Tarsus pe neaşteptate, la bordul uneia din superbele sale corăbii. Antoniu, curtenitor, îşi invită regalul oaspe la cină. Cleopatra declină invitaţia, insistând ca el să cineze la ea. Romanul nu văzu în asta vre-o diferenţă şi primi.

După spusele istoricului, Cleopatra punea mare preţ pe efecte de lumină:

„Antoniu şi suita sa avură la un moment dat un spectacol, ce depăşia în măreţie mijloacele de redare ale celei mai talentate pene. Nenumărate lumini dispuse cu o uimitoare măestrie, formau pătrate, cercuri şi tot felul de figuri, care mai de care mai bizare.

Cleopatra adusese cu sine o parte din preţioasa veselă a citadelei regale din Alexandria, colecţionată de Ptolomei dealungul secolelor. Aceste vase de aur încrustate cu pietre preţioase, erau opera celor mai mari maeştri giuvaergii ai Alexandriei. Pereţii sălii în care avea loc festinul, erau tapetaţi cu purpură regală bogat brodată în aur. Douăsprezece sofale, adevărate bijuterii de sculptură, fură puse la dispoziţia lui Antoniu şi a ofiţerilor superiori din suita sa, înaintea meselor încărcate de mâncăruri.

In seara următoare, Antoniu şi ofiţerii săi avură impresia că festinul precedent fusese abia o modestă introducere... Fiecare ofiţer, primi în dar patul pe care se odihnise, lecticele care-i duceau acasă, precum şi sclavii cari le purtau. Membri inferiori ai suitei, primiră cai bogat împodobiţi cu argint şi sclavi etiopieni purtători de torţe.

In a patra zi, avu loc o serbare a rozelor. Pe jos, delicatele flori formau un covor atât de gros, încât îmbrăţişau gleznele oaspeţilor; iar, de la un capăt la altul al sălii, ghirlande ondulau în aer, scuturând deasupra capetelor petale mătăsoase şi înmiresmate...

Antoniu era literalmente uluit. Cleopatra simţise în el omul simplu, lipsit de rafinament şi era sigură de victorie pentru prezent şi viitor.

Antoniu mai avea de aflat un lucru: anume, până unde putea merge această superbă regină cu devotamentul ei. Romanii erau uşor de impresionat prin gesturi grandioase.

Cleopatra îşi chemă generalul care comandase flota egipteană împotriva lui Antoniu, după moartea lui Cezar şi ordonă execuţia credinciosului soldat.

Incântarea romanului atinse culmea şi asta denotă o lipsă totală de logică, întrucât această femee fără inimă, care putuse comite o astfel de crimă, avea să procedeze întocmai şi faţă de el, în clipe de grea cumpănă, ceeace a şi făcut în bătălia dela Actium. Dar cu câtva timp înaintea acestei abominabile trădări, Cleopatra servi generalului roman o nouă probă de devotament. Intr'o noapte, la un festin, prinsă se pare de o toană sentimentală, îşi smulse coroniţa de flori de pe cap, svârli câteva petale în cupa lui Antoniu şi calină, îl îndemnă să bea. Acesta ridicase tocmai paharul la buze, când ea îl opri, ordonând să i se aducă un criminal condamnat la moarte. Ii ordonă să golească cupa: acesta se execută, căzând în clipa următoare ca lovit de trăznet, la picioarele lor.

Pierderea bătăliei dela Actium n'ar fi luat pentru Antoniu proporţiile unei iremediabile înfrângeri, dacă regina nu i-ar fi întunecat cu desăvârşire perspectivele — prin ezitări şi nesinceritate, — făcându-l să-şi piardă cumpătul.

Mai mult încă, tot ea a fost aceea care-i dădu lovitura de graţie, trimiţându-i falsa veste că-şi luase viaţa. Disperat, Antoniu se înjunghiă şi pe când trăgea să moară, află că ştirea fusese neadevărată. Ordonă atunci să fie dus la regină, spre a muri sub ochii ei şi se pare să ambiţioasa femee ar fi avut atunci câte va momente de remuşcare.

Era totuş stăpânită de gândul că prin trădarea şi nimicirea lui Antoniu, avea să intre în graţia învingătorului, prinzându-l în mrejele ei.

Octavian era acum stăpânul lumii, omul după care alergase întotdeauna. Dar era prea târziu: tânărul general o cunoştea prea bine, farmecele ei păliseră... comedia ce-i reuşise cu Cezar şi Antoniu eşuă de data asta. Sosise ceasul de pe urmă: Cleopatra ordonă să i se aducă reptila dătătoare de moarte.

X.

JOCURILE REALITĂȚII

Cuvinte încrucișate „SPORTIVA"

(10 puncte) de N. ILESCU

ORIZONTAL. 1. dânsa; 3. dânsele; 6. Dânsele; 9. interj.; 11. plină de draci; 13. în corpul vertebratelor; 14. odă sacră; 15. două sute (lat.); 16. răcoritor; 18. sub cerul liber; 19. posed; 20. pipăit; 21. dânsele; 22. prefecturi; 23. notă muzicală; 24. interj; 26. idei himerice (fig.); 28. geniu rău la Mahomedani; 29. fir.; 30. pană; 31. fructul dat de „Eva" lui „Adam", și totodată cauza isgonirii lor din raiu; 33. la jocul de cărți; 34. din nou; 36 și; 37. monede; 39. fluviu în Italia; 40. nume masculin; 44. eros; 46. personagiu cunoscut, implicat în chestia isgonirii lui „Adam" și „Eva" din raiu; 47. ceasuri; 58. aerisită; 49. sentiment.

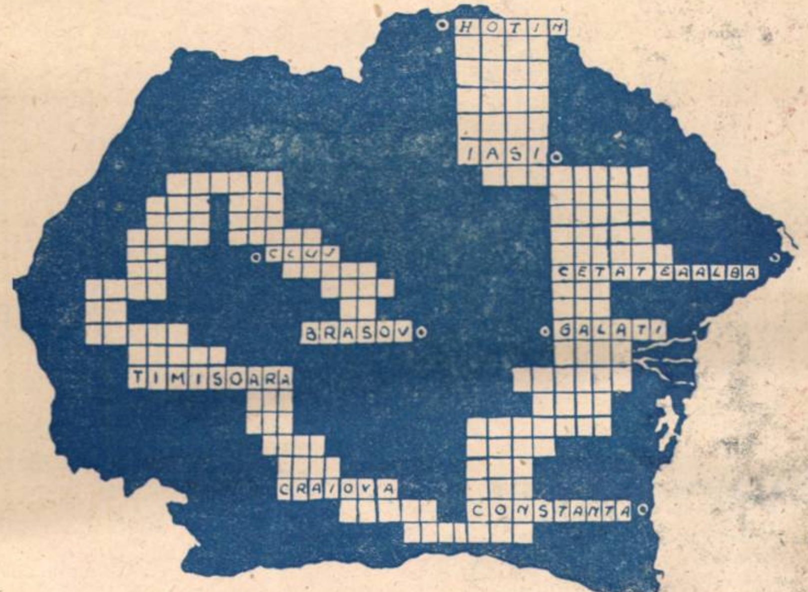
VERTICAL. 1. deslegător de jocuri (fig.); 2. parte a corpului; 4. spațiu; 5. judecător în Infern; 6. adverb; 7. chiriaș; 8. tub ce face legătură între gură și stomac; 9. caracterul unei sportive; 10. ceașcă; 12. pronume; 17. crustacei; 19. rege format din un articol, o măsură și o pană; 21. care poate fi aleasă „Miss Munca"!?!! 25. măsură; 26 la frontieră; 27. grea e prima....; 32. furii; 35. atmosferă; 38. humor; 40. ogor; 41. adverb; 42. numeral; 43. omăt; 45. ceas; 46. pronume.

Deslegătorii jocurilor din „Marele nostru Concurs"

Igor Hamaritov (Tighina), N. G. Stănescu (Constanța) Sublocotenent Simionică Grigore (Constanța), Locotenent Nic. Moșor (Galați), Nicolae Cimpoieș-student (Arad), Fănel Stănescu-student (Buzău), Mihail Vasiliu (Piatra Neamț), Nicu C. Slavu-Sfinx (Câmpina), Lyonel D'Ally (Buzău), Constantin Dr. Mihăescu (Bălți), Lică Wechsler (Iași), Raul Ștefănescu (Loco), Puiu Dragomirescu (Loco), Sublocotenent G. Rombeanu (Tecuci), Gheorghe Calcântraur (Iași), Paul Gr. Petrescu Răduleşti-Vlașca), Mathilde Rufel (Dărmănești-Bacău), Mugurel Aragon-student (Loco), Izi Kleni (Loco), Sorel Avramescu (Constanța), Nicolae Damian (Lugoșul de jos-Bihor), D-na Amelie I. Georgiade (Loco), Chiru Dumitru (Loco), Clementina Ilnitzky (Loco), Ghiocălescu Jeana (Loco). Nicolae I. Rădulescu (Buzău), Dora Dr. Held (Iași), Nicolae I. Răducănescu (Găiceana-Tecuci), Doia Ionescu (Gara Filaret-Loco), Zahen Buliga (Secureni-Hotin), Mircea Pavloff (Iași), Carol Millis (Arad), Paul Rădulescu (Loco), Costel Dumitrescu (Câmpulung-Muscel), Florica și Dimitrie Ardeleanu (Pecica-Arad), Maior Popovici Pompiliu Anibal (Chișinău), Dem. C. Sitaru (Turnu Severin), S. Boniowski (Câmpina), Constantin Nutzescu (Loco), Aurel Pelimon (Galați), Mircea Georman (Cernăuți), Ana și Nemes Cuturean (Petrila), Andrei N. Stroilescu (Băicoi-Prahova), Ilie T. Lupiță (Caracal), Florin Popescu (Loco), Rică Timoftescu (Câmpina), Al. N. Vasilescu (Loco), Gh. Em. Turbure (C.-Lung-Muscel), Nicu Săvulescu (Câmpina), Albert Grunberg, farmacist (Loco), D. Gh. Tomulescu învățător (Bratia), S. și M. Breimen (Drochia), Leon Rosenstein (Buzău), Mioara Slavu-Bya (Câmpina), Spiru Teodorescu (Cluj), Gh. Gh. Nichiforescu (Todireni), Rică D'Ost (Buzău), Bercu Enghelberg (Buzău), Nicolae T. Nicolau.

GOLF DE CUVINTE

Incercați să faceți o plimbare prin orașele indicate, plecând dela Hotin și schimbând câte o literă în rândul celor cari — dintr'un cuvânt — trec în rândul de sub el.

de WASSY

Premiații marelui concurs

Prin tragere la sorți au câștigat:

PREMIUL I-iu: 1.500 lei, în numerar, d. Carol Millis, elev (Arad).

PREMIUL II-lea: 500 lei, în numerar, d. Albert Grünberg, str. Romană, 54, București.

PREMIUL III-lea: câte un *aparat de radio* cu galenă, d-ra Mathilde Rufel, Dărmănești (Bacău) și d. Ilie T. Lupiță (Caracal).

PREMIUL IV-lea: Câte un *volum* literar din Ed. Adevĕrul: d-ra Doia Ionescu, Gara Filaret; d. Zahen Buliga (Secureni-Hotin); d. Paul G. Petrescu (Răduleşti-Vlașca). d. Nicolae Damian (Lugoșul de jos-Bihor); d. Nicolae I. Răducănescu, (Găiceana-Tecuci).

N. B. D-nii câștigători sunt rugați să ne comunice adresa, pe o carte poștală, cât mai exact.

Contrariu, nu expediem nimic.

RED.

Nouile noastre premii

Concursuri bilunare

Deslegările problemelor în numerele 248—249 se primesc timp de două săptămâni dela apariția primului număr, adică până Marți, orele 6 seara.

Tragerile vor fi bilunare.

De fiecare tragere se vor acorda următoarele premii, proporțional cu numărul jocurilor deslegate:

PREMIUL I: 1000 lei în numerar;

PREMIUL II-lea: Două aparate de radio cu galenă;

PREMIUL III-lea: 4 volume din operele literare renumite.

N. B. — Deslegările vor fi însoțite de cuponul respectiv, purtând mențiunea: pentru jocuri.

Fiecare categorie va avea șanse egale în categoriile inferioare.

Cupon pentru jocuri

No. 248

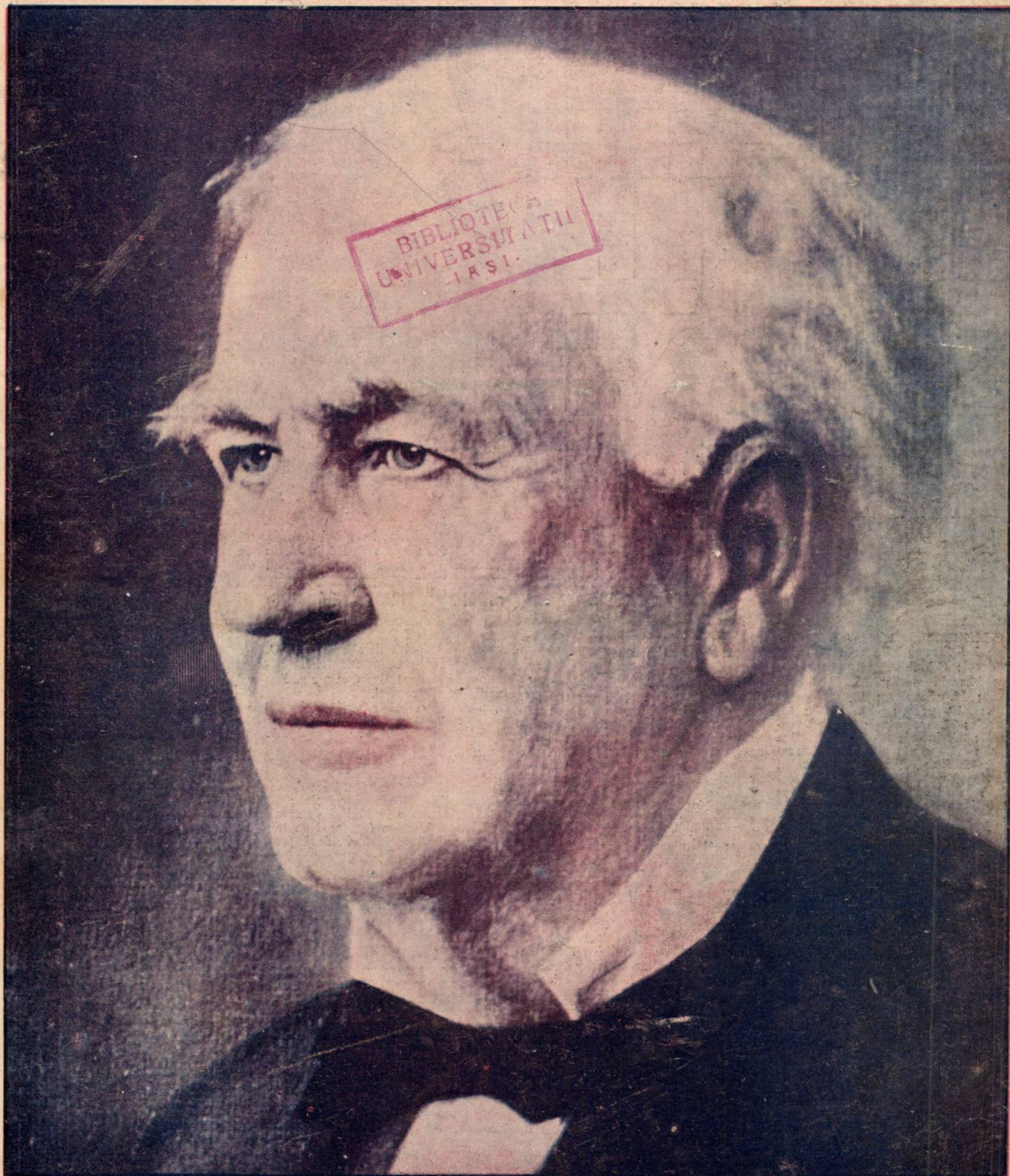
Numele și pronumele ....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11. Telefon 359 99.
Prețul abonamentelor: *Un an lei 450; 6 luni lei 230; 3 luni lei 120. Pentru străinătate lei 600 anual.*

REALITATEA
ilustrată

A MURIT TITANUL CIVILIZAȚIEI. — O fotografie recentă a lui Thomas Alva Edison, care a decedat la 18 Octombrie 1931

Foto Keystone.

Atelierele „ADEVERUL" S. A.

ANUL V. — Nr. 249. SUPLIMENT GRATUIT „REPORTAJ" 5 NOEMBRIE 1931.

REALITATEA ilustrată

UN PIRAT CARE POATE PRODUCE RĂNI... SENTIMENTALE

(Foto „Paramount")

PREȚUL 10 LEI.

TÂRGUL de VEDETE

A EXISTAT până acum vre-o șapte decenii târgul de sclavi unde oricine își putea procura o negresă, ba chiar o jumătate de duzină de negri... Astăzi, există la Hollywood „Târgul de Stele" unde vă puteți procura, după mijloace, o blondă, o roșcată sau un brun frumos...

Astăzi actorul, din momentul în care și-a pus semnătura pe un contract, nu mai e stăpân pe sine. Studioul care l-a angajat dispune de corpul lui; cât despre suflet, cine spune actor, spune vândut!

Și nu se poate răsvrăti contra soartei. Studioul indică locul unde trebue să lucreze, care poate fi la Polul Nord sau la Tombuctu, în studioul învecinat unde lucrează logodnica sa, sau la studioul concurent, pe care l-a părăsit în urma unei violente discuții cu directorul. Dacă refuză, ghișeul casierului i se închide automat în nas și atât timp cât contractul e valabil, nici o altă societate nu va îndrăsni să-i ofere o singură zi de lucru.

De curând Warner având nevoie de colaborarea lui Bebe Daniels, care era angajată de către R. K. O., îi obținu colaborarea, adresându-se nu ei, ci lui William Le Baron, directorul acestei case de filme. Natural, pentru a consimți la acest împrumut, R. K. O., a încasat săptămânal o sumă de cinci ori mai mare decât salariul actriței, care n'a avut pentru asta nici cea mai mică gratificație.

Aceste operațiuni se fac la Hollywood pe o scară surprinzător de întinsă. Sunt indivizi a căror profesiune se aseamănă mult cu aceea a crescătorilor de cai de curse. Își aleg mânzul, îl dresează, îl supun unui antrenament și când a ajuns la forma dorită, nu mai au decât să aștepte veniturile. Ben Schulberg e unul dintre aceștia. Cel mai bun element al său e Clara Bow, angajată la el și pe care o împrumută Paramount-ului, încasând 8000 de dolari pe săptămână, din cari remite artistei 1800.

Lewis Ayres, foarte căutat după succesul său din „Pe frontul de Vest nimic nou", a turnat mai multe filme pentru Fox și Warner, decât pentru „Universal" care e, ca să spun așa „patria sa".

In aceeaș situație e Conrad Nagel. Deși angajat de către M. G. M., a turnat de patru ori mai multe filme pentru casa Warner, decât pentru cea dintâi. Conrad afirmă celor cari vor să-l asculte, că dacă ar avea vreodată o criză de somnabulism, pașii săi s'ar îndrepta instinctiv spre studiourile Warner.

Dar nu se împrumută numai actorii: operatorii, maquilleur-ii, decoratorii și regisorii sunt adesea trimiși să lucreze în studiourile concurente.

Un film făcut în întregime din împrumuturi, e „Născut din greșală" pentru care „Universal" a împrumutat pe Anita Page dela M. G. M. pe Douglas Fairbanks junior și pe Loretta Joung dela First National.

Se întâmplă însă uneori, ca aceste împrumuturi să nu mai fie înapoiate. Astfel e cazul lui Sue Caroll una din vedetele Casei Fox. Imprumutată de RKO pentru un film, Sue n'a mai revenit la Fox. Evident, trebue să fi intervenit un acord în acest sens între Sheehan dela Fox și William Le Baron dela RKO.

Motivul acestor împrumuturi e cât se poate de simplu. Oricât de bine ar fi echipată o casă de filme, nu ajunge niciodată să posede toate tipurile de actori și actrițe și când într'un film se prezintă un rol ce nu poate fi deținut decât de un anume gen de artist, care nu se află printre angajații studioului, acesta e căutat într'altă parte.

Sunt totuș unele categorii de artiști, cari nu s'ar împrumuta unui concurent pentru nimic în lume. Aceștia sunt marile staruri, ale căror nume apărând pe afișe, provoacă îmbulzeală la ghișeurile cinematografelor. Astfel Greta Garbo, Norma Shearer sau Buster Keaton, n'au apărut până acum decât în filmele lui „Metro Goldwyn Mayer". Janet Gaynor n'a fost niciodată împrumutată de către Fox și mai curând ai reuși să provoci un cutremur de pământ, decât să determini „Paramount"-ul a se despărți pentru un singur film de Maurice Chevalier sau de Marlene Dietrich.

* * *

Apropos de Marlene.

Ea se bucură nespus de mult că va petrece iar un scurt răstimp în Germania. Una din marile ei mâhniri e faptul că niciunul din filmele turnate până acum în America, n'are versiune germană.

Așteptăm cu nerăbdare să vedem ce va face în „Cleopatra, sirena Nilului".

* * *

Stan Laurel mai râde și acum de nostimul incident pe care l-a avut acum câteva săptămâni.

Comedianul cu fața tristă, pescuia într'o zi pe coasta Oceanului; la un moment dat observă, că barcagiul, soția și copilul acestuia, îl priviau cu curiozitate. Un individ gras, cu o mutră de tâmpit, care pescuia lângă el, se duse la barcagiu, ca să ia puțină momeală. Când se întoarse, râdea cu gura până la urechi.

— „Nu știi", se adresă el artistului, „caraghioșii ăia de colo, cred că ești Laurel din perechea Laurel și Hardy. Fă ca și cum ai fi într'adevăr el și să vezi ce o să mai petrecem".

Ramon Novarro turnează acum un film, „Son of India" de un melodramatic și senzațional ce culminează în scena, unde un bătrân fachir îl scapă de urmăritorii săi, îngropându-l la câteva picioare sub pământ și stabilind un contact între el și aerul dela suprafață, prin intermediul unei trestii. Rolul principal feminin în acest film, îl deține Madge Evans, care a lucrat până acum sub regia lui Jacques Feyder.

* * *

Nita Naldi renumita „vamp" mai acum câțiva ani, cântărește astăzi aproximativ 125 de kilograme.

* * *

Eleanor Boardman era cunoscută pe vremuri sub numele de „Kodak girl" pentrucă înainte de a intra în cinematograf, poza fotografilor.

* * *

Jeanette MacDonald se află actualmente în Franța spre a investiga asupra originei unei biografii romanțate, pe care scriitorul francez Maurice Privat i-a făcut-o, punându-i în socoteală un accident de automobil cu prințul Umberto al Italiei, într'o vreme când artista se afla la Hollywood. De-altfel, despre acest fapt „Realitatea Ilustrată" a publicat la timp un articol.

* * *

Cel mai recent film al Gretei Garbo este „Susan Lenox" în care apare alături de Gable Strong. Deși din punct de vedere cinematografic realizarea nu e tocmai la înălțime, obține remarcabile succese prin sentimentalul de un puternic magnetism, ce radiază de pe ecran asupra spectatorului.

* * *

Loretta Young care fusese căsătorită cu Grant Wihers, apare acum pretutindeni în tovărășia lui Irving Ashter, un tip de o frumusețe clasică, logodit pe vremuri cu Mary Astor.

JAMES GRAY

CATACLISMUL

STAM pe veranda unui hotel alpin și savuram încântătoarea priveliște a piscurilor înzăpezite, pe care un soare muribund le scălda în aur și purpură.

— „Măreția calmă a acestor eterni giganți ce-și desfășură coamele în nemărginire, te umilește" mă adresai mișcat profesorului Massingford. „Te face să-ți dai seama că omul nu este decât o creatură infimă și gălăgioasă..."

Savantul mă privi câteva clipe peste ochelari:

— „Am impresia că voi poeții, sunteți pururi obsedați de dulcegăriile romantice cu care vă îndopați cititorii" zise el. „Cuvintele tale sunt pentru mine, omul de știință, un non-sens pretențios. Mai întâi, aceste piscuri nu sunt eterne. Aș putea determina cu aproximație data când vor forma fundul unui ocean. Ba, ceva mai mult, s'ar prea putea ca în definita lor existență să depindă în întregime, de capriciul uneia din aceste mici și gălăgioase creeaturi pe care în ignoranța d-tale, te cam pripești a le disprețui... Nu e exclus ca omul să devină la un moment dat supremul arbitru al Cosmosului. Oricât de necrezut ți s'ar părea, existența acestor imense ridicături de pământ, ba chiar a întregei lumi, se datorește în mare parte plecatei d-tale slugi, *moi qui vous parle*".

Am încremenit. Devenisem aproape intim cu Massingford în ultimele săptămâni și nici una din apucăturile sau ideile acestui om, nu mă făcuse să bănuiesc vre-o nebunie latentă. Dimpotrivă, era un individ foarte hazliu și această caracteristică, după câte știu, constitue infailibila garanție a unei minți sănătoase.

— „Glumești", reușii să articulez în cele din urmă.

— „Câtuși de puțin" răspunse profesorul calm. Nu mă îndoiesc că asta te cam sgudue, totuș, cele ce-ți spun, sunt perfect exacte. Intr'o oarecare măsură, mie îmi datorești faptul că în acest moment te afli aci, spre a te bucura de policromele efecte ale luminei solare, reflectate și refractare de ghețarii și zăpezile acestor munți. Mie mi se datorește faptul că toate acestea se mai află încă *aci*, că o dezagregare explosivă a acestei mici planete nu propagă acum o formidabilă revoluție în infinitul spațiului stelar.

Socotii că asta era una din cele mai bune glume ale sale.

— „Nu zău ?! Ași putea să știu și eu cum ?" îl întrebai râzând.

Profesorul dădu din cap.

— „Sunt sigur că ai să scrii pe tema asta un roman și nu văd la ce ți-aș da ideea fără să am nimic în schimb. In privința asta, voi, scriitorii, sunteți o ceată de pungași fără scrupule".

— „Trebue s-o facem, dacă vrem să trăim onest" întâmpinai eu. „Dar de data aceasta, voiu face o excepție. Spune-mi povestea și dacă e bună, împărțim câștigul pe jumătate. Și ca dovadă de bună credință, îți dau acum un aperitiv.

— „In primul rând, nu e o poveste, ci un fapt perfect autentic. Apoi, nu știu de vei fi în stare să-l redai, pentrucă reclamă un oarecare bagaj cultural. O cultură reală, solidă, nu versuri latine și elene. In orice caz, aperitivul am să-l iau".

Dădui chelnerului comanda.

— „Ei ?" făcui eu nerebdător câteva clipe mai târziu, în timp ce profesorul își sorbia băutura din păhărel.

— „Profiți de naivitatea unui biet savant" oftă el, făcând o mutră de martir. „Ei, dar însfârșit, treacă de la mine... Ai auzit vre-o dată de Vandermost ?

— „Nu" mă grăbii să răspund. „E vre-un medicament ?"

Interlocutorul meu dădu ochii peste cap.

— „Asta-i ignoranța pe care m'am obicinuit s-o aștept dela voi, ignobilă gloată de moftangii. Vandermost, dragul meu domn, e numele celui mai mare fizician din câți au existat vre-odată pe pământ".

— Ei, ce-i cu el ?"

— „Tatăl lui luase în tinerețe drumul Americii, unde ajunsese milionar, de pe urma unor speculații asupra petrolului. Antony Vandermost intră la vârsta de 22 de ani în posesiunea câtorva zeci de milioane dolari și se retrase din cercurile lui dedicându-se în întregime științei. Singura sa preocupare era să descopere structura reală a acestui univers, în aparență material.

— „Prietene" întâmpinai eu îngrozit de perspectiva unui arid curs de fizică. „N'am fost în stare să asimilez vre-o dată nici cele mai elementare noțiuni științifice!..."

— „Te cred! Dar trebue să știi că materia e formată din atomi, și că fiecare din acești atomi constitue un infim sistem solar de electroni, grupați în jurul unui nucleu Ai auzit poate de teoria, că dacă s'ar putea desagrega acest nucleu astfel încât să se combine cu alte nuclee, am ajunge la transformarea elementelor. Plumbul spre exemplu, s'ar putea preschimba atunci în aur și prin această operațiune, s'ar elibera cu siguranță energii colosale".

— „Am citit așa ceva într'o revistă ilustrată" admisei eu „unde se pretindea că energia ce se cuprinde într'o bucățică de zahăr, ar ajunge să arunce în aer un vas de război și multe altele în genul ăsta.... Autorul acelui articol nu explica însă cum și faptul nu mă interesa îndeajuns spre a căuta să aflu. Dar urmează...

— „Așa dar, Vandermost își instală un minunat laborator în Alpii Bavarezi. Din când în când uimia lumea savanților, prin câte o demonstrație matematică, ce revoluționa toate teoriile existente, dar era văzut rare ori. La congresele internaționale nu apărea niciodată și evita pe cât putea publicitatea; era poate cel mai auster tip de savant din câți au existat".

— „Inceputul îmi place" observai eu râzând. „Cu siguranță că are să se îndrăgostească lulea de vre-o fetiță drăguță".

— „Asta s'ar întâmpla fără îndoială savanților d-tale" răspunse Massingford „Antony Vandermost era însă prea absorbit de cercetările sale, pentru ca femeea să mai conteze la el. Noi, ceilalți fizicieni, aveam pentru savantul retras în sihăstria alpină, venerația aproape superstițioasă, cu care călugării budiști privesc pe marele Lama".

Se opri o clipă spre a sorbi din nou paharul.

— „Astfel că în ziua când primii telegrama prin care mă chema la el, pornii imediat la drum... Acest individ era întruparea bizarului. Avea vre-o patruzeci de ani. Inalt, de o slăbiciune cadaverică, avea ochii cam adânciți și capul chel. Hainele-i păreau furate de de pe o sperietoare de ciori. Nimic în el din omul de societate".

— „Iți sunt foarte îndatorat că ai venit, Massingford" îmi zise el, întâmpinându-mă în hallul mohorît, cu aspect de celulă, unde fusesem condus de un bătrân servitor. „Am să-ți fac comunicări extrem de importante". Ochii săi spălăciți mă priviră stăruitor câteva secunde.

„Pot dezagrega nucleul atomic!"

Tresării. Secole la rând, nenumărați fizicieni lucraseră intensiv la această problemă, cu gândul de a extrage energia atomică. Această realizare ar fi adus o fundamentală revoluție în viața umană. Vei fi aflat poate, că în laboratoare s'a reușit până în prezent a se extrage pe o scară foarte redusă câțiva din electronii unui sistem atomic, dar nimeni n'a parvenit a desface nucleul atomic, care e agregat de aceeaș forță cosmică ce încheagă întregul univers.

. Ne-am așezat la masă, în sufragerie...

— „Vrei să spui că ai şi făcut-o?" întrebai eu uimit.

Vandermost zâmbi, un fel de zâmbet acru.

— „Nu încă, dar pot şi am s-o fac. Am ţinut să ţi-o demonstrez însă mai înainte. Pentru asta ţi-am şi telegrafiat. Eşti singurul om în stare să-mi preţuiască triumful".

Cuvintele sale mă măguliră. Vandermost nu obicinuia să adreseze complimente colegilor săi. Cea mai mare parte din noi trecem în ochii lui drept nişte imbecili şi nu se sfia să-şi spună părerea în public.

— „Acum, să mergem la masă" zise el. „Vom discuta această chestiune mai târziu".

Mă conduse într'o altă încăpere, cu aspect ascetic, unde îl aşteptau doi tineri germani. Erau asistenţii lui: Franz Schmidt şi Hugo Breidenbach. Primul era un uriaş teuton, cu părul ca mătasea porumbului; celălalt era tipul oacheş al germanului de sud. Ambii se înclinară mormăind câteva banalităţi.

In timp ce ne aşezam la masă, un imens dulău alsacian sări înaintea lui Vandermost, aşezându-se lângă el.

— „Asta e Wolf", mi se adresă profesorul „unicul şi adevăratul meu prieten". Spusese aceşte cuvinte cu un accent de reală afecţiune în voce şi asta mi-l făcu ceva mai simpatic. Până atunci îmi păruse cu totul lipsit de omenie.

O ţărancă drăgălaşe de prin partea locului, cu obrajii îmbujoraţi, intră aducând un castron cu supă.

Vandermost nu-i da mai multă atenţie decât dacă ar fi fost un automat, dar tinerii săi asistenţi îi spuneau Kätchen, zâmbindu-i. La un moment dat, am avut impresia că oacheşul Breidenbach o ciupise pe furiş de braţ, în timp ce-l servia. Această scenă mă mai înveseli puţin.

Tot timpul mesei se scurse aproape în tăcere.

Era evident că Vandermost nu făcea confidenţe asistenţilor săi; nu suflă o vorbă despre scopul vizitei mele şi nu pomeni nimic despre chestiunea care-i absorbia toate gândurile, anume despre atomi.

Intreaga lui atenţie era îndreptată asupra câinelui, căruia-i da cele mai bune bucăţele din farfuria sa, mângâindu-l şi zâmbindu-i, în timp ce animalul îşi lăsase capul lăţos şi greu pe genunchii lui, privindu-l cu adoraţie.

Incercai să leg câteva cuvinte cu blondul teuton Schmidt, dar nu reuşii să scot din gura lui mai mult decât un:

— „Ja ? Jawohl ! — ach so ?" trântite la diferite intervale. Gândurile lui, se vedea cât de colo, nu erau câtuşi de puţin la cele ce-i spuneam eu. Ochii-i rătăceau după Kätchen, prin încăpere, şi oridecâteori o vedea apropiindu-se de Breindenbach, cute adânci îi brăzdau fruntea; gelozia îi crispa întreaga fiinţă.

După cum ţi-am mai spus, acest crâmpei de intrigă amoroasă, cu tot vulgarul şi banalul ei, aducea o rază călduţă în atmosfera glacială şi posomorită, care începuse să mă apese.

Urmat de câine, Vandermost mă conduse în bibliotecă, o încăpere spaţioasă, cu pereţii tapisaţi de cărţi din podele până'n plafon.

— „Imi închipui că trebue să cloceşti de curiozitate" zise el întinzându-mi un scaun. „Şi acum, la lucru. Intâi vei studia demonstraţia matematică şi, *te rog*, dacă găseşti vreo lacună, să mi-o semnalezi. Imi trase înainte o măsuţă pe care se afla un teanc de hârtii strânse cu grijă în caiet.

— „Iată-ne", zise el aşezându-se lângă mine. „Şi aşteptam verdictul d-tale cu cea mai deplină încredere — nu e aşa, Wolf ?" adăugă el zâmbind la câine şi mângâindu-i capul cu degetele-i lungi şi subţiri.

Petrecui câteva ore în şir, spre a parcurge demonstraţia, punându-i când şi când întrebări, la care Vandermost da regulat răspunsuri imediate şi convingătoare. Deşi mi-ar fi fost absolut cu neputinţă să concep acel minunat lanţ de raţionamente, dispuneam totuş de cunoştinţele suficiente, spre a urmări calea pe care el o trasase. Teoriceşte cel puţin, fizicianul oferia o demonstraţie completă a desagregării nucleului atomic, în anumite condiţiuni. Terminai într'o explozie de entuziasm.

— „Pe D-zeul meu, Vandermost! Ai dreptate ! Perfectă dreptate! Te felicit, mă închin înaintea d-tale !

Vandermost îmi arătă maşina care avea să nimicească universul.

Eşti cel mai mare om al secolului !"

Vandermost zâmbi — un zâmbet şters, indiferent.

— „Iţi mulţumesc", răspunse el. „Am vrut numai ca lucrarea mea să aibă aprecierea singurului om în stare s'o facă. Wolf, de sigur, îmi acordă o stimă nelimitată. Dar vezi, doriam să fiu înţeles de o minte omenească. O mică şi ciudată slăbiciune, de care nu m'aş fi crezut nicicând capabil". Zâmbi din nou. „Asta e partea teoretică" reluă el. „Acum să-ţi arăt aplicarea practică".

Se ridică de pe scaun.

— „Vrei să spui că ai şi realizat aparatul, care să săvârşească această minune ?" exclamai eu neîncrezător. „Dar bine, aşa ceva trebue să reclame o investiţie colosală !

— „Mă costă vreo câteva milioane de dolari" zise el. „Dar hai să-l vezi".

Mă conduse prin câteva coridoare înguste, spre aripa unde se afla laboratorul. Era o încăpere extrem de spaţioasă, în care lumina cădea printr'un plafon de sticlă. Pe mese se aflau înşirate nenumărate instrumente ştiinţifice.

Cei doi asistenţi lucrau tăcuţi. Vandermost îi trimise afară şi încuiă uşa după ei. Mă conduse apoi înaintea unui aparat, prevăzut cu electrozi enormi, puşi în contact cu nişte cabluri groase, ce veniau din afară.

— „Habar n'au aceşti doi proşti" zise el dispreţuitor „de rolul care îi e destinat acestui aparat. Şi e mai bine aşa; numai un intelect de primul ordin ar fi în stare să pătrundă această chestiune. Şi acum să-ţi explic".

Omiţând demonstraţia pe care în nici un caz n'ai putea s'o pricepi, mă mulţumesc să rezum că Vandermost construise într'adevăr un aparat în stare a dezagrega nucleul atomic, un aparat ale cărui principii de bază erau cu totul noui şi care iarăş, întrec mijloacele d-tale de înţelegere.

— „Pentru D-zeu, Vandermost", exclamai entuziasmat. „Dacă ajungi să construeşti o maşină care să capteze această energie, vei fi cel mai bogat om de pe suprafaţa pământului".

— „Mă surprinzi, Massingford" zise el zâmbind. „Iţi închipui oare că lumea va mai continua să existe, după ce voi fi tras de această bară ?

Incremenii. In entuziasmul meu, acest aspect al chestiunei îmi scăpase. Intr'adevăr, nu arareori se discutase faptul, că dacă s'ar elibera brusc colosala energie inmagazinată în milioanele de atomi componenţi ai celei mai mici particele de materie, sfărâmându-li-se ca să spun aşa legăturile cosmice, alţi atomi adiacenţi ar fi explodat cu ocazia acestui şoc, *ad infinitum*. Părerile erau însă împărţite în această privinţă şi nu se ajunsese încă la vreo concluzie.

— „Atunci, după d-ta, energia atomică nu poate fi limitată ? bâlbâii eu.

— „Sunt sigur de asta. Optimiştii care speră în realizarea motoarelor acţionate de energie atomică, urmăresc imposibilul. Şi ceeace-ţi spun, nu e simplă părere, ci o certitudine matematică, ale cărei calcule nu ţi le-am mai arătat. Am vrut mai întâi să te convingi asupra capacităţii de funcţionare a aparatului meu.

Dar dacă vrei, ai să le vezi când ne vom înapoia în bibliotecă. Iţi vei da atunci seama că explozia unui atom, atrage după sine progresiv, explozia tuturor celorlalţi".

Fascinat, priviam bara.

— „Şi dacă tragi de asta ?"... murmurai ca în vis.

— „Intr'o fracţiune de secundă, nu numai noi vom înceta a mai exista, dar va dispărea întreaga lume" completă el cu o nuanţă de complesenţă. Intr'adevăr, avea de ce să fie mândru. Avea în mâini puteri dumnezeeşti.

— „Pfuui ! făcui ştergându-mi fruntea brobonată de sudoare. „Dar, fără îndoială, n'ai s'o faci. Eşti mulţumit, sper că ai realizat potenţial ceeace nimeni nu visă să atingă..."

„Te'nşeli prietene", îmi curmă el vorba, „nu m'am mulţumit nicicând cu o simplă demonstraţie pe hârtie. Consacrarea unei teorii e experienţa. S'ar prea putea să fi trecut cu vederea vreunul din factorii principali şi atunci nu se va întâmpla nimic. Dar dacă teoria mea e justă, lucru de care sunt sigur—atunci, îmi va ajunge o fracţiune de secundă — mai înainte ca atomii trupului meu să explodeze, prefăcându-se în energie actuală — spre a-mi da seama — graţie inimaginabilei iuţeli a gândirii — că am avut dreptate. Dacă te-ai fi aflat în acel moment la Cambridge ai fi pierit fără să ştii ce cauzase acel cataclism instantaneu. Faptul că te-am invitat, spre a te pune la curent cu descoperirea mea, e un omagiu pe care îl aduc ştiinţificei d-tale competinţe şi, după cum ţi-am mai spus, o mică vanitate. Vreau să ştii că eu eram acela care a repurtat acest triumf".

— „Bine" reluai eu. „Aş vrea să văd şi celelalte calcule. Vandermost".

— „Hai înapoi în bibliotecă" răspunse el.

Câteva clipe mai târziu, parcurgeam un alt volum de calcule, un cap d'operă de matematici superioare.

— „Ei ?" mă întrebă în cele din urmă cu răceală. „Ai ceva de spus ?"

Dădui din cap.

— „Grozav aş fi vrut s'o pot face. Chestiunea e matematiceşte sigură".

— „O ştiam" zise el. „Dar iată, a venit vremea cinei. Hai să mergem, doar n'o să mâncăm aci.

* * *

Luat de vârtejul atâtor minuni, pierdusem noţiunea timpului. Era într'adevăr, ora 7. Ridicându-mă spre a-l urma, mai că-mi veni să râd. Ironia soartei ! Să te mai gândeşti la smoking, când acest monstru n'avea decât să intre în laborator, spre a nimici lumea.

— „Aş vrea să mai discut cu d-ta pe tema asta" reluai eu.

— „Desigur, răspunse el calm. Doar pentru asta te-am chemat aci. Vom reveni în bibliotecă.

Cina fu repetarea scenei dela prânz...

Trebuia cu orice preţ să împiedic acest colosal proect de distrugere. Dar cum ? Chiar dacă omul era nebun, nu era uşor s'o dovedeşti. Şi apoi, mai înainte de-a lua vreo măsură, putea trage acea blestemată de bară... Presupunând că l-aş fi suprimat cu propriile-mi mâini aş fi fost cu siguranţă închis pe viaţă în vreun ospiciu — şi egoist, înlăturai gândul acestui sacrificiu. Hotărît; n'am în mine stofă de erou.

(Sfârşitul în No. viitor)

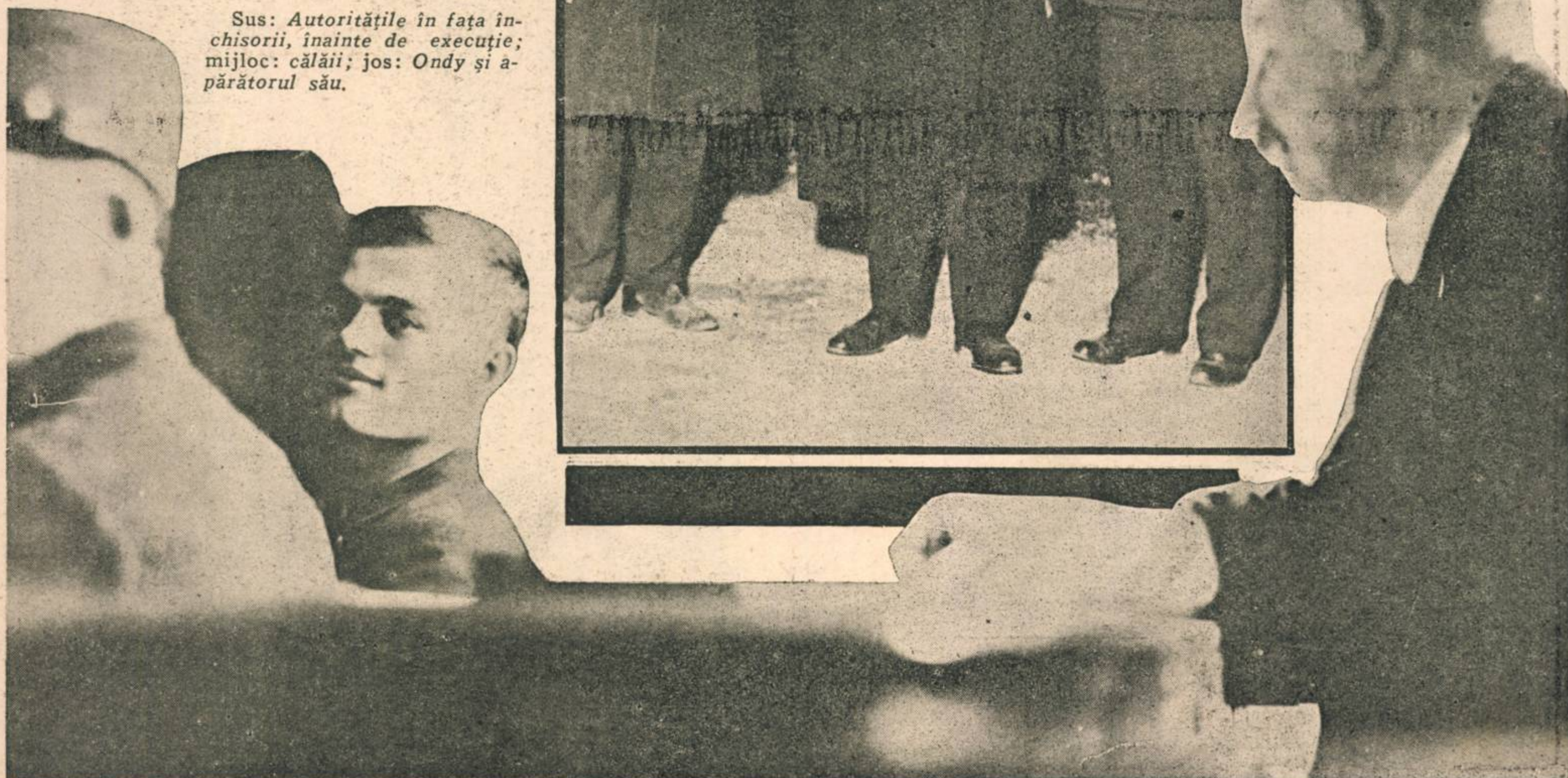

ORORI INUTILE

TRIBILUL atentat săvârşit asupra expresului Budapesta—Viena, în noaptea de 11 spre 12 Septembrie, e unanim cunoscut. La circa de 20 kilometri de capitala Ungariei, în momentul când trenul se angaja pe viaductul Biatorbagy, o maşină infernală a explodat, producând deraierea locomotivei, care se precipită în vid dela 30 de metri înălţime, târînd după sine câteva vagoane e călători. In puţine clipe, 30 de cadavre şi 85 de răniţi zăceau pe locul sinistrului, printre dărâmăturile vagoanelor, striviţi, mutilaţi, amestecându-şi sângele cu noroiul. Aceasta a fost opera nebunului Silvester Matuşka, arestat astăzi în Austria, făcându-se vinovat şi acolo de un atentat, la Ansbach.

Un bilet scris cu mâna şi găsit la locul atentatului, a derutat la început poliţia, care credea că e vorba de un atentat comunist. Panica a cuprins întreaga Ungarie. Viziunea masacrului bolşevic cu întregul lui cortegiu de orori, a înfierbântat creerii, obsesia morţii care pândeşte în toate colţurile întunecoase, coşmarul de a fi exterminat fără posibilitate de apărare, a hotărît guvernul maghiar să declare starea de asediu în Budapesta. Drept consecinţă s'a instituit tribunalul excepţional, învestit cu dreptul de sentinţe extreme şi imediate.

Iată însă că doi lucrători brutari fără ocupaţie, lipsiţi deci tocmai de pâinea pe care o frământau pentru alţii, — Alexandru Ondy în etate de 21 de ani şi Josif Bonya în etate de 17 ani, — urmând naiv exemplul atacurilor bandiţeşti în stil american, încercară să jefuiască filiala băncii Comerciale din Budapesta. Arestaţi şi judecaţi, amândoi au intrat sub rigorile legilor stării de asediu şi au fost condamnaţi după o judecată su-

Sus: *Autorităţile în faţa închisorii, înainte de execuţie;* mijloc: *călăii;* jos: *Ondy şi apărătorul său.*

mară, primul la moarte prin spânzurătoare, iar al doilea ca minor, la 15 ani închisoare. Imediat după pronunțarea sentinței, tribunalul se transformă în Curte de Apel și după o nouă deliberare de cinci minute, — în care se propunea grațierea lui Ondy, — o respinse definitiv.

După câteva ore dela pronunțarea sentinței, corpul tânărului osândit, atârna în bătaia vântului, de spânzurătoarea ridicată în curtea închisorii, din str. Marco. Timp de 14 minute condamnatul s'a svârcolit sub strânsoarea ucigătoare a ștreangului unsuros, sub privirile mamei sale, înnebunite de groază.

Acestea sunt faptele în linii largi. In această turburătoare atmosferă de panică, provocată de un atentat, s'a comis în veacul al XX-lea sub impulsul animalic al fricei și al unei nesățioase nevoi de răsbunare, una din cele mai sinistre orori judiciare. Simplul fapt al existenței stării de asediu, care învestia pe judecători cu drepturi nelimitate, a deslănțuit în ei o sete oarbă de crimă, a scos la suprafață o mentalitate strâmtă de funcționar anchilozat, a desfășurat în toată plenitudinea ei o concepție barbară demnă de faima unui han tătăresc. Ingustimea de concepție reese clar din faptul că starea de asediu fiind o măsură preventivă contra unui atentat de drept comun, — în cazul nostru aplicat special pentru Matuşka, — folosește unor judecători orgolioși, pentru a da un exemplu drastic, care să le sporească faima de călăi, pentru a aplica o pedeaptă colosală unui delict, care 'n condițiuni obișnuite s'ar fi pedepsit cel mult, cu câțiva ani închisoare.

Nu mai relevăm faptul că un astfel de delict, așa cum a fost săvârșit de cei doi tineri, cu mintea înfrigurată de viziunea unor zile pline de mizerii, lipsite de hrana elementară care să le mențină existența, ar fi găsit în inima juraților suficiente argumente, pentru a le micșora vinovăția și îndulci verdictul.

Ondy este dus la interogatoriu

Dar ironia soartei se relevă în faptul că Matuşka, pentru care se instituise de fapt această stare excepțională de lucruri, a fost prins în Austria și va fi condamnat acolo la maximul de pedeapsă, adică la cel mult 20 de ani muncă silnică, pentru a fi săvârșit atentatul dela Ansbach, pe când Ondy a căzut victimă unor strâmți interpretatori ai legii, și este pur și simplu spânzurat.

Absurditatea măsurilor excepționale, cu judecățile-i sumare e demonstrată astfel până la evidență. Cazul Ondy, sub teroarea stării de asediu, ia aspectul unor asasinate în massă, asemănătoare ciclului faimoaselor crime ale lui Landru sau ale vampirului din Düsseldorf.

Cu câteva zile înainte de decretarea stării de asediu, acelaș fapt ar fi trecut aproape neobservat și inserat printre atâtea alte tentative de jefuire neisbutite.

De data aceasta însă, justiția maghiară se înfățișează într'o lumină ridicolă de mascaradă sinistră, de impulsie sângeroasă, care-i va produce nenumărate nemulțumiri față de simțul de echitate justiției internaționale, care cultivă cu adevărată cucernicie dreptul de apărare al oricărui acuzat.

Exemplul drastic pe care au vrut să-l dea judecătorii, a impresionat dealtfel atât de mult massele, încât un asemănător atentat s'a comis peste câteva zile dela osândirea lui Ondy. Departe de a fi avut eficacitatea dorită, cazul n'a putut decât să indigneze și să ațâțe opinia întregii lumi, mai ales că judecătorii lui Ondy au dovedit o lipsă totală de umanitate, respingând ultima favoare ce se putea acorda acuzatului, aceea de a i se schimba pedeapsa cu moartea prin muncă silnică.

Cazul va apărea și mai ridicol, când starea de asediu în Budapesta se va ridica, deoarece justiția austriacă osândind pe Matuşka, va avea pretenția ca acesta să-și împlinească întâi osânda, iar după aceea să fie predat autorităților maghiare. Dealtfel nu este exclus drept urmare la constatările medicale făcute de poliția austriacă, asupra vieții atentatorului, ca acesta în loc să sufere o osândire efectivă, să-și petreacă restul zilelor într'un sanatoriu, deoarece a dat dovadă de o adâncă perturbare mintală, provenită dintr'o obsesie mistică.

Și pe când Ondy, trecut astăzi în lumea celor drepți, ar fi putut încă găsi calea îndreptării sale, sub rigoarea unei legi absurde nu s'a bucurat nici de favoarea la care însăși legea îi dădea dreptul, fiorosul atentator Matuşka, în altă țară, sub alte legi, se bucură în cea mai largă măsură de tratamentul cel mai uman posibil.

Și 'n atari cazuri, cu drept cuvânt se poate spune:

— „Dacă legea-i dură, cel puțin tălmăcitorul ei să fie uman!"

M. L.

PERUCI DE LAC ȘI COAFURI AFRICANE

INOVAȚIUNILE aduse anul acesta de modă în coafură, au reuşit însfârşit să surprindă şi să alarmeze blazatul Paris, pe care extravaganța cu greu parvine să-l impresioneze.

Drept e că lumea se aştepta în această direcție la creații cu totul eşite din comun, dar nimănui nu i-ar fi trecut prin minte, că s'ar fi putut adopta vre-una din pieptănăturile sălbaticilor africani, sau că s'ar fi putut relua înaltele peruci ale secolului al 18-lea.

Coafura „en vogue" acum imitând cu fidelitate creasta de cocoş, ne vine direct din jungla Congo-ului african, via expoziția colonială franceză, pe când peruca lăcuită, îşi datorează apariția, inspirației coafeurilor francezi. Aceasta din urmă, transformând capul femeei într'un dom, e încremenită la un moment dat, sub atingerile lacului, devenind strălucitoare şi atât de țeapănă, încât ai putea freca un chibrit de ea. Dar bizareria nu s'a oprit aci: în afară de blond, brun, castaniu sau roşcat, perucile acestea apar în toate culorile regnului animal, vegetal sau mineral.

Fiind formate din păr artificial de o absolută rigiditate, coafurile de anul acesta întrec în posibilități architecturale „sgârie-nourii" elegantelor din evul mediu, cari se construiau într'o mare măsură din părul

Peruca „creastă de cocoş".

femeii, cu ajutorul acelor şi al fiarelor. In acea epocă, doamna care-şi petrecea cea mai mare parte din zi înaintea oglinzii, în timp ce coafeurul se învârtia în jurul ei, cocoțat pe nişte picioarange speciale, trebuia, dacă vroia să se culce în urma unei petreceri, să desfacă întreaga structură realizată cu atâta trudă. Dacă se întâmpla însă ca în seara următoare să aibe loc o altă recepție, nu se culca, ci pentru a-şi conserva coafura, dormia în capul oaselor, pe un scaun.

Femeea modernă însă n'are a se chinui cu astfel de probleme. Diferitele ei peruci îi stau frumos rânduite la dispoziție, iar îmbrăcarea lor, e o operație cu mult mai simplă chiar, decât un pieptănat. Alege pe cea a cărei formă, dimensiuni şi culoare se armonizează mai bine cu toaleta şi cu dispoziția momentului şi în timp ce se îmbracă, camerista scutură de praf peruca aleasă; iar în cazul când se ivesc mici alterații pe ici, pe colo, completează deficitul cu un lac parfumat.

Ultimul act în ritualul toaletei, este înbrăcarea perucii, care se trage ca o bonetă. Dacă întâmplător această perucă are o formă cu totul ieşită din comun, perucherul îi dă adresa unei modiste, care-i va confecționa o pălărie elastică.

Numeroşi sunt cei cari cred, că întocmai ca legea „sgârie nourilor" un obstacol de neînlăturat va împiedica aceste peruci să treacă de înălțimea jobenului; acest obstacol ar fi după ei automobilul, care de vre-o două decenii a luat locul elegantului echipaj şi care prezintă tendința de a deveni din ce în ce mai scund, astfel că astăzi nu mai poți intra într'o maşină închisă decât târîndu-te pe mâini şi pe genunchi, ca un urs în vizuină.

Perucă de onduline.

Perucherii au ridicat însă argumentul că dacă cineva şi-ar comanda o perucă de vre-o câteva picioare înălțime, ar găsi mijlocul să-i dea elasticitatea necesară, pentru a se îndoi dealungul plafonului, atât timp cât doamna s'ar afla în maşină, reluându-şi iar poziția verticală la coborîre. Problema mai are însă o soluție cu mult mai simplă şi anume: scoaterea perucii. Viitorul cod al manierelor elegante va impune poate tânărului care însoțeşte o doamnă, să se tărască înaintea ei din maşină, spre a o aştepta apoi cu peruca în mână gata s'o încoroneze imediat ce aceasta a reuşit să-şi scoată capul pe portieră.

Se pare că şi ideia perucilor lăcuite ne-ar veni tot dela un trib de negri, ce obicinuiesc să-şi îmbibe părul cu o anume substanță, spre a-i da o rigiditate temporară.

Cu ocazia expoziției coloniale franceze, au fost aduse la Paris câteva din cele mai reprezentative specimene de negri sălbateci. Cea mai mare parte din femeile lor exhibau pieptănături, considerate până astăzi ridicule şi slutitoare, în lumea civilizată. Coafeurii francezi au găsit însă în ele o sursă de inspirație: după câteva modificări, au realizat modele care expuse la marele „Salon des Coiffures" au stârnit o entuziastă admirație şi astfel s'a lansat moda pieptănăturilor numite „Creastă de cocoş". Influența africană se simte de altfel şi în aranjamentul perucilor lăcuite.

Savantul Andre Beauvais care s'a ocupat mult cu antropologia, publică într'unul din marile cotidiane parisiene un articol, în care încearcă să explice aceste manifestări de extravaganță grotescă, printr'un substrat de sălbătecie, care la femee, observă el sprijinindu-se pe demonstrația făcută mai de mult în acest sens de Kipling — e mult mai accentuată decât la bărbat.

Maternitatea după teoria lui, ar fi avut o acțiune obstructivă în evoluția intelectuală a femeii, prin atmosfera de primitiv a copiilor, în preajma cărora şi-a petrecut şi-şi petrece, cea mai mare parte din timp.

D. Beauvais recunoaşte că şi bărbatul a avut epoci de grotesc, peste care a ştiut însă să treacă. Au fost vremuri când a purtat peruci, pălării extrem de pitoreşti, ba chiar corsete. Ca o mărturie a acelor timpuri, mai există şi astăzi tradiția care impune judecătorilor englezi, portul perucilor pudrate. Ultimul din aceste barbarisme, jobenul, e pe cale de dispariție.

Nouile peruci lăcuite aduc cu ele o întrebuințare atât de largă a pietrelor prețioase sau semi-prețioase, încât unele iau aspectul unui pom de Crăciun. In mijlocul acestei sclipitoare barbarii, apare uneori un cerc de platină, formând o aureolă asemeni celei ce încadrează în icoane capetele sfinților. Când peruca înaintează mult pe frunte, se obicinueşte aplicarea unui şirag de strassuri spre a se masca rigiditatea marginilor.

Zulufii atât de moderni anul acesta, apar în frescele unui mormânt etrusc situat lângă Ovietor, în Italia. Observăm că în secolul al doilea, femeile grece şi romane au fruntea încadrată de bucle, purtând pe ceafă un coc format dintr'o coadă, pe care uneori o aduceau spre creştet. Vechii eleni puneau mult preț pe părul lung şi bogat, pe care femeile lor şi-l împletiau, formând cu el adevărate diademe.

Clasicii greci se considerau foarte moderni şi erau într'adevăr. O mare parte din cultura lor, era împrumutată dela Cretani. Figurine găsite cu ocazia săpăturilor făcute pe această insulă, revelează că femeile lor purtau corsete şi coafuri de o înălțime moderată, aducând mult cu cele ce s'au purtat între epoca Victoriană şi răsboiul mondial.

Moda perucii a reapărut prin 1910, bucurându-se la început de mult succes. Entuziasmul s'a stins însă repede şi moda dispăru, aşteptând o epocă în care elementul nebuniei să fie ceva mai accentuat. Elegantele acelei epoci obicinuiau să-şi comande busturi în ceară, pe ale căror capete montau perucile ce atingeau uneori înălțimi fantastice.

La una din aceste coafuri apărea o pereche de aripi mari de vultur, dintre care una cade pe un umăr, iar cealaltă se ridică deasupra capului, la mai bine de un picior şi jumătate înălțime. Nici femeile dela curtea lui Ludovic al XVI n'ar fi putut imagina ceva mai extravagant; dar doamnele anului 1910, n'au avut curajul să le poarte.

In secolul al 18-lea Ivan Peter Alexis Knoutschoffschelrwitz se fălia că putea da unui cap de femee tot felul de aspecte şi anume: de lup, urs, vulpe etc.

Se pare că aceşti „sgârie nouri" capilari, au atins culmea în primul secol după Christos, după cum reese şi din versurile poetului Juvenal, cu privire la una din frumoasele epoci:

Cu bucle peste bucle
Ii fac din cap un munte, un formidabil turn...

Fiecare națiune a avut perioade, în care femeile au exibat culori de păr nenaturale, dar aceasta nu se făcea întotdeauna prin vopsire.

Comori PIERDUTE

AFRICA unde civilizația a înflorit acum șase mii de ani, pe malurile Nilului și unde au evoluat poate primele ființe omenești, rămâne continentul cel mai puțin explorat și cel mai misterios de pe suprafața pământului.

Undeva în junglele sale, se află sclipitoarea vale a diamantelor, în care n'a isbutit să pătrundă decât un singur alb, urmând cursul unui râu subteran și nu se știe anume unde, așteaptă să fie descoperit marele con vulcanic, care a revărsat din vinele pământului puținele diamante ce se află astăzi pe piețele mondiale.

E neîndoios că aceste locuri vor fi descoperite într'o zi de vre-un explorator norocos, dar cea de-a doua jumătate a diamantului *Cullinan* e pierdută probabil pentru totdeauna și tot astfel e comoara regelui Lobengula, a cărei valoare se ridică la 1.600000.000 lei.

Incă de prin secolul al 17-lea se fac mereu cercetări, pentru redescoperirea filoanelor de argint ale minelor dela Chicova sau Chicoa situate în partea de nord a râului Zambezi. Se crede că aceasta regiune era Ophirul de care pomenește Biblia, regiune de unde regele Solomon și regina de Saba își procurau imensele cantități de aur, argint și pietre prețioase. S'au găsit aci numeroase lucrări miniere. E foarte probabil că acum vreo 500 de ani conchistadorii portughezi să fi descoperit și să fi exploatat mai departe aceste zăcăminte de metal prețios.

O altă enigmă în deslegarea căreia nu se mai speră, este comoara lui Oom Paul Kruger, președintele burilor învinși și care e în genere luată drept un mit.

Dar în timpul din urmă, vânătorii de comori au descoperit înaltul furnicar, cercul de arbori și pomul cu șeapte crestături, întocmai cum apar într'o hartă veche, indicând locul unde s'ar afla ascunse aceste bogății și făcând numărul prescris de pași, dădură peste un șanț gol, peste care crescuseră bălării.

Legenda era deci adevărată, dar cineva fusese acolo înaintea lor. Cine oare?

S'a stabilit locul unde se află îngropată în adâncurile oceanului, epava corăbiei lui Crosvenor, ce purta pe bord formidabile comori; câteva monede au fost scoase la lumină de către cufundători, dar apele continuă să păstreze taina grămezilor sale de aur, cu toate stăruitoarele eforturi ce se fac pentru găsirea lor.

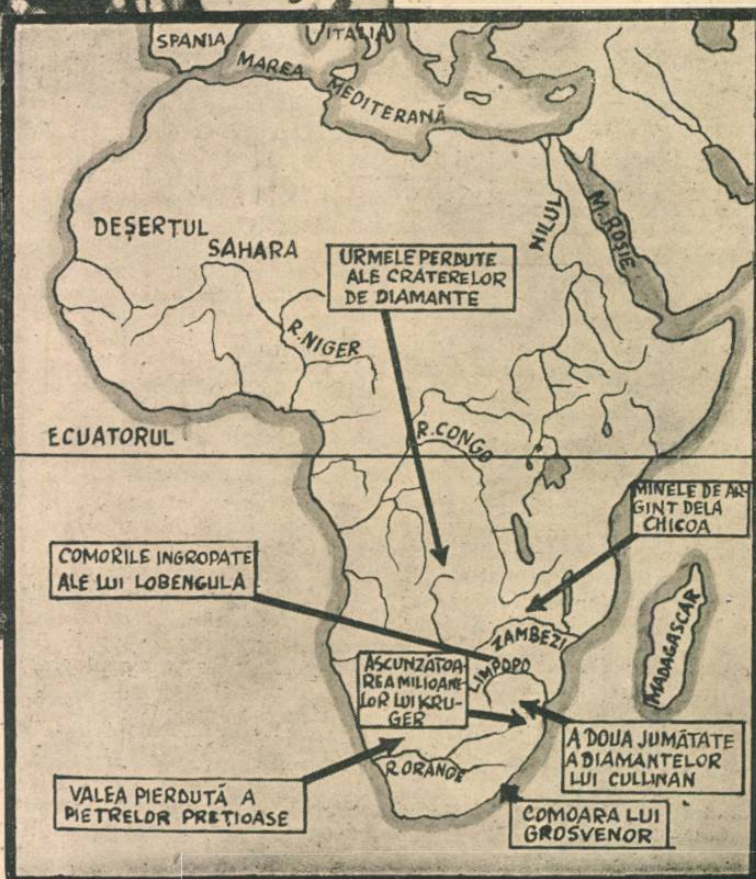
De cum a pus piciorul în Africa de Sud, albul a auzit vorbindu-se despre „valea sclipitoare" semănată cu diamante, tot atât de fabuloase ca și „valea bijuteriilor" descoperită de „Sinbad marinarul" din poveștile arabe. Această vale africană e cunoscută numai bușmanilor, vrășmași de moarte ai albilor, cari o ascund cu grijă, nu atât pentru bogățiile pe care le cuprinde, cât pentru faptul că constitue o ascunzătoare sigură.

Pe la începutul anului 1870, curând după descoperirea bogatelor zăcăminte de diamant dela Kimberley, un vânător englez salvă dela moarte cu riscul vieții sale un bușman, anume Jacob. Acesta, era un pitic bătrân un tip de om din epoca de piatră; aprindea focul scăpărând din cremene sau frecând două bucăți de lemn și cunoștințele sale asupra pădurilor, egalau pe ale fiarelor sălbatice. Drept recunoștință pentru că-i salvase viața, bușmanul spuse englezului că ar fi fost dispus să facă orice i-ar fi cerut. Acesta din urmă mai mult în glumă, răspunse că ar fi vrut să fie condus în „valea sclipitoare" dacă în-

Dreapta: *Intrarea în peștera misterioasă.*
Stânga: *diamantul Cullinan.*

St.: *Sceptrul regelui Lobengula;* sus: *războinic bușman;* dr.: *locurile unde s'ar afla ascunse comorile.*

tr'adevăr există aşa ceva. Spre marea lui mirare, buşmaşul consimţi. Înjugară o pereche de boi la un car cu coviltir şi o porniră prin defileul de munţi ai Africei de Sud, spre Nord de marea cotitură a fluviului Orange.

Străbătură un lanţ de munţi şi urmară cursul unui râuleţ, care dispăru la un moment dat într'o peşteră.

— „Unde mergem acum?" întrebă englezul.

— „Intrăm în această cavernă", fu răspunsul. Buşmanul îi spuse apoi că lăsându-se duşi de curentul râului aveau să ajungă în valea căutată.

Ideea nu prea surâdea albului, mai ales când auzi că apele râului erau populate de şerpi veninoşi şi că pe pereţii cavernei se aflau lilieci-vampiri.

Cu inima îndoită englezul îşi lăsă boii la gura peşterii. Lansară două plute şi se lăsară duşi de curent în negurile subterane, neavând cu ei decât o mică lanternă. Ore la rând plutiră astfel, în timp ce nouri de lilieci formau vârtejuri în jurul lor. Uneori bolta peşterii era atât de scundă, încât trebuiau să se agaţe de plută din răsputeri, spre a nu fi aruncaţi în apă. In nenumărate rânduri albul se crezu pierdut. Iată însă că la un moment dat, apăru strălucind ca o stea celălalt capăt al peşterii şi peste vre-o câteva minute erau în valea diamantelor.

Totul părea bătut în pietre scumpe. Fascinat, englezul vru să exploreze valea şi să aleagă cele mai mari diamante, dar călăuza îi spuse că nu puteau sta mai mult de câteva minute şi că trebuiau să reia teribila călătorie, mai înainte ca munţii să înceapă a-şi proecta umbrele, că însfârşit, nu puteau aştepta ziua următoare, întru cât întretimp, boii lor ar fi fost sfâşiaţi de leoparzi.

— „Valea va cere oricum viaţa unuia din noi" încheiă Jacob.

Astfel, umplându-şi pe grabă buzunarele cu diamante, englezul îşi urmă călăuza dealungul stâncilor luând o cale mult mai anevoioasă decât cea dintâiu. In nenumărate rânduri, albul fu cât p'aci să-şi piardă viaţa, dar de fiecare dată, buşmaşul îl salvă. Insfârşit, când atinseră capătul călătoriei, profeţia lui Iacob se împlini:

Treceau tocmai printr'o strâmtoare a munţilor, când un leopard sări asupra bătrânului buşman, care mergea la 20 picioare distanţă înaintea vânătorului. Englezul ţinti imediat fiara în cap punând astfel capăt luptei, dar prea târziu, micul buşman fusese rănit de ghiarele leopadrului Muri murmurând:

— „Stăpâne, sunt bucuros că eu am căzut jertfă".

Englezul îşi găsi boii absolut nevătămaţi, luă drumul înapoi, şi-şi vându diamantele pe 130.000 dolari; dar mai înainte de a se organiza o a doua expediţie, dispăru: a fost omorât, se crede de către buşmani, spre a se păstra mai departe secretul.

In 1892 Lobengula, regele Matabelei, în Rhodesia, convins că înfrângerea sa de către albi era inevitabilă, îşi îngropă într'o pădure, bogăţiile acumulate ani la rând. Această comoară consta din două lăzi de fier conţinând între altele două vase pline cu diamante, furate de supuşii săi, cari lucrau în minele de diamante şi dăruite monarchului drept dovezi de lealitate şi iubire. Pe lângă acestea, mai avea aur în lingouri şi în monede englezeşti.

John Jacobs, secretarul său, povestia în urmă că regele obicinuia să se ducă în vistierie, unde se întindea şi-i ordona să acopere trupul cu monede de aur.

Colonelul Marshall, în cartea sa asupra Rhodesiei, ne face să asistăm la o scenă de înfiorătoare cruzime; e vorba de pedeapsa unui nenorocit care furase din berea regală:

Groaza vinovatului era atât de mare încât îi clănţăneau dinţii în gură.

— „Tăiaţi-i buzele" ordonă despotul cu vocea ascuţită de furie „pentrucă a gustat din berea regelui".

Oribilul ordin fu executat.

— „Tăiaţi-i nasul pentrucă a mirosit berea regelui, şi acoperiţi-i ochii cu pielea frunţii, căci au privit berea regelui.

Dar acest monarh era aproape blând, în comparaţie cu tatăl lui, căci iată ce spun sfetnicii săi.

„Să se fi feminizat oare regele nostru de varsă atât de puţin sânge?"

Jacob a fost expulzat de guvernul rhodesian şi de câteori a organizat expediţii, cu scopul de a desgroba comoara, a fost prins, închis şi iar deportat. Astăzi, are 70 ani şi plăneşte o nouă încercare. Numeroase eforturi s'au făcut pentru aflarea locului unde sunt îngropate bogăţiile. Rendell, membrul unei expediţii tot în acest scop organizate de Roys Ellis, a devenit celebru printr'un incident grotesc, dacă vreţi, dar la un milimetru de tragic:

Fusese trimis înapoi împreună cu un alt camarad după provizii medicale şi — cum se obicinueşte în ţinutul frigurilor, venind noaptea, se culcară pe pământ, înveliţi în pleduri care-i puneau în adăpost de ţântari, lăsând doar nasurile afară după ce le unseră cu un ulei special. Pe la miezul nopţii Rendell simţi un miros greu, o respiraţie fierbinte şi avu senzaţia că cineva îi freca nasul cu o bucată de glass-papier. Deschizând ochii văzu deasupra sa capul unui leu şi îngheţă de groază. Crezu că-i sosise ceasul de pe urmă dar fiara se linse pe bot, strănută şi se depărtă. Rendell şi camaradul său se ridicară îngroziţi şi la lumina unei lanterne, văzu că limba aspră a fiarei îi jupuise toată pielea nasului.

Mai toată lumea a auzit de faimosul diamant *Cullinan* pe care Transvaalul l-a dăruit regelui Eduard al Angliei. In Africa se crede, că acesta e numai o jumătate din piatra originală şi că cealaltă ar fi fost furată din minele dela Cullinan, de către un indigen.

In Pretoria trăia un fermier onest anume Fourie care ar fi rămas probabil agricultor toată viaţa, dacă nu i-ar fi venit ideea de a porni în căutarea jumătăţii pierdute.

Fără îndoială, posesorul pietrei ştia că dacă ar fi pus mâna pe el, guvernul i-ar fi luat-o, întrucât era proprietate furată şi 60 la sută din valoarea ei, aparţinea statului. Individul se înconjură deci de nenumăraţi intermediari făcând interminabile şi anevoioase negocieri. Trecură luni până când Fourie ajunse să obţină o întrevedere la miezul nopţii, pe una din „kopjele" părăsite, cu omul care poseda sau se presupunea că posedă diamantul.

Dar dat fiind întunericul nopţii Fourie crezu că putea substitui 1000 de monede de plumb celor 1000 de monede de aur. Spre marele său nenoroc însă, omul veni la întâlnire prevăzut cu o lanternă şi descoperind frauda, aruncă lanterna la pământ dispărând în noapte.

Dar Fourie a prins de-atunci gustul înşelăciunei, lunecând tot mai jos pe această pantă şi ajungând în cele din urmă să-şi otrăvească şeful, pe Thomas Mathibe, pentru o sumă de 500 dollari. Fu condamnat pentru omor şi spânzurat.

— „Ucideţi pe singurul om care ar putea regăsi vre-odată a doua jumătate a diamantului Cullinan" au fost ultimele sale cuvinte, înainte de a se urca pe eşafod.

Intre artă şi demenţă

O expoziţie interesantă la Berlin

UN caz ce intrigă mult Berlinul, metropola Germaniei, e d-na Abe, care schiţează în timpul somnului scene ce reflectă tot fantasticul coşmarurilor de care e stăpânită.

Această doamnă Abe, e o femee inteligentă şi distinsă, posedând o remarcabilă cultură. Ceeace explică extraordinarele-i manifestări artistice e faptul că a suferit îndelung şi greu de nervi. Dar marea surpriză e aceea că deşi n'a învăţat nicicând să mânuiască penelul, creaţiile sale respiră siguranţă şi mai cu seamă compoziţie, egalând cele mai admirate lucrări ale artiştilor din şcolile ultramoderne. Şi mai interesant încă e faptul, că d-na Abe nu e în stare să explice sensul picturilor ei şi că trezindu-se, nu-şi mai aminteşte deloc de ele. Tot ce poate spune e că atât în cursul zilei, cât şi în al nopţii, cade în transe ce ţin ore la rând şi că în această stare, o forţă irezistibilă îi impune să desemneze acele curioase schiţe, care au făcut la Berlin mai multă senzaţie, decât expoziţia celor mai renumiţi dintre modernişti.

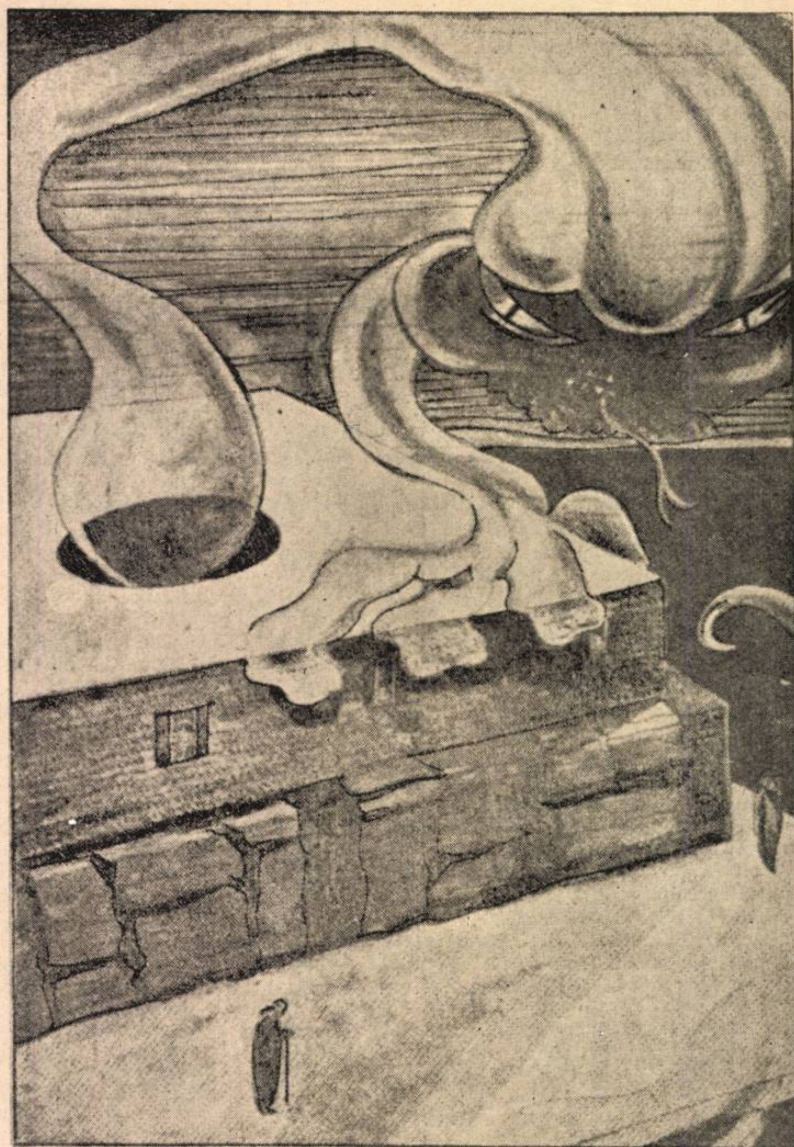
Intrigaţi sunt criticii şi cunoscătorii de artă, cari găsesc frumuseţe, farmec şi mister în lucrările D-nei Abe. După ei e ultimul şi cel mai mare geniu al moderniştilor, cari au eliberat arta din lanţurile uniformului şi ale convenţionalului.

Privind cele câteva desemne pe care le reproducem aci, vă veţi da seama de originalitatea acestei artiste şi mai cu seamă, de faptul că ea are încă nevoe de îngrijiri medicale.

Unul din ele reprezintă un şarpe monstruos, străbătând acoperişul unei case. Are ochi imenşi de om, limba bifurcată şi un fel de barbă. Corpul îi e transparent şi se înalţă ca o coloană de fum. Schiţa aceasta, deşi frizează nebun'a, e totuş mai inteligibilă decât oricare din celelalte lucrări ale sale. Sugerează după cât se pare, spiritul răului ce domină o închisoare.

Intr'un alt desemn, vedem într'o încăpere cu aspect de închisoare, o femee care pare a fi o artistă. Deasemenea se văd câteva animale de o specie cu totul necunoscută şi un ghiveci din care se ridică o serie de flori extrem de bizare şi ele. Să fie toate acestea viziunile prizonierei? Artista n'o poate spune.

Dar opera d-nei Abe se resimte între altele de influenţe chinezeşti, deşi n'a fost niciodată în China şi cunoştinţele ei asupra acestei ţări se rezumă la ceeace a văzut pe cutiile de ceai. Una din schiţele sale reprezintă o zeitate chineză, patru indivizi ce privesc într'o cutie, dedesupt şed alţii îngenunchiaţi în strane, iar ceva mai departe, se vede un fel de pro-

Sus: *Desenul doamnei Abe, care reprezintă o femee în închisoare şi sborul gândurilor ei.*

Dr. : *Un desen reprezentând un grup de cai, desenaţi de strania pictoriţă berlineză.*

Fotografia de sus reprezintă un tablou cu vădită influenţă chineză, desemnat de d-na Abe în timpul transei magnetice.

Iată încă o pictură hipnotică a d-nei Abe.

cesiune; totul e dominat de doi ochi imenşi, fără trup. Cunoscătorii de artă pretind că această lucrare e plămădită în spiritul filosofiei şi al misticismului chinez.

Un alt desemn reprezintă o grupă de cai, într'un cerc de lumină, iar în afara cercului se văd câteva capete omeneşti. Animalele sunt aproape naturale, atât numai că privirile lor au expresiuni prea uman-sentimentale.

Coşmarurile au în operele moderniştilor rolul genezic al inspiraţiei, ele constituind un factor vital de mult recunoscut; dar d-na Margareta Abe e prima artistă care-şi reproduce viziunile chiar în cursul somnului neaşteptând să se trezească, pentru a le interpreta şi prin aceasta e cotată cu mult deasupra celorlalţi reprezentanţi ai acestei arte.

Jean Pierre Viollier, cel mai mare interpret al groazei şi al bizarului, despre care s'a spus că e un Poë al picturii moderne, a expus în ultimul timp la Londra şi Paris numeroase pânze, în care apar inimi ce sângeră, capete omeneşti pe trupuri ce seamănă a arbori, şerpi, fantome, morminte căscate, şi mai ales anomalii isbitoare de formă şi grupare. Modest, Viollier a explicat că lucrările sale au o mare valoare prin aceea că reprezintă visele artistului iar nu banalul orelor de trezie. Unii sceptici sunt de părere că indigestia joacă un rol primordial în concepţia lor, dar o mare parte din publicul amator de artă îl ia în serios.

„Artiştii moderni, dau probe evidente de nebunie" a exclamat un critic, părăsind o expoziţie a ultramodernilor dela Galeriile Leonce Rosenberg, indignat de pânzele lui Braque, care încearcă să exprime inexprimabilul, de cubistul Marcoussis care a făcut stampele unui volum de Gerard Nerval, poetul nebun şi însfârşit pe mulţi alţi artişti ai zilei.

Studiul acestor manifestări artistice bizare pasionează mult pe medici. Profesorul Wieland May a ţinut de curând studenţilor în filozofie, o prelegere cu proecţii despre „Arta modernă", în legătură cu „creeatiile picturale ale dementilor". După ce a produs pe ecran diverse desemne ieşite din mâinile nebunilor, — desemne pe care le-a tratat în lumina psichanalizei — conferenţiarul a arătat o compoziţie de cuburi şi linii curbe.

„Aceasta, doamnelor şi domnilor", zise profesorul, „nu e opera unui nebun, ci una din pânzele lui Picasso, pictorul ale cărui tablouri se vând pe sume fabuloase!"

Savantul conferenţiar, profesor la facultatea de ştiinţe sociale, a lucrat câtva timp în colaborare cu d-rul August Marie, medic şef la marele ospiciu S. Ana din Paris. Inaintea acestei prelegeri. d-rul May a servit amatorilor de artă modernă o surpriză expunând tablouri de ale pacienţilor săi cu care ocazie s'a amuzat a indica puternicile tendinţe de modernism, ce se reflectau în aceste pânze.

Chirico e un alt modernist, care nu se mai osteneşte să-şi caute modele vii, ci se mulţumeşte cu figuri de lemn. Un tablou de al lui, în care să nu figureze un manechin, ar fi ca o reprezentaţie a lui Hamlet, din care s'ar fi omis cu totul rolul prinţului Danemarcei.

Chirico dă pânzelor sale titluri pompoase ca: „Soldaţii dela Marathon", „Contemplarea Infinitului", „Muzele Alarmate", „Zeitate greacă" etc. E însă greu de imaginat întrucât pot sugera figurile sale de lemn aceste interesante subiecte. Destul că admiratorii săi găsesc în ele o infinită frumuseţe, întocmai cum berlinezii se extaziază acum înaintea tablourilor D-nei Abe.

Duminică 8 Noembrie a. c. la orele 10 a. m. „REALITATEA ILUSTRATA" organizează şezătoarea sa săptămânală, la Teatrul Alhambra din strada Constantin Mille 14.

Aceste şezători sunt alcătuite întotdeauna din două părţi

1) O discuţie contradictorie între doi fruntaşi ai vieţii noastre culturale, discuţie la care va participa şi publicul, şi

2) O parte artistică.

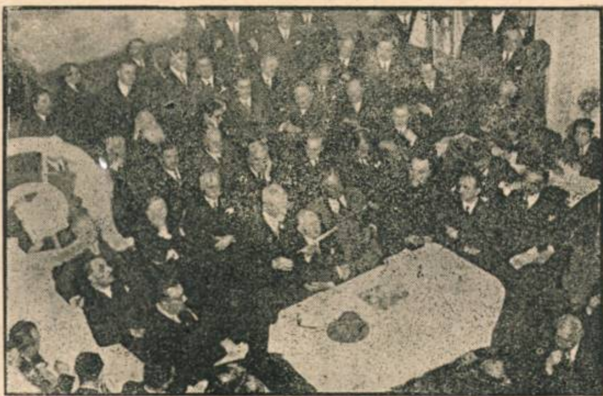
Suntem încredinţaţi că toţi prietenii revistei noastre, îşi vor da întâlnire la aceste şezători, menite să cultive mintea şi să înalţe sufletele, să distreze şi să lumineze.

Preţurile sunt modice şi toţi cititorii „Realităţii Ilustrate", care-şi vor dovedi calitatea lor, prin bonul pe care-l publicăm în această pagină, vor beneficia de o reducere de 10 lei, costul revistei, chiar din aceste preţuri. →

O reducere de 10 lei

BON PENTRU ŞEZĂTOAREA „Realităţii Ilustrate"

Duminică 8 Noembrie 1931

DIN ţară

Duminică 25 Octombrie, a avut loc în Capitală congresul averescan.

In stânga paginei, sus: *d. mareşal Averescu rostindu-şi discursul;* dreapta sus: *d. mareşal Averescu şi fruntaşii partidului în faţa localului congresului.*

Sus: *instantaneu prins la congresul general al învăţătorilor.*

Săptămâna trecută a sosit în Capitală prof. Piccard, care s'a ridicat recent în stratosferă. D-sa a fost primit oficial la Universitate, de d. prof. Iorga şi de alţi fruntaşi ai învăţământului (în fotografie, sus). *şi a ţinut apoi o conferinţă pentru studenţi* (dreapta).

Conferinţa d-sale de Duminică, la Ateneu, a fost foarte viu aplaudată.

Tatuajul magic

DIEGO Hernandos ajunse în staţiune cu câteva clipe mai înainte de plecarea trenului, abia avu timpul să arunce într'unul din compartimente o mică valiză ce o avea cu el şi să se trântească pe canapea, cu un suspin de uşurare, că uşa se închise cu sgomot, iar locomotiva pufăind şi şuerând, se puse în mişcare.

El se aşezare în faţa unei femei tinere, care după ce aruncase o ochire scurtă şi grabnică, de simplă curiozitate în compartiment, işi apleca privirea pe o carte ce începuse s'o citească.

Diego îşi cercetă puţin pe furiş vecina, văzu că era nespus de plăcută la înfăţişare şi în inimă îi încolţi repede speranţa, că poate şi necunoscuta avea aceiaş ţintă de călătorie ca şi el ; apoi se întoarse să-l privească pe celalt tovarăş de drum, un domn cu înfăţişarea distinsă, cu obrazul împodobit cu o barbă neagră, iar fruntea şi ochii ascunşi de cozorocul unei şepci cenuşii...

Trenul îşi iuţise mersul şi acum şerpuia peste câmpiile înverzite. La prima oprire, Diego Hernandos încercă o desiluzie: frumoasa călătoare coborî, fără să-i arunce măcar o privire.

— Simpatică, nu-i aşa ? zise el când uşa se închise. Păcat că ne-a părăsit !...

...Coborîră împreună în restaurantul gării

— Ai dreptate... era foarte drăgălaşe, răspunse celălalt călător, care dela plecarea trenului îl iscodise neîntrerupt cu privirea pe d. Hernandos, privire în care un observator ager ar fi descoperit un interes ciudat.

Cei doi inşi se prezintară.

— Diego Hernandos, voiajor comercial din Barcelona...

— René Delacroix, industriaş din Blois...

In scurtă vreme îşi spuseră unul altuia toată viaţa şi întâmplările de până atunci. Amândoi se duceau la Hamburg. Hernandos pentru afaceri, Delacroix spre a lua primul vapor, cu destinaţia New-York.

Industriaşul cutreerase jumătate din glob şi se pricepea să vorbească despre toate , în chipul cel mai atrăgător.

— Am fost şi în India — zise el. La Bengal, un fachir mi-a făcut aci, pe braţul drept, un tatuaj miraculos, spre a mă răsplăti pentru o faptă bună, de care nu merită să mai pomenesc...

— Se poate vedea ?

— Desigur, iată-l...

— D-ta crezi în puterea lui ?

— Fără îndoială că da; e un „porte-bonheur" care asigură succesul în afaceri precum şi în chestiuni de dragoste. Dovezi am avut nenumărate, chiar din ziua aceea şi până astăzi. Deosebit de aceasta, fachirul mi-a jurat că eu — şi numai eu — pot să transmit tatuajul şi altor persoane, fără ca puterea lui să se micşoreze sau să înceteze...

— Şi e cineva care s'a bucurat de privilegiul acesta ?

— Da; câţiva din prietenii mei, nenorociţi în comerţ ca şi în dragoste, astăzi cu toţii în situaţii vrednice de invidiat... Pare un basm, nu-i aşa ? şi totuş e realitate; ai vrea să faci o încercare?

— Bucuros... numai că eu nu îndrăznesem să cer o asemenea favoare....

— Imi eşti simpatic, d-le Hermandos şi nu-i nici o dificultate ca să-ţi împlinesc dorinţa. La staţia următoare va trebui să schimbăm trenul şi vom avea două ceasuri libere. E de-ajuns pentru a-ţi face tatuajul şi să luăm chiar o gustare împreună, dacă vrei !...

Intr'adevăr, la staţie ei coborîră, lăsară bagajele în păstrare acolo, după care intrară în oraş. D. Delacroix cumpără o sticlă cu cerneală, o foaie de hârtie transparentă şi o alta copiativă, albastră. Apoi, intraţi într'un resturant, îl rugă pe tovarăşul său să scoată desenul tatuajului magic, schiţându-l cu creionul pe hârtia transparentă ; iar acesta la rându-i, îl întipări pe braţul improvizatului amic, în acelaş loc ca şi la el, apoi cu un ac sterilizat la flacăra unei aprinzătoare de ţigări, îl fixă, punctându-l cu cerneală.

Tânărul spaniol părea nespus de fericit. La urma urmei, de ce l'ar fi minţit admirabilul lui tovarăş de călătorie ? Nu-l îndemnase nici un interes ca să-i facă darul acela preţios, căci nu ceruse şi nu cerea nimic în schimb...

...Călătoria urmă, până când în gară la Hamburg cei doi inşi se despărţiră, salutându-se în chipul cel mai cordial.

La eşire, d. Hernandos văzu apropiindu-se doi domni cari îl rugară, în nemţeşte, să-i urmeze.

— Nu înţeleg, răspunse el în limba spaniolă.

Atunci, cei doi îl luară de braţ şi-l siliră să meargă la comisariat, unde i se arătă un mandat de arestare.

— **D-ta eşti Henric Stoffel, i se spuse, jefuitorul bijutierului Kaufman** din Berlin. Te declarăm arestat.

Diego Hernandos care înţelegea anevoe despre ce e vorba, protestă. Neştiind să vorbească nemţeşte, tăgăduirile sale în limba lui Cervantes, nu-i ajutară însă la nimic. Fu chemat un interpret; paşaportul tânărului arestat apărea în perfectă regulă, dar funcţionarii aveau fotografia lui cu numele de Henric Stoffel, temutul hoţ internaţional. Aşadar documentul era fals, iar naţionalitatea mincinoasă. Se ştia că Henric Stoffel vorbea corect mai multe limbi. Dacă aşa zisul Diego Hernandos se prefăcea că nu ştie limba germană, era numai ca să deruteze justiţia...

Tânărul, la toate aceste observaţiuni, opuse cele mai energice tăgăduiri.

— Ai cunoştinţe la Hamburg cari să poată dovedi cele ce afirmi ?

— Nu, dar am la Berlin...

— Bine, îi vom aduce aci, iar între timp d-ta rămâi arestat.

— Dar afacerile mele... Spaniolul tăcu... Oare tocmai acum când avea cu el miraculosul talisman, dăruit cu atâta bunăvoinţă de tovarăşul din tren, putea să i se întâmple ceva rău ? Nu ! Putea să aştepte în linişte evenimentele, fără nici un motiv de îngrijorare !...

— Un moment — zise deodată comisarul care-l interoga — există un mijloc ca să dovedeşti că într'adevăr nu eşti Henric Stoffel ; şarlatanul acela avea pe braţul drept un tatuaj, care nu se putea şterge niciodată. Dacă d-ta nu-l ai...

Spaniolul păli şi scoase, fără voe, o exclamaţie de groază. Adevărul îi apărea acum evident; jefuitorul bijutierului berlinez şi tovarăşul lui de călătorie, erau una şi aceeaşi persoană. Marea asemănare între ei — o vedea acum din fotografie, — insuflase tâlharului stratagema de a-l face să fie arestat în locul lui, pentrucă astfel să aibă timpul să scape de urmărirea poliţiei şi să părăsească Hamburgul cu cel dintâi vapor.

El istorisi aventura ce i se întâmplase în tren, dar nu fu crezut. De bună seamă că era o nouă invenţie a faimosului hoţ internaţional. Cu toate acestea se făcură cercetări minuţioase; fu întrebat personalul restaurantului unde cei doi călători luaseră masa şi rezultă că într'adevăr unul din ei fusese văzut desenând ceva pe braţul celuilalt; apoi veniră şi martorii cari dovediră în modul cel mai neîndoios identitatea bunului Hernandos şi abia atunci fu pus în libertate, după mai multe zile de închisoare.

Traducere de Singer

DE VORBA CU CITITORII

Milişor. — Puişor! Caracterul matale nu-i tocmai de lucrătoare, ci mai curând de stăpână. O voinţă puternică, o fire autoritară, severă cu ea însăş, reţinută, sunt atribute de stăpân. O minte clar văzătoare, puţin umbrită de orgoliu personal, sunt iarăş calităţile aceluia care învinge, care stăpâneşte. Fire combativă, bănuitoare, de circumspecţie care atinge ipocrizia. Cauţi să înăbuşi sentimentalitatea în d-ta, să devii o fire rece calculată.

Spiritist-Memphis. — Şcoală de cinema nu există la noi. Conservator, da. Pentru a fi admis trebue bacalaureatul, consimţimântul părinţilor dacă eşti minor, 500 de lei pentru înscriere la examen de intrare şi.. talent.

Şoimul călător. — Nu există o carte. Există însemnări răsleţe apărute în diverse publicaţii periodice germane. Şi dumneata vrei o analiză grafologică? Credeam că vei sbura peste... intenţia aceasta frauduloasă. E mai bine să păstrăm misterul. De mine poţi fi sigur. Păstrez secretul profesional.

S'asso. — Cum să trimiteţi soluţiile la concursul de perspicacitate! D-ta n'ai auzit de o instituţie numită Poştă ? Bine înţeles pe adresa revistei, str. Sărindar Aveţi timp 2 săptămâni pentru fiece răspuns.

Puşa. — Ce artistă prefer dintre Marlene şi Greta ? Pe Conrad Veidt. Dacă mi-a plăcut filmul „Cântăreţul din Sevilla" ? Prefer „Bărbierul din Sevilla" ! Corect e Jose Mojica. (Păcat. E băiat fin). De unde ai aflat dumneata secretul Damitei ? Nu-i nimic adevărat. Reclamă. Sportul preferat al Gretei Garbo ? Pescuitul... în apă tulbure. A lui Ramon ? Flirtul prin corespondenţă sau telefon.

Bebi Petro. — Sunt mâhnit că v'am lezat în cele mai adânci sentimente, pe care le aveţi pentru revista noastră. De antipatie nici nu poate fi vorba. Scrisul dv. e foarte simpatic, prin excelenţă simpatic. Nu cereţi nimic, decât o mică analiză grafologică. E tocmai un motiv de mare simpatie! Bunătate, sinceritate. Aveţi vederi clare asupra vieţii şi dv. înşi-vă. Ooarecare orgoliu şi egoism. (Nu-i rău, e inevitabil !) Fire hotărîtă, uneori încăpăţânată (dacă nu vă place termenul, luaţi-l pe acela de „tenacitate"). Vervă. Spirit de adaptare (presupune şi inteligenţa). Ne-am împăcat ?

V. Ionescu. — Judecată limpede, concisă. Spirit autoritar. Caustic. Fire bănuitoare, circumspectă. Discreţie care poate lua culoareia nesincerităţii câte odată. Cultură. Efuziune sentimentală. Ambiţie (poate chiar încăpăţânare). Inpulsivitate, (uneori brutală). Rafinament.

Cleo de Mérodes.— Scrisorile încredintate mie, nu le pot transmite nimănui. Aşadar regret că nu vă pot satisface. Cartea lui Dumas, căutaţi-o la „Cartea Românească" sau „Socec". Scrisul dumitale, denotă: Mult orgoliu, expansiune, temperament impulsiv. Fire generoasă. Un sentimentalism de orizonturi largi. Senzualitate puternică. Fire bănuitoare şi geloasă (în dragoste).

Pentru ei şi mine! Pentru el: Intelect destul de frumos desvoltat. Logică, spirit de pătrundere. O fericită combinaţie de analiză şi intuiţie practică. Spirit loial, un pasionat reţinut. Voinţa echilibrată. Oarecare naivitate. (Poate prea multă sinceritate). Fantazie. In general un om care ştie ce vrea. Pentru dumneata: Fire senzitivă, lipsită de voinţă. Lipsă de autodeterminare. Sinceritate. Impulsivitate. Luaţi greu hotărîri, fiindcă sunteţi de cele mai multe ori sub influenţa impresiunilor de moment. O inteligenţă susceptibilă de rafinament. Caracter versatil. O normă de conducere ? Nu eu vă o pot da, ci viaţa. Trăiţi-o aşa cum se prezintă, fără teamă sau păreri de rău. E un bun achiziţionat pentru totdeauna. Să-ţi contrazici firea, înseamnă să grăbeşti o bancrută, care inevitabil se va întâmpla odată. Deci ? G. sau D. sau M., etc...

Mandolinistul. — Ca să-ţi mai fac încă o analiză grafologică, nu cred necesar. Dacă ţi-ai aduna tot ce ţi-am răspuns pentru diferitele pseudonime, ai cel mai amplu portret, aşa cum nu l-am făcut pentru nimeni. Ei vezi, aşa-i dacă baţi aceeaşi strună: mandolina sună a cobză.

Venus. — Stimată Venus, de Teutoburgia. Caracterul german a impregnat scrisul dumitale. Minuţiozitate. Sentimentalism. Spirit practic. Vă place viaţa de familie. Senzualism puternic, dar sănătos, nepervertit. Oarecare imprecizie în ideile dumitale. Adio. Al tău Paris.

Jeniţiu. — Imi pare rău că trebue să te deziluzionez. Analiza grafologică a doamnei sună cam aşa. Pretenţie. Fire bănuitoare, şi cicălitoare. Răzbunătoare, sensuală. De o bunătate în raport direct cu agrementele pe care le obţine. Aspiraţii mediocre, fire schimbătoare. E destul venin în caracterizările acestea, ca să mai continui. Personal, aş fi satisfăcut, dacă m'aş înşela de data aceasta.

Cazaclia. — Trimiteţi radiografia. E un caz foarte rar, şi am dori să publicăm ceva în legătură cu această chestiune.

En tout cas. — Analiza pe care mi-o cereţi, s'a făcut. V'aş ruga deci, a consulta ultimele numere din colecţie.

Dorelli Chimogen. — Câtă amabilitate! Câtă efuziune! Ce laude! Toate acestea însă nu incumbă obligaţia de a nu fi sincer şi de a nu-ţi spune ceea ce cred despre d-ta, analizându-ţi scrisul: spirit combativ. O logică prea strânsă, care nu lasă loc inspiraţiei. Iţi place să-ţi impui voinţa chiar în cele mai neînsemnate acţiuni. Fire calculată, promptă în executarea hotărârilor. Sinceritate. Oarecare, pretenţie, un fel de cochetărie, faţă de d-ta însuţi. Spirit echilibrat, înclinare spre misticism sau ocultism.

Iacobel. — 1) Adalbert Schlettow. 2) Sonny-Boy. Restul pe data viitoare.

Blondany. — Alte opere ale lui Dostoewski necitate de d-ta sunt: „Amintiri din casa morţilor", „Fraţii Karamazov". Grafologia în numărul viitor.

Lazăr. — Mai mult text.

Silon. — O scrisoare cu inspiraţii proprii, scrisă de mâna d-tale. Aceste sunt unicile condiţii.

L'enfant terrible. — Ce animal seamănă mai mult cu femeea ? S'au făcut destul de multe comparaţii cu fauna terestră că să-ţi poţi alege aceea care-ţi convine mai bine. Dece femeiii nu-i creşte barbă? Tocmai fiindcă e femee. Dealtfel, bărbaţilor cărora nu le creşte barbă, se zice că sunt un fel de femei. Cred că te-am lămurit. Cum poţi să faci cunoştinţă cu o artistă de cinema ? Faci întâiu o baie cu toate anexele, adică pedicură, manicură, tuns şi frezat ,te primeneşti, şi te prezinţi la adresa artistei în chestie. Am uitat să mai adaug, că trei zile înainte, iei regulat câte o sare amară, ca să previi neplăcerile emoţiei şi totodată ca să-ţi fie creerul limpede.

Anny. — Scrisul d-tale se tălmăceşte astfel: sentimentalitate, oarecare preocupare de lucruri mici. La d-ta entusiasmul se stinge foarte repede. Preocuparea de poză, cochetărie.

Josefina. — Din puţinele rânduri nu pot deduce decât: rezervă excesivă, cauţi să-ţi lăcătueşti sentimentele Temperament instabil, uşor excitat. De o aparenţă răutăcioasă, în fond însă generos. Mult capriciu şi nervozitate.

Dawis. — Scrisul alesului d-tale nu face parte tocmai dintre „cei aleşi". Simplicitate, spirit plat ,uniform. Aspiraţii fără şanse de realizare. Multă emfază, bombaslâc. Oarecare bunătate sufletească (provine cred din faptul că e îndrăgostit de d-ta). In general pentru un bărbat e un scris plin de slăbiciuni şi excesiv de feminizat. Nu se ridică deasupra sferei intereselor personale.

Valentina Crainic. — Poţi să apari cum crezi. Principalul e să realizezi o apariţie originală.

Fiul rătăcitor. — Se pare că d-ta eşti rătăcit deabinelea. Insolenţa scrisorii d-tale şi preţiozitatea ei, care tinde să dovediască inteligenţa autorului, sunt de natură să provoace un suveran dispreţ. Nu uita tinere imberb, că dacă soliciţi ceva trebue să fi urban şi dacă n'ai cei şapte ani de acasă şi nici bun simţ, mai bine renunţă.

Stradivarius. — Am mai scris de nenumărate ori, că sunt o mulţime de imitaţii de Stradivarius. Numai un virtuoz şi bun cunoscător ar putea să vă asigure, dacă e veritabil. Inscripţia însă e perfect exactă.

Aurel Gherman. — Polla Iliery se află la Bucureşti, nu-i cunoaştem însă adresa, fiindcă nu ne interesează.

Osier rouge. — O acomodare nu o înţelegere efectivă, e totuş posibilă între cele două persoane. In cazul de faţă „El" e lipsit de personalitate, pe când „Ea" e o fire voluntară. „El" va trăi sub influenţa „ei", sub teroarea pantofiorului şi ca un om lipsit de voinţă ce e, îşi va suporta soarta. „Ea", îl va tolera pentru capriciile ei sentimentale, sau poate pur şi simplu ca paravan.

Căpitan X. — Din scrisul d-tale, am putut deduce următoarele. energie (adesea un val atât de puternic, încât devine brutalitate), sensualism opulent. Spirit vioi, clar văzător, caustic, autoritar. Căutaţi să vă conduceţi după raţiune. V'aţi pus sentimentele... la carceră.

Din celălalt text nu pot determina decât: fineţe, rafinament, sensibilitate puternică. Tendinţă de a înnoda intrigi. In general spirit echilibrat şi chiar inteligenţă.

Paul Hery. — Depinde de calitatea celor scrise, de volumul de idei şi pagini. Trimiteţi manuscrisul şi vă vom răspunde.

Adoratorul lui Menjou. — Sunteţi fabricant de pomadă? Cine l-a descoperit pe Menjou, Charlie Chaplin. Adolph s'a născut la 1891 după unele versiuni în Pittsburg, după alţii la Pau. Cred că numai mama lui ne-ar putea da lămuriri precise. Ricardo Cortez e de origină mexicană. Partenera obişnuită a lui Charles Farell, e Jeanette Gaynor. Rolurile principale din „Ariana" Elisabeth Bergner şi Rudolph Förster. Garry Cooper are circa 31 de ani şi jumătate.

LOTHAR

RĂSBOIUL GALBEN

PE când aeropagul internaţional de pe malul lacului Leman, discută sesiuni de-arândul, dezarmarea popoarelor şi pacea universală, la Mukden în Manciuria s'a aprins scânteia unui nou răsboi între străvechile popoare ale Extremului Orient, China şi Japonia.

După ce de mulţi ani China este sfâşiată de războaie civile interne, şi după recentele inundaţii catastrofale, cu urmări: foametea şi holera, conflictul cu Japonia vine desigur ca să înlesnească împăciuirea guvernelor din Nanking şi Canton, împotriva trupelor imperiale ale Mikado-ului.

Nu e mai puţin adevărat însă că provocările au pornit din partea populaţiei chineze, de sub suzeranitatea guvernului din Nanking, care a pornit o vie campanie anti-japoneză, supuşii niponi fiind maltrataţi pretutindeni.

Japonezii au răspuns la aceste provocări prin represalii militare, ocupând Manciuria până la linia ferată transsiberiană, după ce-au bombardat şi ocupat oraşul Mukden, isgonind autorităţile civile şi trupele regulate chineze. Dar răsboiul de franctirori continuă şi autorităţile japoneze de ocupaţie înăbuşe în sânge aceste manifestaţii naţionaliste.

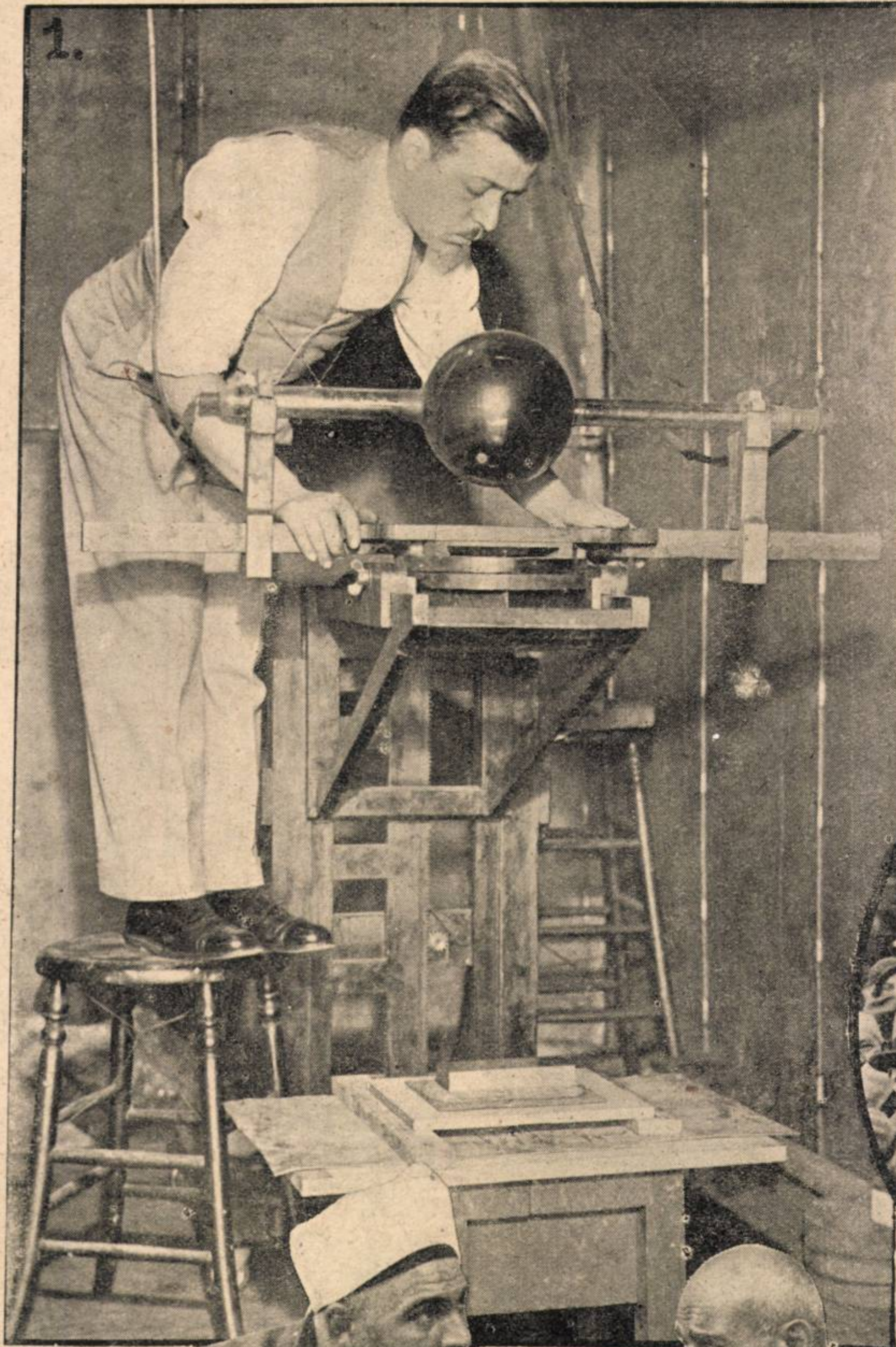
Dr.: *Japonezii pe front;* jos: *într'o pagodă la Tokio;* mijloc: *Delegaţia japoneză la Geneva;* dr. jos: *doi soldaţi chinezi.*

In acelaş timp, chinezii s'au adresat Consiliului Ligii Naţiunilor, cerând respectarea integrală a pactului Kellog, care a fost semnat de ambele state în litigiu. Pentru aplanarea conflictului, Liga a invitat la recentele desbateri şi Statele Unite ale Americei, întrucât atât Europa cât şi Noul Continent, au de apărat interese comune în Extremul Orient. Mai ales americanii nu prea văd cu ochi buni proporţiile uriaşe pe care le ia dominaţia japoneză în marea Chinei şi în Oceanul Pacific.

In acest conflict a mai intervenit şi un element neglijat în primul moment: Rusia sovietică. Aceasta are şi ea de spus un cuvânt în Manciuria, dat fiind că linia transsiberiană, — proprietatea ei, — străbate Manciuria dela Nord la Sud. Pentru apărarea intereselor ei, Rusia a mobilizat câteva corpuri de armată, care au ocupat partea de Vest a traseului, ceeace a determinat guvernul Mikado-ului să intervină energic la Moscova, pentru retragerea trupelor ruseşti.

Un mic element inflamabil poate transforma scânteia într'un pârjol, ale cărui urmări nu pot fi prevăzute. Şi aceasta pentrucă Japonia refuză orice mediaţiune străină în conflict, menţinându-se hotărîtă pe drepturile ei, „drepturi" foarte elastice de altfel, dat fiindcă tot în urma unei manevre similare

Continuare în pag. 19

1.

3.

4.

2.

5.

DIN TOATĂ LUMEA

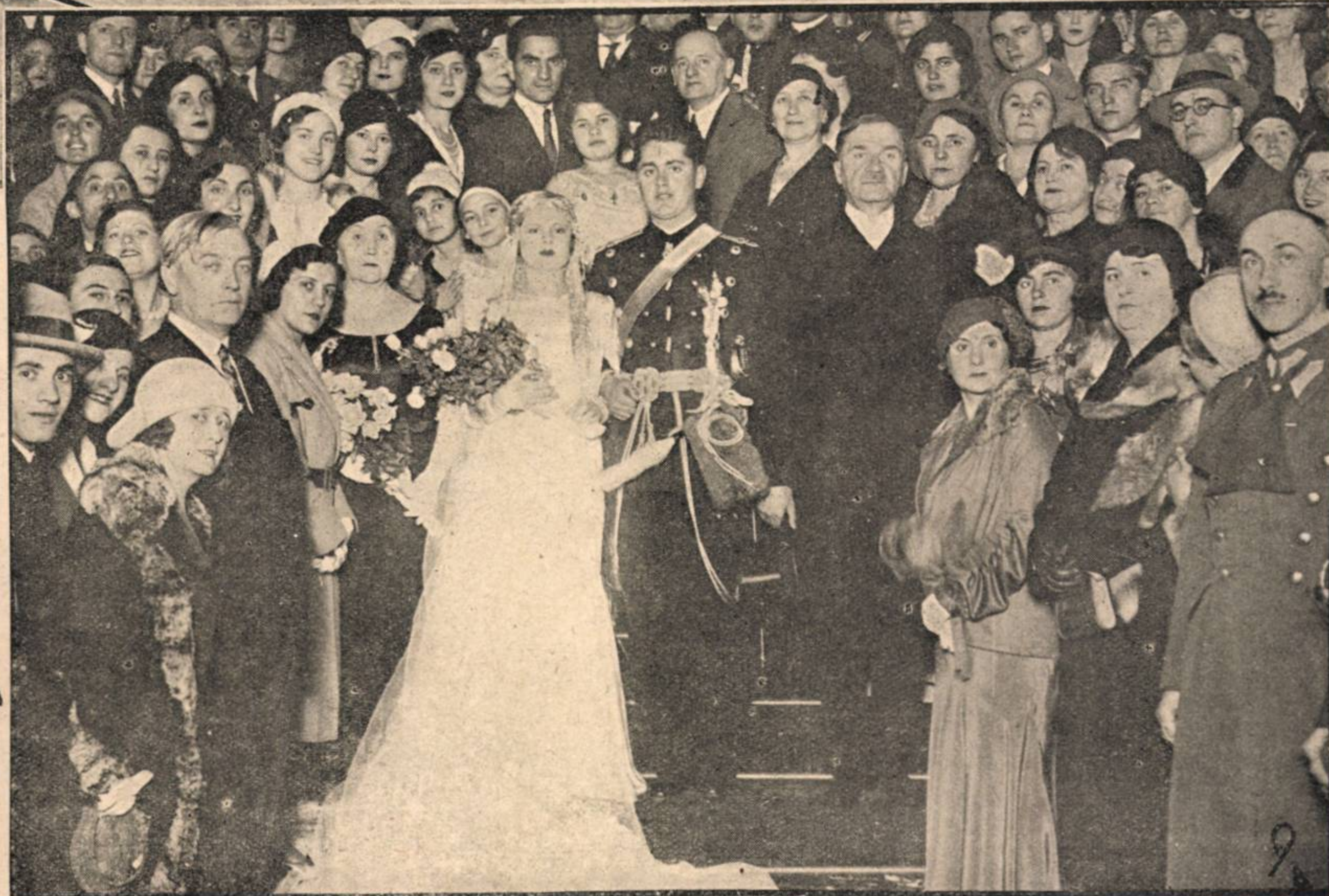
1) Un inginer american a pus la punct un aparat, care graţie razelor poate fotografia printr'un perete de oţel de 12 cm. grosime. 2) De când s'a introdus alfabetul latin în Turcia, notarii publici lucrează pe străzi, actele la maşină. 3) Instantaneu prins la Ministerul de Externe german, unde s'a dat de curând un dineu în cinstea d-lui Grandi, (st.) ministrul de externe italian. 4) Fotografia noastră reprezintă un candidat coservator în recentele alegeri engleze, purtat în triumf de partizanii săi. 5) Principesa Iuliana a Olandei (în picioare) s'a logodit cu principele Wilhelm de Erbach Schönberg. 6) Calles, fostul preşedinte al Mexicului a fost numit ministru în noul cabinet mexican. 7) In urma mişcărilor de stradă din Spania, ministerul Zamora a demisionat. In fotografia noastră, noul guvern spaniol sub preşedenţia d-lui Azana. 8) In oraşul Battle Creek din Statele-Unite, s'au serbat de curând 100 de ani dela instalarea primilor pionieri. Cu această ocazie a avut loc o demonstraţie pe străzile oraşului.

6.

Duminică 25 Octombrie a avut loc în Capitală căsătoria d-rei Puia Rebreanu, — fiica distinsului literat Liviu Rebreanu, cu domnul sublocotenent Radu Vasilescu. Nunii tinerei perechi au fost d-na Coşbuc, văduva regretatului scriitor şi d. Iuliu Maniu, fostul preşedinte al partidului Naţional-Ţărănesc şi prim ministru.

Fotografia noastră reprezintă tânăra pereche în cercul familiei şi al prietenilor, după căsătorie, la eşirea din biserică.

ZGUDUIRI ECONOMICE

Banca Marmorosch, Blank a cerut concord

Ce cuprin

Acţiunea de re

la zi de

pieţei ban

Concordatul Băncii Bercovitz

Constituirea garanţiilor cu averea personală

Deponenţii la banca Blank.

Concordat, etalon aur, rezervă, depozit, acoperire, conversiune, devize, valută şi câţi alţi termeni, câte barbarisme, pe care generaţia noastră a fost nevoită să le înveţe, pentrucă se isbeşte de ele — dela o vreme încoace — la fiece mişcare şi toate se ridică să ne amărască traiul.

Fără să bănuim, trăim într'o epocă de adâncă prefacere a întregului aşezământ social. Fiecare dintre noi, închis în celula propriilor interese şi lipsit de cultură specială, nu poate percepe toată întinderea transformărilor pe care le încearcă întreaga concepţie economică a lumii şi cu atât mai puţin, care va fi aspectul final de echilibru pe care-l va lua lumea, atunci când situaţia se va limpezi.

Legile pe baza cărora s'a alcătuit şi după care se conduce societatea omenească, au fost create încetul cu încetul, dealungul veacurilor, de către indivizi cu aptitudini de conducători. Au fost la început legi morale şi mai apoi legi economice. Primele au însemsancţionarea oricărei acţiuni îndreptate împotriva instinctelor.

„Să nu ucizi", e o lege morală, conform instinctului de conservare a speciei. In porunca: *„să nu furi"* găsia în embrion prima lege economică, legea care consfinteşte dreptul de proprietate. „Fiecare e stăpân pe vânatul său, pe roadele culese sau pe cele agonisite cu sudoarea frunţii. A-l despuia de aceste bunuri, e o acţiune condamnabilă, pedepsită.

Sus: *Cântărirea aurului la „Federal Reserve Bank", aur ce urmează a fi trimis Băncii Franţei.*

Jos: *Ziariştii americani aşteptând la „Casa Albă" din Washington, rezultatele întrevederii Hoover-Laval, hotăritoare pentru economia mondială.*

Mai mult decât legile morale, legile economice n'au putut fi totdeauna precise şi sigure. Astfel spartanii nu pedepsiau pe hoţ, ci pedepsiau furtul. Putea fura oricine. Totul era să nu fie prins.

Dar consideraţiuni filosofice asupra legilor ne-ar conduce prea departe şi obiectul acestui articol e altul.

Odată cu desvoltarea societăţii omeneşti, legăturile dintre oameni devin tot mai frecvente şi mai strânse. Unii au nevoie de ceilalţi şi primul act de comerţ e schimbul în natură. Dulgherul dă o roată şi primeşte în schimb o oală de pământ, ţesătorul dă o bucată de pânză şi primeşte o măsură de grâu.

Imediat se naşte nevoia unei monede. Chinezii au întrebuinţat vreme îndelungată pachete mici de sare, în loc de monedă. Unele triburi africane folosesc pietre, dar din vremuri străvechi, strălucirea aurului a fascinat pe oameni şi s'a ales acest metal mai greu de găsit şi care are atâtea calităţi, drept echivalent al bunurilor. Alături de aur, argintul, pietrele preţioase au servit şi ele la schimb, cu o valoare nefixată însă. Romanii băteau monede de aur, argint şi aramă, cam în acelaş fel cum facem şi noi azi, după 2000 de ani.

Din totdeauna au fost bogaţi şi săraci. Au existat acumulatori de bunuri şi bogăţii. Din vremuri vechi oamenii se împrumutau unii pe alţii Ba chiar oraşele se împrumutau cu bunuri unele dela altele, tot aşa cum în vremurile noastre, gospodina se împrumută uneori cu o cană de lapte, sau o litră de untură.

Tinerii patriciani romani, ca să facă politică, se împrumutau cu bani dela prieteni şi plătiau când moşteniau sau când vindeau vreo moşie. Chiar la începutul erei moderne, odată cu desvoltarea comerţului s'au ivit cămătarii, oameni cari împrumutau bani în schimbul unor zapisuri (angajamente) de plată la vreme. La capital se adăuga o sumă — mai mare sau mai mică, — după solvabilitatea celui care se împrumuta şi deci după riscurile pe care le avea cămătarul de a pierde banii; aceasta era dobândă la banii daţi.

Hârtia de bancă şi forma actuală a capitalismului începe de abia în secolul al 18-lea, cu englezul John Law, care emite prima hârtie de rentă. In Franţa se provoacă — prin experienţa pe care a încercat-o, fără să prevadă toate consecinţele, — o revoluţie financiară.

Law a emis hârtii fără acoperire, hârtii atât de căutate la început, încât nobilii şi-au vândut ţăranilor pământurile ca să cumpere acţiuni „asigurate".

In vremurile din urmă sistemul bancar s'a întins şi a crescut enorm. Instituţiile financiare cele mai puternice, create cu ajutorul statului şi prin colaborarea capitaliştilor particulari, au căpătat privilegiul emisiunii, au adică dreptul să emită monedă de hârtie, cam de trei ori mai multă decât au aur în depozitele lor. Unele din aceste bănci au acumulat deci sute de tone de metal preţios şi au emis hârtii în cantitate echivalentă.

Fie direct, fie indirec, prin bănci mai mici, fără drept de emisiune, această monedă de hârtie e fost împrumutată statului, instituţiilor sau particularilor, cu o dobândă oarecare.

Pe de altă parte, toţi câţi au agonisit avere, o duceau la bancă, unde ştiau pe de o parte că banii lor sunt în siguranţă, iar pe de alta, că la capital se adaugă procentele, dobânda. Omul modern nu avea nevoe să-şi ascundă bogăţiile în pământ de teama furilor, iar urmaşii noştri vor săpa zadarnic să găsească în grădini sau pivniţe comori lăsate de noi.

Până în vremurile din urmă lucrurile mergeau strună. Fiecare trăia liniştit şi dacă-şi avea banii la bancă, n'avea grija zilei de mâine...

După răsboi însă şi în special în ultimii ani, s'a dovedit că sistemul bancar poate fi uneori periculos.

Unele institute de credit — cele mai adesea silite de statele respective — n'au mai respectat principiul garantării în aur. Ele au început să emită monedă de hârtie în cantităţi tot mai mari. Publicul a retras însă imediat, în proporţii, încrederea sa acestor monede, a căror valoare descreştea în comparaţie cu valoarea altor monede: s'au ivit adică fluctuaţiile valutare: francul francez a devenit mai valoros decât leul; dolarul care avea valoarea de cinci franci, a crescut la douăzeci şi cinci de franci.

Schimbul internaţional s'a resimţit de aceste fluctuaţiuni. Iar au intervenit economiştii, congresele internaţionale şi s'a hotărît stabilizarea. Băncile de emisiune şi-au adunat aur sau valută forte, care să garanteze moneda de hârtie în circulaţie.

Instituţiile financiare din diferitelor ţări, îngrijorate de fluctuaţiile valutare şi-au imobilizat capitalurile şi banii depuşi de clienţi, în tot soiul de întreprinderi industriale sau comerciale.

După răsboiu însă, s'a ivit fenomenul de supraproducţie: consumul a descrescut. Fabricile şi întreprinderile n'au mai fost prospere şi băncile au început să sufere pabuge importante. Câte unele s'au prăbuşit. Deponenţii acestora au sărăcit, îngroşând rândurile celor în lipsă.

Şi asemenea bulgărului de zăpadă, care rostogolindu-se la vale formează o lavină, a început depresiunea economică.

In America şi în Germania, la noi şi în Austria, ba chiar şi în Franţa, zeci de bănci au fost nevoite să se declare în imposibilitate de a restitui imediat sumele depuse de deponenţi. Ele aveau capitalurile imobilizate în întreprinderi sau la debitori, cari nu puteau plăti şi în consecinţă, băncile nu puteau face faţă cererilor. După închiderea ghişeelor cereau concordat, voiau adică să se înţeleagă cu creditorii, cu deponenţii, să le restitue banii — mai puţini — sau într'un termen mai lung.

Desigur că nu e plăcut lucru să-ţi vezi averea înjumătăţită sau să nu poţi dispune de banii tăi.

Oamenii pierd încrederea în bănci, în institutele de credit şi se vor găsi iar dintre acei cari să-şi ascundă bogăţiile, aurul şi pietrele preţioase, în pământ, dacă nu va interveni o întreagă schimbare în sistemul capitalist.

n. c.

Răsboiul Galben (Urmare din pag. 15)

imperiul nippon a anexat peninsula Coreea. Tendinţa actuală a japonezilor este de a-şi lărgi sfera de dominaţiune, în întreaga Manciurie, ceeace i-ar asigura stăpânirea absolută a Extremului Orient.

Şi dacă războiul va isbucni, el nu va marca o notă bună pentru instituţia internaţională dela Geneva.

Totodată se desfăşoară în China, de şase luni de zile un răsboi la graniţa cu Tibetul, între Himalaia şi Kuenlun, — conflict despre care nu se vorbeşte în presa europeană, decât foarte vag.

Motivele acestui răsboi — încă nedecis, — sunt destul de curioase. Acum câtva timp a murit un prinţ tibetan, care lăsă moştenitoare pe frumoasa sa fiică.

Ca pretendent la mâna ei, apăru fiul unei lama. Refuzat pretententul pătrunse cu armata sa pe teritoriul fostului prinţ tibetan. Prinţesa ceru atunci ajutor dela guvernatorul provinciei chineze Tschetschuan, care-şi trimise armatele în contra inamicului. Acesta lăsă trupele chineze să înainteze 11 zile în difileurile acoperite de zăpadă ale podişului, şi le atacă tocmai când erau mai sdrobite de oboseală. Lupta fu dezastruoasă pentru chinezi. După această victorie, armatele tibetane, din frica de-a nu fi cotropite de chinezi se uniră, pentru a putea face faţă unui eventual atac chinez. Intr'adevăr, armatele chineze, sub comanda generalului Matchiu, înaintară din nou în Tibet, dar suferiră nenumărate pierderi, din cauza tacticei pe care o aplicau tibetanii atacându-le în strâmtele trecători, unde ele nu se puteau desfăşura, spre a da lupte regulate.

şi dispunem urgenta dărâmare a şandramalelor din piaţa Gării de Nord. Cine va executa această deciziune.

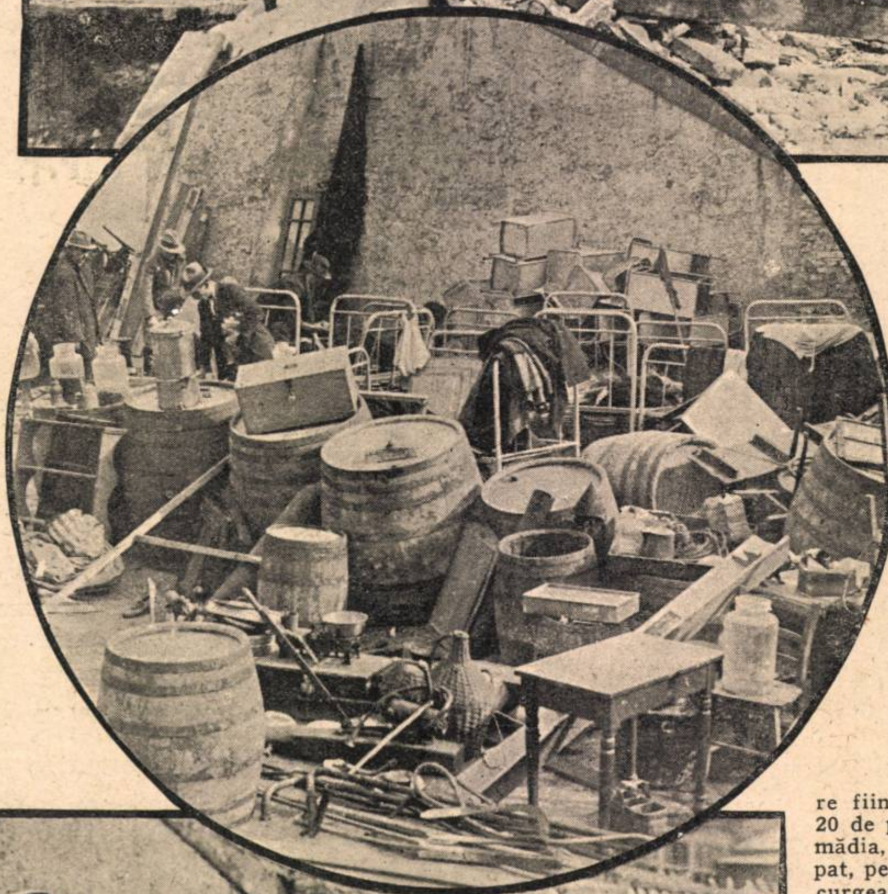

IN OPERA de înfrumusetare a Capitalei, primarul general a emis o decizie, care scoate Bucureştii într'o oarecare măsură, din atmosfera balcanică, în care se trezia călătorul străin şi autohton, la debarcarea în gara de Nord.

Soseşte un ministru, sau savant străin şi dacă împrejurările fac să nu poată ieşi din bulevardul Dinicu Golescu, — autorităţile îi aranjează ieşirea prin calea Griviţei. Şi în timp ce limuzina ministerială părăseşte piaţa gării, luând-o la dreapta, spre centru, vizitatorul rămâne uluit în faţa unor maghernițe peticite cu firme multicolore, şandramale care au dispărut de mult la Belgrad, ca şi la Alep, la Nanking ca şi la Boston.

De politeţe nu întreabă nimic, ci trece mai departe, aşteptându-se să vadă în Capitala României Mari aceleaşi curiozităţi exotice, la toate colţurile. Dar odată scăpat de această porţiune, demnitarul străin, nu mai vede decât clădirile monumentale, parcurile bine îngrijite şi saloanele luxoase, în care este introdus de oficialitatea noastră. Dar nu scapă nici odată ocazia de-a povesti intimilor din străinătate, această calamitate pe care a remarcat-o imediat la sosirea în Capitala unei ţări de optsprezece milioane de locuitori.

Dacă însă din curiozitate ar fi pătruns într'una din aceste vizuini infecte, s'ar fi îngrozit pur şi simplu. Intr'adevăr, aceste localuri dubioase, pline de miros acru de mâncări şi de fum de ţigare, cu clientele stabile din cele mai suspecte, erau adevărate cuiburi de perdiţie, în care crima şi furtul formau elemente de primul ordin.

Provincialii şi sătenii cari veniau în Capitală, erau atraşi în localuri în diferite moduri, — fie cu ademenirea unei afaceri fabuloase, a cărei îndeplinire aştepta tocmai sosirea lui, fie sub aceea a unor buze violent carminate şi a unui surâs promiţător, — şi după ce era bine scuturat de moneda vizibilă în chefuri monstre cu vinuri proaste şi cu lăutari la fel, era atras către „pensioanele" din dosul localurilor unde sub influenţa unui narcotic sau a unei ameninţări palpabile, cu pistolul sau cu revolverul, era jefuit complect, scăpând a doua zi cu capul buimăcit şi de multe ori fără ghete în picioare.

Aceste „camere de dormit", care se închiriau, cu ora, cu ziua, cu săptămâna sau cu luna, erau adevărate culmi de promiscuitate, fiecare încăpere fiind prevăzută cu câte 15 până la 20 de paturi, în care clientela se îngrămădia, de multe ori, câte doi într'un pat, pe saltele, din care odată cu paiele curgeau ploşniţele şi toate soiurile de insecte.

E uimitoare toleranţa de care s'au bucurat aceste spelunci, atât din partea serviciului sanitar al Capitalei, cât şi din partea Prefecturii de poliţie. Căci în aceste camere infecte, murdăria se putea ridica direct cu făraşul, iar în fiecare noapte, se transformau parţial în tripouri, în care fâşâitul cărţilor şi sunetul uniform al zarurilor egalau pe cel al bancnotelor şi monetelor. Trişeurii organizaţi în bande, despuiau pe bieţii naivi care se aventurau pe acolo.

Din fericire, toate acestea aparţin trecutului, deoarece prin decizia de mai sus, aceste cuibare de infecţie, au fost desfiinţate, rase depe suprafaţa pământului.

Zidurile care au înăbuşit atâtea fără delegi blesteme şi ameninţări, s'au dărâmat peste noapte. butoaiele au început să ruleze la deal, pe Calea Griviţei, funiile de usturoi şi ceapă s'au încărcat pe umerii băieţilor de prăvălie, iar resturile de alimente rămase, în căruţe minuscule, care le-au transportat spre destinaţii necunoscute. Muzicanţii şi-au scos instrumentele şi privesc cu jalea în ochi ruinele sanctuarelor viciului, în care îşi asiguraseră o viaţă uşoară.

RADU FULGER